Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

# Definitive Sententie. Tusschen Den Heere Edzard, Grave van Oost-Vrieslandt, Aenlegger ter eente: Ende Den Heere Johan, Grave van Oldenborgh &c. Gedaeghde, beyde lange in den Heere onstlapen, ter ...

Edzard <II., Ostfriesland, Graf>

[Erscheinungsort nicht ermittelbar], [1588]

Landesbibliothek Oldenburg

Signatur: GE IX B 110,2

urn:nbn:de:gbv:45:1-1404543

Visual Library

# DEFINITIVE SENTENTIE.

## Tusschen

## Den Heere EDZARD, Grave van Oost-Vriesslandt, Aenlegger ter eenre:

## Ende

## Den Heere JOHAN, Grave van Oldenborgh &c. Gedaeghde, beyde lange in den Heere ontslapen, ter anderen zijde gewesen.

**Raeckende de** Adjudicatie des Landtschaps Iever, met 't gene daer van dependeert, **in den Secreten Raedt/onder den Name van Heere** ALEXANDER FARNESE, Prince van Parma, Playsance &c. **als Gouverneur van wegen den Koning van** Hispagnien, **daer toe gheroepen zijnde den Presidենt van den Grooten Raedt van** Mechelen, **nevens de Ordinarise** Brabandtsche ende andere Raeden, als Leenmannen van Brabandt ende van Hollandt, **tot dese saecke specialijck geauthorisseert. Wtgesproocken tot** Brussel **den** 12. **Augusti** 1588. **Tot voordeel vanden voorsz Heere** Grave van Oldenborgh, **als Ghedaeghde.**

**Mitsgaders de** Sententie Confirmatoir van Revisie ende Kosten **daer op gevolght.**

Deut. 16. vers. 20.

*Gherechtigheydt, Gherechtigheydt sult ghy naejagen, op dat ghy levet ende erflijck besittet het Landt, dat u de Heere uwe Godt geven sal.*

Landesbibliothek Oldenburg

*BOnus judex nihil ex Arbitrio ſuo facit & domeſticæ propoſito voluntatis, ſed juxta leges & jura pronunciat, ſtatutis juris obtemperat, non indulget propriæ voluntati, nihil paratum & meditatum domo defert, ſed ſicut ſe habet natura, decernit, obſequitur legibus, non adverſatur, examinat cauſæ merita non mutat. Quippe in judicando magis ipſi cordi eſſe debet Cuſtodia veritatis, quam obedientia voluntatis.*

C. judicet 3. q. 7. Specul. lib. 3. part. 3. de Sent. §. 5. in f.

Landesbibliothek Oldenburg

itrio ſuo facit & do-
tis, ſed juxta leges &
btemperat, non indul-
ratum & meditatum
natura, decernit, obſe-
examinat cauſæ me-
rando magis ipſi cordi
quam obedientia vo-

lib. 3. part. 3.
f.

Landesbibliothek Oldenburg

# ALEXANDER

HERTOGH VAN PARME ende van Plaiſantien, Ridder van den Ordre van den gulden Vlieſe, Gouverneur, Stadtholder, en Capiteyn Generael van Sijn Majeſteyts Landē van Herwaerts-overe: Allen den genen die onſe tegenwoordighe Brieven ſullen ſien ofte hooren leſen, Saluyt.

ALſo de Edele ende Wel-geboozen Heere/ Edtzart, Grave en Heere van Ooſt-Vrieſlandt, uyt krachte van ſeeckere opene Bzieven van Sijne Majeſteyt/in date den twaelfdē dagh der Maent van Decembzi/ in 't Jaer vijfthien-hondert ſes en tſeventich/ hadde doen dagen den Edelen ende Wel-gebooren Heere IOHAN, Grave van Oldenburgh, Omme te compareren t'eenen ſeeckeren gelegenen dage booz den Gouverneur Ge-

neraet van voornoemde Erff-Nederlanden / ofte voor alsulcke Leen-mannen als de selve Gouverneur daer toe soude willen committeren / omme t'aenhooren allsulcke aenspraecke ende conclusie / als van wegheu des voornoemde Grave Edsarth van Oost-Vriesslandt, ter cause van syne prætensie / aldaer naerder verhaelt / gedaen ende genomen soude worden / daer op by den voornoemden Heere Ghedaeghde t'antwoorden / ende in der saecken voorts te procederen / ende sien appointeren naer behooren / ende ten dage dienende / geweest hebbende den seven ende thienſten dagh van Mey vijfthien-hondert seven ende tseventich, hadde de voornoemde Impetrant by sekere sijne supplicatie aen de Hoogheydt van Don Iohan van Oostenrijck, Ridder van der Orden vanden gulden Vliese, doen ter tijdt Gouverneur, Stadtholder ende Capiteyn Generael van voornoemde Erff-Nederlanden, Versocht, Dat hem soude ghelieven te committeren ende authoriseren den Stadhouder van den Leenhove van Brabandt / met eenige Leen-mannen / soo van den selven Hove / als van den Leen-hove van Hollandt / om in de voornoemde saecke rechtelijck / ende anderssints nae de Rechten vande selve Leenhoven geprocedeert te worden totten diffinitive Vonnisse toe exclusps / omme alsdan by de selve Ghecommitteerde rapport aen voornoemde Gouverneur Generael ghedaen zijnde / Sententie diffinitive daer in ghegheven te worden / naer behooren: Ende daer af den voornoemden Gouverneur Generael rapport ghedaen zijnde / waeren daer toe van weghen Sijne Majesteyt ghecommitteert ende ghedeputeert voor Leen-mannen van Brabandt, Heere Niclaes Micault, Riddere, Heere van Iudenelde, Raedt ende Meester van de Requesten Ordinaris van Sijne Majesteyts secreten Raede, ende Heere Willem van Veen

Raedt

Raedt Ordinaris van Sijne Majesteyts Raede in Brabandt, ende voor Leen-mannen van Hollandt, Heere Arnout Saſbout Riddere, Hooft en Preſident van voornoemden Secreten Raede, met Heeren Reynieven van Duyn, Raedt van den Raede van Hollandt, om de voornoemde partyen te hooren / ende hun voornoemde Proces te inſtrueren totter diffinitive toe ertoe / ende daer af den voornoemden Gouverneur Generael rapport ghedaen zynde / by hem alsdan daer inne gheordineert te worden / soo in goede en rechtveerdighe Juſtitie bevonden ſoude worden te behooren: Ten welcken voornoemden gheſigneerden ende dienenden daghe / de voornoemde parthyen by hunne Agenten / Ghecommitteerde of Procureurs voor de voornoemde Commiſſariſen comparerende / waere van weghen des voornoemde Heere Impetrants verſocht / ſeeckeren dagh om in der voornoemde ſaecke te proponeren / of ſynen eyſch of aenſpraecke in gheſchrifte over te gheven / 't welck hy daer naer den een en twintichſten der ſelver Maendt Mey hadde ghedaen / en daer by onder andere verhaelde en ghededuceert tot fondemente van concluſien in d'eynde van de ſelve aenſpraecke genomen / dat eertijdts in leven waeren gheweeſt de Edele en Welghebooren Heere Vlrich d'eerſte Grave in Ooſt-Vrieſlandt, den welcken met veelen rechte ſouden hebben toe-behoort ghehadt alle die Steden / Sloten en Dorpen van Ooſt-Vrieſlandt voornoemt / ende namentlijck de Stadt van Embden / Noirden / Gritſyiel / Eſents / Jeveren / Freborch / Stijckhuelen / Aurick / Lieroort / ende meer andere plaetſen / ſeggende oock waerachtich te zijn / dat de voornoemde Grave Vlrick in den Iaere veerthien hondert vijf en vijftich, de voornoemde Steden en Sloten van Ooſt-Vrieſlandt, daer onder oock ſpecialijck begrepen de voornoemde Stadt, Slot

en

en Heerlickheyt van Ieveren met sijne toe-behooren, in een Graefschap te Leene soude hebben ontfanghen van wijlen Hoogh-loffelijcker Memorien Keyser Frederick den derden van dien name: **Dat oock de selve Grave** Vlrick **binnen synen leven volkomen possessie ende ghebruyck als Heere ende Eyghenaer van voorsz Stadt / Slote ende Heerlickhepdt van Ieveren soude hebben ghehadt: Dat nae de afsyghicheyt van voornoemdē Grave** Vlrick, **in 't selve Graefschap van Oost-Vriesslandt / met alle syn voornoemde toebehoorten / ende also consecutivelyck oock in de voornoemde Stadt / Slot ende Heerlickhepdt van Ieveren** / waere gheseccedeert de Edele ende wel-ghebooren Heere Edtzart sijnen wettigen Soon, de welcke al 't selve **in den Iaere veerthienhondert vijf en tneghentich te Leene ontfanghen soude hebben ghehadt / ende in 't voornoemde Graefschap** gheconfirmeert gheweest by den Keyser Maximiliaen, **d'eerste van dien naem / ende dat meer was / bevonden soude worden / waerachtich te zijn** (**waer 't noodt**) **dat d'Ingesetenen van de voornoemde Heerlickhepdt van Ieveren / in 't voornoemde** Iaer veerthien-hondert vijf ende tnegentich, den voornoemde Grave Edtzarth hulde, eedt ende ghelofte souden hebben ghedaen ghehadt, **ghelijck goede ghetrouwe Onderdaenen hunnen gherechten Heeren schuldigh ende gehouden zijn te doene** / ende tot dien hem voor eene Willekomen ende gheluckighe aenkomste vereert, ende begisticht hadde met twee duysent Gout-guldens eens. **Dat oock de selve Grave** Edtzarth **binnen synen leven / in de voornoemde Stadt ende Heerlickhepdt van Ieveren / diversche Amptlupden ende Officieren gheordonneert ende gheskelt hadde / ende onder anderen tot synen Vrollaert ende Stadtholder van Ieveren.** Boyinck van Oldersum, die hem den behoorlijcken Eedt

ende

ende gheloste daer toe staende hadde ghedaen / dat naer de boven-ghescheevene confirmatie van voornoemde Keyser Maximiliaen, de voornoemde Grave Edtzarth, in 't Jaer vijfthien-hondert een en twintich / in 't voornoemde Graefschap / daer onder gecomprehendeert de voornoemde Stadt / Slot ende Heerlickheyt van Jeveren / oock waere gheconfirmeert by den Keyser Kaerle den Vijfften van dien naeme, ende naer syne afflijvigheydt in 't voornoemde Graefschap ende toe-behoorten waere ghesuccedeert ende ontfangen geweest by den voornoemden Keyser Kaerle, den Edelen ende Wel-ghebooren Grave Enno synen wettigen Soone / de welcke oock ghebruyckt soude hebben gehadt als syn eygen goeden / de voornoemde Stadt / Slot ende Heerlickheyt van Jeveren / ende aldaer voor synen Vrollaert ende Stadthouder ghecontinueert den voornoemden Boyinck van Oldersum, by vernieuwinghe van syn voorgaende Eedt. Dat insgelijcx de voornoemde Inwoonderen ende Onderdanen van Jeveren / den voornoemden Grave Enno hadden ghedaen hulde, lofte ende eedt, ghelijck sy te voren aen wylen synen Heere Vader ghedaen / tot klare bewysinghe dat hy was volkomen Heere van voornoemde Stadt / Slot ende Heerlickheydt van Jeveren met alle syne toe-behoorten. Dat desen al niet tegenstaende / noch oock dat de voornoemde Keyser Karolus, in den Jaere vijfthien-hondert vijf ende twintich / hadde upt Sijne Keyserlicke macht ghewilt / ende gheordonneert / dat de voornoemde Stadt / Slot ende Heerlickheydt van Jeveren soude toe-blijven den voornoemden Edelen ende Wel-ghebooren wijlen Grave Edzarth.

Soo worden nochtans de selve Stadt, Slot ende Heerlickheyt gheoccupeert by wijlen Ædo Wijnken, ghetrout hebbende

bende Heylwigh ofte Hillegonde, dochter van wijlen Grave Geert van Oldenborgh, Vadere ende Moedere waren van Vrouwe Marie, Vrouwe van Ieveren voornoemt, die naer de doodt van haere voornoemde Ouders, de selve goeden by succesſie hadde blijven beſitten: Behoudelijcken dat de voornoemde Grave Enno aldaer was behoudende voor synen Drollaert ende Stadthouder den voornoëden Boyinck van Oldersum. Seggende voorts dat in desen stondt te corsidereren/ dat de voornoemde Stadt/ Slot ende Heerlichept van Ieveren/ mits d'aflijvigheydt van Vrouw Anne ende Marie ghesusteren, ghestorven zynde upte staet/ ende sonder wettigh Hoir achter te te laten/ de voornoemde goeden en Heerlickheydt waeren toekomen ende ghestorven op de Moedere vande voornoemde Impetrant, ende daer nae op hem Impetrant: want waerachtich was/ dat de voornoemde wijlen Grave Geert van Oldenborg, hadde gehadt drie wettighe kinderen/ te weten/ eene soone genaemt Iohan van Oldenborch, die ghetrout hadde de Dochter vanden Hertogh van Aenholdt, ende twee Dochteren/ d'eene ghenaemt Armgardis, die ghetrout hadde Heero Vncken, Heere van Esents ende van Witmonde, ende d'andere genaemt Heylwigh ofte Hildegonde, Hupsvrouwe was van voornoemde Edo Wijncken Heere tot Ieveren. Dat de voornoemde Grave Iohan van Oldenborgh, hadde ghehadt twee wettige Kinderen, te weten, eenen Soon ghenaemt Antheunis, Vader des voornoemde Ghedaeghde/ ende eene Dochter ghenaemt Anna, die ghetrout hadde den voornoemden Grave Enno, Vader ende Moeder des voornoemden Impetrants. Dat de voornoemde Armgardis hadde ghehadt eenen Soon ghenaemt Balthazar Heere van Esents, ende de voornoemde Hildegonde drie wettighe kinderen/ de welcke al son-

al sonder wettigh Hoir achter te laten / waeren ghestorven/ ende daer af de langst-levende was geweest de voornoemde Vrouw Marie, Vrouw van Ieveren, van wiens successie ende goeden in desen quæstie is, Sulcx dat de voornoemde wijlen Grave Antheunis van Oldenborgh, ende de voornoemde wijlen voornoemde Vrouw Anne van Oldenborg, Hupsvrouw van Grave Enno waeren Suster ende Broedere/ende de voornoemde Vrouwe Marie van Ieveren, ende Balthazar Heere tot Esents, Broeders ende Susters kinderē/ d'een den anderen in ghelijcken graedt bestaende. Waer alsoo de voornoemde wijlen Vrouw Anne eñ Vrou Marie, Vrouwen van Ieveren, ter saecken vande voornoemde goeden van Ieveren waeren in quęstie tegens den voornoemden Grave Enno, prætenderende de selve Grave Enno, dat hem de voornoemde goeden waeren toe-behoorende / hadden de voornoemde twee Ghesusteren, de voornoemde Stadt, Slot ende Heerlickheydt van Ieveren met heuren toe-behoorten in den Iaere vijfthien-hondert twee ende dertich, aen de voornoemde Keyserlicke Majesteyt Karel de Vijfte, als Hertogh van Brabandt, ende Grave van Hollandt, aengebrocht, bekent ende recognosceert, ende by de selve Majesteyt ontfanghen gheweest in een Brabandts ende Hollandts Leen: Dat mits de selve bekentenisse ende recognitie/de voornoemde Grave Enno daer af gheadverteert wesende by Brieven van Sijne Keyserlicke Majesteyt / ende de bevelen daer in begrepen obedierende/hadde de voornoemde Vrouwe Marie ghelaten in vredelijcke possessie der voornoemde goeden/hebbende niet te min de voornoemde Sijn Majesteyt den voornoemden Grave Enno, ende Vrouwe Marie van Ieveren geconsenteert/dat sy noopende hunne differenten/ ter occasie van selve goeden / souden mogen vereenigen eñ overkomen/

ende dat selve voornoemde Sijn Majesteyt soude aenghenaem wesen. Ende also daer nae de voornoemde Balthasar van Esents, de voornoemde Vrouw Marie scherpelijcken was vervolghende met Oorloghs-volck / 't welck haer ommoghelijck was te wederstaen/sonder assistentie van Vrienden / hadde daeromme de voornoemde Vrouwe Marie tot assistentie versocht den voornoemden Grave Antheunis van Oldenborgh, Vader des Gedaeghde: maer alsoo hy 't selve was wepgherende / seggende dat hy den voornoemden Balthasar synen Neve niet en behoorde te vertoornen/soo hadde sy de voornoemde assistentie versocht aen den voornoemden wijlen Grave Enno, die haer de selve assistentie ghedaen hadde/ ende den voornoemden Heere Balthasar t'onder-gebracht. In recompense van welcke assistentie ende weldaden, ende tot bevrijdinghe van haere voornoemde Landen ende gemeyne welvaert / met voorgaenden beraedt van haere Manschappen / ende omme te verhueden vordere bederfenisse / de voornoemde Vrouw Marie, uyt haeren eyghen ende vryen wille, hadde gegundt ende gegheven, naer haeren doodt, den Soone des voornoemden wijlen Grave Enno, Impetrant in desen, de voornoemde Stadt, Slot ende Heerlickheyt van Ieveren: welcke voornoemde Gifte oock waere gheconfirmeert gheweest by allen den Onderseten der voornoemde Stadt ende Landt van Ieveren, soo Geestelijck als Weereldtlijck, ende met hunnen Segele bevestiget, Ende hoe wel den voornoemden Ghedaeghde hadde behooren/ende schuldigh waere gheweest / den voornoemden Impetrant papselijck ende vredelijck te laten volghen ende ghebruycken de voornoemde Stadt/ Slot ende Heerlicheyt van Ieveren / metten toe-behoorten / als by de doodt van voornoemde Vrouwe Marie, Vrouwe van Ieveren ghesuccedeert

deert ende verstorven wesende op de voornoemde wijlen Vrouw Anna van Oldenborgh, Moedere was des voornoemde Impetrants / als haer naeste levende Erfghename ab intestato, overmits de voornoemde wijlē Grave Antheunis van Oldenborgh, der voornoemde Vrouwe Anna broedere, langhen tijdt voor de voornoemde Vrouwe Marie gestorven was, ende dat in 't voornoemde Graefschap vā Oost-Vrieslandt, Representatie egheen plaetse en hadde, ende dat daer-en-boven / cesserende de voornoemde successie ab intestato, (des neen) de voornoemde Vrouw Marie, de voornoemde Heerlickheyt van Jeveren binnen heuren leven den voornoemden Impetrant ghewilligh lijcken hadde ghegundt ende ghegheven / in der vonghen ende manieren hier voozen naerder verklaert / het welck by haer nopt en was gherevoceert ghewest / dat dien al niet teghenstaende, de voornoemde Ghedaeghde hem hadde ghevorderd gehadt / wesende de voornoemde Vrouwe Marie seer vervallen van grooten ouderdom / ende kranck van Lichaem hem te vinden binnen den voorschreven Sloote van Jeveren / ende aldaer soo langhe te blijven ter tijdt toe sy was overleden / ende t'zedert oock continuelijcken tot noch toe ghebleecken / aenghestaghen hebbende alle de voornoemde Vrouw Marie achter ghelaten gorden / soo meublen als immeublen / ende 't selve Slot met Mannen van Wapenen beset / ende doen bewaren / gelijck hy als noch tegenwoordelijck was doende / sonder den Impetrant daer van eenigh recht te willen bekennen.

Niet teghenstaende dat hy Impetrant de voornoemde Heerlickheyt ende goeden in questie / met heuren toebehoorten / by doode van sijn Vrouwe Moedere / van Syn Majest:

als Hertogh van Brabandt ende Grave van Hollandt/ tot een Brabandts ende Hollandts Leen / behoorlijcken hadde verheven/mits alle welcke voornoemde Redenen ende Middelen / de voornoemde Heere Impetrant hadde gheconcludeert ende ghecontendeert / ten eynde dat de voornoemde Gedaeghde soude werden ghedeumpt ende gecondemneert afstandt te moeten doen/tot behouff des voornoemde Impetrants van voornoemde Stadt/ Slot/ Heerlickheyt en toebehoorten van Zeveren / ghelijck die by de voornoemde Vrouwe Maria waeren achter-gelaten/niet alleen de vruchten/ baten ende proffijten t'sedert de voornoemde onbehoorlijcke occupatie ende detentie verhallen ende ontfangen / ofte de welcke d'Impetrant/ cesserende de voornoemde occupatie ende detentie/hadde mogen ontfanghen/ ende tot dien hem oock doen ende laten volghen allen de haestlijcke ende ruerende Goeden, Clepnodien/Juweelen/gereedtsse penningen ende andere/als ten tijde van aflijvighepdt van voornoemde Vrouwe Marie, binnen haere Sterfhuyse waren gheweest/ ofte hadden behooren te wesen / mitsgaders oock alle Have/ Actien en Crediten / Epsch gemaeckt hebbende van kosten/ schaden ende interesten/ oft dat anderstints in de selve saecke Recht ende Justitie soude werden ghedaen / ghelijck ten meesten voordeel ende proffijte des Impetrants soude bevonden werden te behooren/ onder alle behoorlicke Presentatie/ Protestatie ende Implooratie.

Op welcke voornoemde aensprake / van weghen des voornoemde Heeren Gedaeghde ( naer eenighe incidenten/ tusschen Partyen ghemoveert/ soo aengaende de qualificatie des Ghedaeghde / als de sequestratie van voornoemde goeden in quæstie / by den voornoemden Impetrant versocht / advou-

advoueeringhe of deladvoueeringhe van seeckere ghepreten-deerde injurieuse allegatien van wegen des Impetrants ge-daen/ ende de selve soo by consente van Partyen/ als by Ap-pointemente van voornoemde Commissarisen ende anders-sints bellicht wesende/ende cesserende) waere ghedient van Antwoorde in gheschrifte; Daer by pretenderende te be-wysen d'onghefondeerthent des voornoemde Impetrants/ daer toe geallegueert hebbende diversche redenen ende mid-delen/ naerder in de selve Antwoorde verhaelt/ Onder ex-presse protestatie, dat hy Ghedaeghde niet en verstonde, te willen admitteren de qualiteyt des Impetrants, die hy by d'intitulatie der voornoemde aenspraecke hadde gebruyckt, nopende het pretense Heerschap van Oost-Vrieslandt/ voor soo veele de selve hem Ghedaeghde in syne gherechtighedt eenighsints soude mogen hinderlyck wesen/ Noch oock dat hy by het overgeven van selve sijne antwoorde ofte by eenighe andere acten of procedupren in der saecken all doen ghe-houden of als noch te houden niet en verstondt eenighsints litigieux te willen maecken het Vonnisse van wijlen Hoogh-loflijcker memorien Vrouwe Marie, in haeren leven Konin-ginne Doüagiere van Hongrien, ende Regente van Landen van Herwaerts-overe, met volkomen kennisse van saecken, ende rijpe deliberatie van Raede, ghegheven den sessentwin-tichsten Ianuarij in den Iaere vijfthien-hondert dry ende der-tich, tusschen de voornoemde Vrouw Marie van Ieveren, Origineele Aenleggersse ter eenre, ende wijlen Grave Enno Vadere des Impetrants, ende Grave Iohan sijnen Broedere, Origineele Verweerderen ter andere zijden: Seggende voorts dien behalven/ ende bewysende de niet ontfanck-baerhept des voornoemden Impetrants/ dat in den eersten stonde, te weten/ dat de Stadt, Huys ende Heerlickheydt

van

van leveren over immemoriale tijdt, jae over menig hondert Iaeren waere gheweest een vry allodiael goedt, hebbende eertijden ghecompeteert ghehadt wijlen Hayo Harles, daer nae Cammo Harles, ende van hem voorts ghekomen waere op Edo Wijncken, ende nae hem op de selves Edo Kinderen, daer af de voornoemde Vrouwe Marie een waere geweest, **de welcke successive de voornoemde Stadt/ Slot ende Heerlickhept van Jeveren / als waerachtighe Heeren ende Proprietarisen peyselyck ende vredelyck beseten ende gebruyckt hadden / als hun** eyghen Allodiael goedt, **ende** als eene besondere Heerlickheydt, ghescheyden ende niet ghemeens hebbende met de Heerlickheyt of Graefschap van Embden, ende dat langhe te vooren ende al eer des Impetrants Voorsaeten totten Graeflijcken stam van Oost-Vrieslandt ghekomen waeren gheweest. **Ende want dien niet tegenstaende de voornoemde** Grave Enno ende Ian sijn Broeder hun hadden gevoridert in 't Iaer vijfthien-hondert twee ende dertich of daer omtrent, onder pretext van Momboirschap, de welcke voornoemde Grave Enno, over de voornoemde Vrouwe Marie prætendeerde te hebben, ende eensdeels deur gheweldt ende krachte van Wapenen, de selve Vrouwe Marie te priveren van haere possessie ende gherechtigheydt, die sy totte voornoemde Heerlickheyt was hebbēde, hadde de selve Vrouwe Marie, tot beter conservatie van de selve haere gerechtigheydt, geraden ghevonden de voornoemde Stadt, Slot ende Heerlickheydt Leen te maecken, van wijlen Hoogh-loflijcker memorien Keyser Kaerle den Vijfsten van dien naeme, als Hertogh van Brabandt ende Grave van Hollandt, hebbende haer tot dien eynde in de selve Heerlicheyt by de selve Keyserlicke Majesteyt in der qualité voornoemt doen investieeren, op seeckere conditien ende lasten, naerder

verklaert

verklaert in den beſcheede daer af ghemaeckt, dat daer deur de voornoemde Graven Enno ende Ian bedwonghen waeren gheweeſt hun Krijghs-volck, de welck ſy voor de Stadt ende Slot hadden ligghende, van daer te nemen, ende den wegh van rechte inne te gaen, ende ten leſten te vreede gheweeſt hun met de voornoemde Vrouwe Marie te ſubmitteren, ende compromitteren in 't ſeggen van voornoemde Vrouwe Marie Koninginne van Hongrien, met expreſſe conditie, dat het Vonniſſe by haer te gheven ſoude ter executie gheſtelt werden, niet teghenſtaende appellatie, **Wt krachte van welcken Compromis / zijnde de saecke voor den Raedt van Hollandt / by conventie ende reconventie volkomelijcken gheinstrueert ende in staet gheſtelt / hadde de voornoemde Vrouwe** Maria **aenghewesen / niet alleenlijck de poſſeſſie van voornoemde Stadt / Slot ende Heerlickhept van Jeveren met haeren toe-behoorten / maer ock de proprieteyt der selver**; Verklarende de voornoemde Graven van Embden, Ghebroeders, niet ontfangbaer in heurlieder Eyſch ten petitoire ghenomen, ende de voornoemde Vrouwe Marie daer af abſolverende, de voornoemde Graven voorts ghecondemneert in alle koſten, ſchaden ende intereſten: Welck voornoemde Vonniſſe de voornoemde Graven hadden laten gaen in krachte van ghewijſde, ſonder daer af oyt eenige appellatie gheintenteert ofte immers vervolght ghehadt te hebben, **ghelijck ock de voornoemde Vrouwe** Marie **t'ſedert den ſelven tijdt / ſoude zijn gheweeſt in pepſelijck ghebruyck van voornoemde Stadt / Slot ende Heerlickhept van Jeveren met haeren toe-behoorten / bath dan veertich Jaeren langh / ſonder dat haer daer inne eenigh hinder ofte belet aenghedaen waere gheweeſt / van weghen de voornoemde Gebroeders ofte van pemandt anders.**

Maer

Maer aenmerckende de voornoemde Vrouwe Marie het groot onghelijck, 't welck sy van weghen de voornoemde Ghebroeders gheleden hadde, ende dat sy daerom en anderssints niet waerdigh en waeren van haere successie te ghenieten, ende om haer van eenen goeden Erfghenaem te versien, hadde twee gheheele Iaeren voor haere aflijvigheyt, wesende in vollen verstande, ende gebruyck van haren sinne, ghemaeckt een solemneel Testament, daer mede sy voor haren eersten ende principaelsten Erfghename ghekosen, ghemaeckt ende gheinstitueert hadde den voornoemden Heere Ghedaeghde, ende inghevalle de Ghedaeghde sonder wettigh Hoir van sijnen lijve gheprocreert, geraeckte aflijvigh te worden, hadde de voornoēde Testatrice hem gesubstitueert sijnen broeder Heere Antheunis Grave van Oldenborgh, Met expresse conditien/ dat de voornoēde hare geinstitueerde ende gheslubstitueerde Erfghenamen tot egheenen daghe en soude mogen komen/in eenigh verdragh/ compositie/concordat ofte contract van Houwelijckschе Voorwaerden / daer deur de voornoemde goeden van Ieveren souden komen af te devolveren / op de voornoemde Gebroeders ofte haerluyder Erfghenamen: Ende ten eynde 't voornoemde Testament beter soude mogen effect sorteren/hadde de voornoemde Testatrice 't selve binnen haeren leven doen voorhouden den Hertogh van Alva, als Gouverneur van Sijn Majesteyts Erflanden, ten eynde dat hy van weghen Sijne Majesteyt, soude willen approberen ende van waerden houden / ende den Ghedaeghde aennemen voor Erfghename/ende toekomende Successeur van haere voornoemde goeden / ende namentlijck van voornoemde Stadt/ Slot ende Heerlickheyt van Ieveren: welcke voornoemde Gouverneur by behoorlijcke voorgaende kennisse eñ informatie verstaen hebbende de ghe-

de gheheele gheleghenthept van saecken/ ende sonderlinghe dat het voornoemde Testament was ghemaeckt met vryen ende wel ghedelibereerden wille der voornoemde Testatrice/ende upt groote merckelijcke oorsaecke haer daer toe beweecht hebbende/ hadde het voornoemde Testament, nae dien het selve met de voornoemde informatie in den Raedt ghesien ende gheleesen waere in alle sijne poincten geapprobeert, met expresse belofte ende declaratie aenden voornoemden Ghedaeghde ghedaen, dat hy hem soude houden voor Erfgenaem van voornoemde Testatrice, ende hem dien volghens verleenen behoorlijcke investiture/ soo gheringe sy aflijvigh soude wesen/ ende soo verre sy haeren uterssten wille niet en gheraeckte te veranderen/ dat de voornoemde Testatrice tot meerdere versterckinghe van haeren voornoemden uterssten wille/ende betere verseeckerthept/soo wel van haeren voornoemden gheinstitueerden Erfgenaem/ als van haeren Onderlaten/ den selven uyterssten wille binnen haeren leven hadde doen voorhouden den voornoemden Onderlaten, begeerende dat sy den voornoemdē gedaeghde binnen haeren leven souden willen hulden, ghelijck sy dat oock niet teghenstaende des Impetrants oppositie ende contrarie machinatie, eendrachtelijcken, ende met vryen wille ende goede affectie hadden ghedaen, ende dat allen 't selve by den grootē Commandeur van Castilien, als Gouverneur in den name van Sijne Majesteyt van weerden was ghehouden, ende den selven Ghedaeghde daer op verleent behoorlijck bescheet, inhoudende ghereitereerde belofte van hem daer in te investeren, soo gheringe als de voornoemde Testatrice soude in haeren voornoemden wille ghestorven zijn/ dat daer nae de voornoemde Testatrice deser Werelt waere overleden, inde Maent van Meert, in't Iaer vijfthien-hondert

vijf ende tseventich, sonder eenighe veranderinge van haren voornoemden Testamente ghedaen, maer 't selve met haere doodt waere gheconfirmeert, mits welcke aflijvigheyt hadde de voornoemde Ghedaeghde hem binnen behoorlijcken tijde ghepræsenteert, ofte by sijnen Procureur doen præsenteren aen den voornoemden Heere Commandeur, als Gouverneur van voornoemde Erf-Nederlanden, omme t'ontfangen de voornoemde beloofde investiture, de welcke hem oock alsdoen met kennisse van saken, ende nae voorgaende advijs van die van den Secreten Raede sijnder Majesteyt, waere ghegundt ende verleent gheweest in den naem ende van wegen der selver Majesteyt. Ende hoe wel dien aengemerckt de voornoemde Ghedaegede hadde behooren te blijven ongemolesteert in 't gebruyck van voornoemde Stadt/ Slot ende Heerlickhept van Jeveren / mitsgaders van alle andere goeden die op hem als Erfghename van voornoemde Testatrice/ upt krachte van haeren voornoemden Testamente ghekomen / ende met consent ende welbehaghen van Sijne Majesteyt / hem Ghedaeghde gegundt ende gheconfirmeert waeren : Soo hadde nochtans de voornoemde Impetrant hem ghevordert te Hove versoecken ende te verwerven seeckere subreptice Brieven van dagemente, ende upt krachte der selver de Ghedaeghde doen compareren voor de Heeren Ghecommitteerde / tot instructie van saecken / tegen den seventhienden Mey doen lestleden / hebbende oock ten selven daghe / of korts daer nae over-gegeven seeckere sijne pretense aenspraecke/ten spijts de voornoemde Ghedaeghde soude werden ghecondemneert afstandt te moeten doen tot behoef des Impetrants/van voornoemde Stadt/Slot ende Heerlickhept van Jeveren ende toebehoorten / ende tot dien selven Impetrant te doene ende laten volghen alle de Hacklijcks

lijcke ende roerende goeden/ klepnodien/ juweelen / gherede penninghen ende andere / als ten tijde van aflijvighept der voornoemde Vrouwe Marie binnen haren Sterkhuyse waren gheweest / ende voorts ghelijck de conclusie in der voornoemde aenspraecke genomen / dat breeder was inhoudende/ende om de selve pretense conclusie te fonderen/hadde ghebruyckt diversche donckere ende onghefondeerde / jae t'samen vechtende middelen / als te weten/ dat hy Impetrant tot de quæstieuse goeden waere gherecht/ niet alleen als Erfghenaem van voornoemde Grave Enno syn Vader / maer oock als Erfgename van voornoemde Vrouw Marie, ende daer-en-boven noch upt krachte van seeckere prætense Gifte ende Donatie / die de voornoemde Vrouwe Marie tot syn behoef hadde ghedaen by seecker pretens verdragh / 't welck met consent van Sijn Keyserlicke Majestept soude zijn aenghegaen / sonder dat nochtans van 't selve pretens verdragh ende consent behoorlijck bewijs werde ghedaen/ ghelijck dat al naerder voorde ghededuceert ende solutie gegeven op d'Articulen van voornoemde aenspraecken / als te weten / aengaende de Elve eerste Articulen van der selver aenspraecke / daer by verhaelt woorde / d'afkomste des Impetrants/ende het ghepretendeert recht/ 't welck syn Ouders ende Voorsaten in de voornoemde Stadt/ Slot ende Heerlickhept van Jeveren souden ghehadt hebben / Seyde de Procureur als Ghedaeghde, Dat alle 't ghene 't welck van wegen des Impetrants dien aengaende waere geallegueert/ was gantschelijck gheresolveert ende te niet ghedaen by den voornoemden Vonnisse, vanden Iaere dry en dertich, sulcx dat daer op nu ter tijdt egheen questie meer stonde te maecken / ende dat den Impetrant hem muste ghetroosten metten sulcken Vonnisse / 't welck den voorsz

Ghedaeghde hier voozen hadde ghepzotesteert/niet te willen maecken litigieur / ofte te bzenghen in eenige twyffelinghe ofte disputе / maer dat ter contrarien d'inhouden van voozнoemde Articulen ghenoegh opentlyck waeren bewysende de quade handelinghe ende voozнemen des Impetrants/ die niet teghenstaende het voozнoemde Donnisse / ende syn eyghen relieff / 't welck hy te Hove hadde ghedaen / hem al noch pzetendeerde te behelpen metten pretense gerechtigheyt van 't Rijcke, ende de prætense Relieven ende Investituren die de voornoemde Voor-ouders des Impetrants van den selven Rijcke souden ghehadt ende verkregen hebben, daer upt ghenoegh verstaen ende ghespoert werde/ wat goede affectie d'Impetrant tot synen gepretendeerde Leenheer was dzaghende/ wiens gerechtighept alle goede Vasallen schuldigh zyn te verantwoozden ende te defenderen / boughende daer toe/ dat niet t'samen en koste ghestaen, dat d'Impetrant als Erfghenaem van voornoemde Graef Enno syn Vader, totte quæstieuse goeden soude ghererght wesen / die het recht van voozнoemde Vzouw Marie eertyden bevochten hadde/ ende daer af Donnisse tot syn achterdeele gekregen, ende dat niet te min de selve Impetrant totte voornoemde goeden soude gherecht wesen, als naeste Erfghenaem ab intestato der selver Vrouw Marie, ghelyck hy dat by het tweede fondament synes voozнoemde aenspraecke was pretenderende: Ende komende voorts totten xij. xiij. xiiij. xv. xvj. en xvij. Articulen der voornoemde aenspraecke, Daer teghens seyde de Procureur des voornoemde Ghedaeghde, Dat hy wel ghelooste / dat Grave Antheunis van Oldenborgh, Vader van den selven Ghedaeghde/ ende wylen Vzouw Anna van Oldenborgh des Impetrants Moeder / waeren gheweest Suster ende Bzoeder / ende dat de voozнoemde Vzou Marie

waere

waere gheweest Dochter van wijlen Heylwigh van Oldenborgh, Suster van wijlen Iohan van Oldenborgh, in de selve Articulen naerder verhaelt / maer dat de selve allegatie was impertinent, om den Impetrant daer deur eenigh recht te gheven tot die goeden in quæstie, Mits dat hier vooren bewesen was, dat de voornoemde Vrouw Marie niet en waere gheslorven intestaet, maer met een behoorlijck Testament solemnelijck ghepasseert / ende binnen haeren leven gheconfirmeert / by Syn Majesteyt of syn Stadthoudere / ende Gouverneur Generael / met expresse approbatie van institutie / aengaende den Persoon des voornoemde Gedaeghde daer inne ghedaen / waer mede muste gheheelijck cesseren het pretens recht van Successie / 't welc d'Impetrant totte voornoemde questieuse goeden pretendeerde te hebben / als Erfghenaem ab intestato der voornoemde Vrouwe Marie van Ieveren. Te meer, gheconsidereert dat de selve pretensie was contrarierende niet alleenlijck met het voornoemde voorgaende eerste fondament / ruerende de prætense Donatie die d'Impetrant segde hem ghedaen te wesen binnen den leven der voornoemde Vrouwe Marie, mits dat hy als Erfgenaem niet en kuste gesuccederen in 't gene 't welck hy by voorgaende particuliere Gifte ende Donatie hadde verkreghen. Iae ghenomen (sonder prejuditie ghesprocken) dat de voornoemde dispositie Testamentaire cesseerde / (des neen) soo en hadde nochtans d'Impetrant niet kunnen ghefondeert wesen / om der voornoemde Vrouw Marie ab intestato te succederen / immers niet in 't gheheel / ende met exclusie des voornoemde Ghedaeghde / mits dat hy bekende / dat de voornoëde Grave Antheunis was geweest sijn Oom, ende alsoo niet naerder en custe bestaen der voornoemde Vrouw Marie, dan hy Ghedaeghde. Ende al isset dat d'Impetrant

petrant hem schijnt te willen behelpen mette successie van syn voornoemde Vrouw Moeder/ uyt dien sy de voornoemde Vrouwe hadde overleeft, soo soude hy nochtans daer uyt gheen voordeel konnen ghekrijghen, mits dat de selve sijne Vrouwe Moeder haer noyt en hadde gedragen voor Erfgenaem van voornoemde Vrouwe Marie, noch ock ghedaen eenigh Relief vande questieuse goeden / sulcx dat sy daer af egeen successie totten Impetrant hadde getransmitteert.

Aengaende den xviij. Articule, seyde de voornoemde Procureur / dat hy d'inhouden van den selven Articule niet alleenlijcken bekende waerachtich te wesen / maer accepteerden grootelijcx tot synen voordeele/ mits dat daer by bleecke dat Sijn Majesteyt was waerachtigh Leenheere van goeden in quæstie, ende dat deur beneficie van voornoemde Vrouwe Testatrice, in dier voughen dat daer upt moste volgen / dat allen 't ghene syn voornoemde Majesteyt/ aengaende d'approbatie vanden voornoemden Testamente / ende investiture des voornoemde Ghedaeghde hadde ghedaen / moste stadt grijpen/ende effect soorteren/ niet tegenstaende alle onbehoirlycke oppositien ende contrarie machinatien/die de Impetrant ende syne Voorsaten hadden ghesocht / ende meynden voorts te stellen aen die van 't Rijcke.

Op den negenthienden Articule seyde de voornoemde Procureur / dat hy ontkenden/ dat wijlen Grave Enno de bevelen van sijn Majesteyt hadde geobedieert/ op de naeckte ende simple advertentie/ hem gedaen aengaende de recognitie die de voornoemde Vrouwe Marie aen Sijn Majesteyt ghedaen hadde/ als Leenheere van quæstieuse goeden / ende dat ter contrarien van dien waerachtigh waere/ dat de voornoemde

noemde Grave Enno de voornoemde Vrouwe niet en hadde willen laten onghemoleſteert in 't ghebruyck van haere voornoemde goeden / voor ende al eer hy by den Bonniſſe van den voornoemden Jare dry ende dertich daer toe ware ghecondemneert / ende by executie van den ſelven Bonniſſe bedwongen gheweeſt / naerder blijckende by d'Acte van den ſelven Bonniſſe / ende 't Relaes vanden Executeur daer aen gehecht / ende voorts aengaende het prætens conſens / 't welck de voornoemde wylen Grave Enno ſoude hebben ghehadt van Syn Majeſteyt / om met de voornoemde Vrouw van Jeveren te moghen vereenigen ende overkomen / aengaende de goeden in gueſtie / ende voorde daer af gheen bewys met allen ghedaen / mits dat het prætens beſcheet van den ſesthienden Octobris vijfthien-hondert ſeſſendertich by den Impetrant tot dien eynde gheexhibeert, niet en waere authentijcq, maer alleenlijck een privaet gheſchrifte, ſonder dat oock daer inne eenighſins voorde vermaent van eenigh Accoordt / vereeninge ofte overkomē / nopende de voornoemde goeden van Jeveren / maer waere alleenlijck ſpreeckende van vereeninghe ende overkomen tuſſchen den voornoemden Grave Enno, ende de voornoemde Vrou van Ieveren, met vrientſchap ende ſonder bedwangh te gheſchieden / noopende een gheſchil dat ſy onderlingh hadden in 't voornoemde Jaer van ſeſſendertich / 't welck niet en cuſte verſtaen voorden van de voornoemde goeden van Jeveren / mits dat doen ter tyde tuſſchen hun daer af gheen quæſtie noch gheſchil en was / als gheheel bellicht ende nederghelepdt zynde by den voornoemden Bonniſſe vanden Jaere dry en dertich: Dat oock de voornoemde vereeninge ende overkomen ſoude hebben moeten gheſchieden naer inhoudt vanden ſelven beſcheede / in preſentie van Ghelanten van ſyne Majeſteyt / ende dat

daer

daer en boven de voornoemde Grave Enno hadde moeten onderhouden diverſche poincten ende articulen daer inne gheroert / 't welck of de voornoemde Impetrant hadde achter-volght / ſtelde de voornoemde Ghedaeghde 't ſelve ter kennille ende wetenheyt vanden Hove / behoudelyck de notoire impertinentie van dien / mits dat d' Impetrant niet en dede blyeken van eenigh verdragh of Accoordt / 't welck achter-volghende 't voornoemde pretens conſent tuſſchen den voornoemden Grave Enno en Vrouwe van Ieveren waere gemaeckt gheweeſt / ende 't welck den voornoemden Ghedaeghde in ſyne voornoemde gherechtigheydt eenighſins ſoude konnen gheletten ofte hinderlyck weſen / want hoe wel d' Impetrant mochte hebben gheexhibeert Copie van leecker pretens bekennen / 't welck de voornoemde Vrouw van Ieveren ſoude hebben ghedaen op den ſeſſentwintichſten Juny vyfthien-hondert ende veertich / Soo en worde nochtans daer inne nerghens vermaent van eenigh Accoordt / 't welck ſy onderlinghe ſouden hebben aengegaen ende ghemaeckt ghehadt / noopende de ſucceſſie van voornoemde goeden van Ieveren / maer werde daer in alleenlyck verklaert de naeckte intentie / die de voornoemde Vrouw van Ieveren waere hebbende van haere Dochtere / ſoo verre ſy eenighe hadde gekregen / ende by ghebreecke van dien / haeren anderen Erfgename te allieren / ende ten Houwelyck te beſteden in 't Huys ende Familie des voornoemden Grave Enno, d'welck de ſucceſſie van voornoemde goeden egheenſints en raeckte / ende by den Impetrant ſynen Soon niet en waere achtervolght gheweeſt / mits dat hy ſyn Houwelyck elders hadde verſocht / ende oock bekomen ghehadt. Daer toe vougende, dat de voornoemde Vrouw van Ieveren / egheen gheboorte van heuren lyve en hadde ghehadt / noch oock ghe-

inſti-

instituëert eenigh Vrouwelijck Hoir / daer mede de Soone des voornoemde Grave Enno soude hebben cunnen alliëren / noch en hadde ock de voornoemde Vrouw by Contract (soo verre daer eenigh waere geschiet / des niet en bleecke / haere Dochtere / ofte andere Vrouwelijck Erfgename konnen verbinden / tot eenigh tockomende Houwelijk / sonder heurlupder eygen wille ende consente. Ende ghenomen de voornoemde Vrouw van Jeveren / eenigh waerachtigh verdragh hadde ghemaeckt / ende daer by de successie van haere voornoemde goeden ghegundt den Soone van voornoemde Grave Enno, ghelijck dat in den xxiij. Articule van voornoemde Aenspraecke des Impetrants worde gepretendeert / ende gheenssins ghetoont / Soo en soude nochtans alsulcke prætense Gifte niet cunnen stadt grijpen ten achterdeele van voornoemde Testamente / om te beletten den uptersten wille der voornoemde Testatrice / overmits de notoire contrarie dispositie van Rechte, besundere ghemerckt, dat d'Impetrant hem naer-volghende 't voornoemde prætens Verdragh niet en hadde gereguleert, maer ter contrarien 't selve wel expresselijck ghecontravenieert, oock binnen den leven van voornoemde Testatrice, in 't contracteren van sijnen Heuwelijck, sonder de voornoemde Testatrice aensocht / ende heur consent daer inne begeert ghehadt te hebben / ende veele min dat sy eenige goede parture voor hem hadde willen soecken / die syne Hupsvrouwe ende haere Erfghename soude hebben moghen wesen / ghelijck d'Impetrant dat ten minsten hadde behoorden te doen / soo verre hy onder 't decksel van 't voornoemde prætens Verdragh / eenighe successie totte questieuse goeden hadde willen prætenderen / boven diversche andere contraventien / die d'Impetrant binnen den leven van voornoemde Testatrice / noopende den voornoemde prætens

Verdragh soude hebben ghecommitteert ghehadt / ende de welcke der selver Testatrice wettighe oorsaecke hadde ghegheven omme haeren voorgaenden wille (soo verre sy tot voordeel des Impetrants eenighe hadde gemaeckt gehadt) te veranderen/ ende hem van haere gheheele successie te priveren / ghelijck sy dat by haeren voornoemden Testamente oock ghenoegh openlijck hadde verklaert: Was daerom gants impertinent ende buyten propoost, allen 't gene d'Impetrant aengaende de voornoemde prætense Gifte ende oorsaecke der selver hadde by-ghebracht, in den xx. xxj. ende xxij. Articulen sijner voornoemde Aenspraecke: Want ghenomen daer af pet mochte blijcken / des neen / en hadde niet en cunnen beletten 't effect vandē voornoemden Testamente/soo solemnelijck ghemaeckt/ ende met vollen consente van Sijn Majesteyt / binnen den leven van voornoemde Testatrice gheconfirmeert / voorby gaende mits desen den xxiij. ende xxiiij. Articulen. Ende nemende voorts den xxv. der selver Aenspraecke: Daer tegen seyde de voornoemde Procureur/ dat hy wel expresselijck ontkende de gepreteendeerde Gifte/ende bevestinghe vande ghemeene Ingeseetenen aldaer gheroert / daer af oock d'Impetrant in 't minste niet en dede blijcken. Ende ghenomen daer af volkomen bewijs waere ghedaen/ des neen / soude in allen ghevalle niet tijdt moeten cesseren/mits den voornoemdē Testamente/ waer by wel expresselijck/ soo voorsz is / de voornoemde Testatrice hadde ghewilt/ dat de voornoemde Ghedaeghde/ en syne ghesubstitueerden Erfghename metten Graven van Embden egheen erfachtighe vereeninge / compositie/ concordaet/ ofte Houwelijckschе Voorwaerden en souden moghen trichten / ingaen noch oprichten / daer deur 't voornoemde Slot ende Heerlickhept van Jeveren aen hun soude mogen

komen

komen oft devolveren/ in sulcker voughen / dat men niet en soude cunnen geleggen / dat de voornoemde Testatrice eenighen wil soude gehadt hebben/vanden Impetrant te gunnen alsulcke pretense Gifte / als hy hem pretendeerde ghedaen te wesen. Ende en soude de voornoemde Testatrice egheen klaerdere revocatie dien aengaende hebben cunnen ghedoen/ghenomen dat van alsulcke pretense Gifte gebleecken waere/ des neen.

Op den sessentwintichsten Articule der voornoemde Aenspraecke / seyde de voornoemde Procureur/ dat hy ter goeder trouwen procedeerde/ niet en wilde ontkennen / binnen den leven van voornoemde Vrouw Testatrice / ende onder andere in haere laeste daghen op 't Hups van Jeveren geweest/ ende aldaer eenige dagen gebleven te hebben / maer niet met eenigh gewelt ofte tegens den danck van voornoemde Vrouw Testatrice/ghelyck de Vader des Impetrants wel eertyden onder 't deckscl van vriendtschap aldaer ghekomen waere gheweest / maer ten eyghen verscoucke van selve Testatrice/ die sulcx upterlycken hadde begheert / om haeren upterlsten wille beter te doen effectueren/ende t'ondergaen de contrary practyequen ende machinatien / die sy van weghen des Impetrants te meer stonden hadde ghepoeft/ende alsoo de selve upt wettighe oorsaecke was beduchtende : Ende daerom waere oock heel impertinent/ende den Impetrant egeenstins dientlyck/dat de voornoemde Ghedaeghde / de achterghelaten goeden van voornoemde Vrouwe Testatrice soude aenveert / ende 't voornoemde Slot met Mannen van Wapenen belet/ende doen bewaren hebben/ ghemerckt dat hy als Erfghenaem van selve Vrouwe Testatrice / sulcx wel vermuchte te doen/ende de gherechtighept van Syn Majesteyt/

volgende syne bevelen conserveren / ende tot ontlastinge van synen Eedt / daer mede hy aen de selve Syn Majesteyt was verplicht / schuldigh was te doene; In der vougen dat d'Impetrant daer over eghеen klagen en hadde / maer ter contrarien behoorde den voornoemde Ghedaeghde upt te repcken ende te betalen alle syne beschadighept / die hy deur den grooten onkost van selve besettinghe ende bewaringe hadde moeten lyden / ende al noch teghenwoordelyck waere lydende / ghemerckt de selve Impetrant daer af oorsaecke was / eerst by sijne onbehoirlijcke beroeminge, daer nae by sijn vervolg aen die van 't voornoemde Rijcke gedaen, om de voornoemde Heerlickhept van Jeveren onder den voornoemdē Rijcke te trecken / ende ten lesten by het instellen van desen onghefondeerden Processe.

Aengaende den xxvij. wesende den lesten Article van voornoemde Aenspraecke / Seyde de voornoemde Procureur / dat hy hem ghedroegh totten pretensen Reliefve ofte ontfanckenisse aldaer gheroert / die den Ghedaeghde in syne voornoemde gherechtighept niet en custe gheletten noch ghehinderen / ghemerckt dat hy tot het verleenen van 't selve Relieff niet en was gheroepen noch ghehoort gheweest in sijne defensien, ende dat oock anderints het beseheet van't selve pretens Relief wel klaerlyck was uptwysende / dat d'intentie van Syne Majesteyt niet en waere gheweest / hem Ghedaeghde of pemandt anders in syne gherechtighept te verkorten / maer ter contrarien / dat selve pretens Relief was dienende ten achterdeele des Impetrants / eerst uyt dien, dat hy Sijn Majesteyt daer mede was bekennende voor waerachtigh Leenheere van de questieuse goeden / ende ten anderen, dat d'Impetrant seyde, 't selve Relief alleenlyck ghedaen te heb-

te hebben by doode van syn voornoemde Moedere/daer uyt noodlijcken moste volghen / dat hy tot de selve goeden gheen actie en custe ghehebben/ uyt krachte van voornoemde gifte/ hier voorzen verhaelt / mits dat hy in dier qualitept eghеen verhef en hadde ghedaen / Te min gheconsidereert , dat 't voornoemde Relief niet en waere gheweest met behoorlijcke intentie, maer alleenlijck om den Ghedaeghde met dit onghefondeert Proces te quellen , naedien hy bevonden hadde / dat hy in't voornoemde Rijck eghеen goedt succes van syn voornoemde verbolgh en hadde cunnen gekrijgen/ ende dat syne gheheele machinatie aldaer was ghefailleert/ mits alleen den welcken ende andere Reeden by Syn Majestept / van rechts ende officie weghen hier toe te suppleeren/ Soo concludeerde ende sustineerde de voornoemde Procureur des voornoemde Ghedaeghde , Dat hy upterlijcke Vonnisse van Syne Majestept/als Hertogh van Brabandt ende Grave van Hollandt / ok by syn Stadthoudere ende Mannen van Leene / des behoorlijcke macht hebbende / soude werden gheseght ende uytghesproocken voor Recht, dat de voornoemde Heere Impetrant,om teghens de voornoemde Ghedaeghde geconcludeert ende ghecontendeert te hebben,niet en waere ontfangbaer, den selven Gedaegde absolverende van den Eysch des voornoemde Impetrants tot hemwaerts ghedaen , ende hem Impetrant daer af imponerende of stellende een eeuwigh ghеswijgh , ende tot dien den selven condemnerende in alle kosten , schaden ende interesten,alreede ghedaen ende gheleden, noch te doen ende te lijden: In en op al Syn Majestept goedertieren officieootmoedelijck aenroepende/ onder alle behoorlicke præsentatien ende protestatien,

Op

Op welcke voornoemde Antwoorde waere van weghen des voornoemde Impetrants/ ghedient van seeckere schrifture van Replijcke/ende daer by/mits de Redenen daer inne verhaelt/ gheperfisteert by der Conclusie in syn voornoemde aenspraecke ghenomen/ Niet teghenstaende al 't ghene dat van weghen des voornoemde Ghedaeghde by de selve antwoorde ter contrarien was geallegueert/ gepoleert ende ghededuceert/ onder exprese protestatie daer inne ghedaen/ van eghеenstnts te willen admitteren de qualitept die de voornoemde Gedaeghde by d'intitulatie van voornoemde schrifture van antwoorde was usurperende/ noopende de Heerschappie van Jeveren/mits dat wylen Heere Anthtunis van Oldenborgh syn Vadere/ den sestentwintichsten Octobris vijfthien-hondert negen ende twintich/ daer af wettelijck hadde gherenuncieert, voor hem, sijne Erven ende Nakomelinghen, tot behouf van wijlen Grave Enno, Vader des Impetrants, ende des selves Erven ende Nakomelinghen/ naer uptwysenden beschеede van Houwelicksche Voorwaerde daer af ghemaeckt/ ende in den Proces geexhibeert/ Seggende voorts, dat die protestatie in den eersten Articule der voornoemde Antwoorde verhaelt/ waere impertinent ende sonder effect/ overmits hy Impetrant notoirlyck was volkomentlick Heere ende Grave van Oost-Vriesslandt/ niet alleene upt krachte van wettige ende deughdelicke possessie/ maer ock upt krachte van den deughdelicken title inde voornoemde Aensprаecke bewesen/ ende ghededuceert/ ende by de ghexhibeerde stucken genoeghsaem getoont ende ghevereficeert soude worden/ indien 't noodt waere/ Soo ock fribol ende impertinent was de protestatie vanden Vonnisse in den tweedē Articule der voornoemde antwoorde gheruert/ niet te willen maecken litigieux/ aenghesien dat

't selve

't selve nopt en was ghegaen / noch ghepasseert in krachte van ghewysde/noch syn volkomen effect gesorteert/ mits dat daer af op den derden dagh der Maendt van Februario / vijfthien-hondert drie ende dertich, Stilo communi, was gheappelleert / ende de selve Appellatie gepresequeert voor 't Kamerlijck gherichte van Spiers/ naer uptwysen van den beschreede daer af zynde/ ende mette selve Replycque gheexhibeert. Ende dat meer is, hadde de voornoemde Vrouwe Marie van Ieveren 't voornoemde pretens Vonnisse laten smelten / doodt ende te niete gaen / by de transactie van den Jaere vijfthien-hondert ende veertich / in de voornoemde Aensprake naerder gededuceert ende bewesen; Ontkennende wel expresselijck / dat de voornoemde Stadt / Slot ende Heerlickhept van Ieveren over immemorialen tijdt/ ende meenigh hondert Jaeren gheweest een allodiael goedt/ daer af de Ghedaeghde niet en hadde doen blijcken / noch immers den Rechte ghenoegh zynde / blijcken soude / maer wel ter contrarien worde getoont by de Brieven van Creatie ende Erectie van Graefschap van Oost-Vriesslandt / tot behoof van wylen des voornoemden Heeren Vlrich, in den Jaere veerthien-hondert vijf ende vijfftich/dat de voornoemde Heerlichept van alsdoen / ende alsoo over immemorialen tijdt waere gheweest Leen-goedt/ te Leene ruerende van den Roomschen Rijcke / ende dattet selve waere toe-behoorende den voornoemden wylen Heere Vlrick, ende dat daer-en-boven soude ghetoont worden / den Rechte ghenoegh zynde/ waer 't noodt / dat wylen Hayo Harles ende syne Navolgers / de voornoemde Stadt / Slot ende Heerlickhept van Ieveren alleenlijck soude hebben gheoccupeert ghehadt/ met ghewelt van Wapenen / sonder daer toe eenigen wettigen title / noch oock redelijck ghebruyck ende possessie ghehadt te heb-

te hebben / mits dat de Overledene Graven van Oost-Vrieslandt aldaer successie hadden gehadt / hunne Vrolarden ende andere Officieren / tot conservatie van hunne gherechtigheydt; Daer mede voorby gaende den derden ende vierden Articule van voornoemde Antwoorde, ende komende voorts tot den vijfden der selver: Seyde de Procureur des Impetrants / by expres t'ontkennen / als onwaerachtigh / dat de voornoemde wijlen Graven Enno ende Ian syn Broedere / in 't Jaer vyfthien-hondert twee ende dertigh oft daer ontrent / hun souden hebben ghevordert ghehadt / soo onder 't pretext van Vomberschap / als deur ghewelt ende krachte van Wapenen / de voornoemde wijlen Vrouw Marie, Dochtere van Ieveren, te hebben willen priveren van haere possessie ende gherechtigheydt van voornoemde Heerlickheyt ende goeden / ende dat sy tot betere conservatie van haere voornoemde gherechtigheydt / de voornoemde Stadt / Slot ende Heerlijckheydt soude hebben Leen ghemaeckt aen voornoemde Keyserlicke Majestept / als Hertog van Brabandt ende Grave van Hellandt; want nimmermeer met der waerheydt blijcken en soude / dat sy doen ter tydt Vomboirs souden hebben ghetweest / of eenigh gewelt oft kracht van Wapenen haer aengedaen ghehadt / soo ock niet bevonden en worde by de Procuratie der voornoemde Vrouw Marie, om de voornoemde Heerlickheydt Leen te maecken / gegeven / noch ock by den beschreede van de selve beleeninghe / dat hy eenigh beklagh soude hebben ghedaen over de voornoemde Graven Enno ende Ian, Maer wel ter contrarien / dat sy 't selve hadde ghedaen upt haere eygen wetenheyt ende wille / vryelick ende onbedwongen van pemanden: Daer toe voughende, dat ten tyde soo van voornoemde Procuratie / wesende des Maendaegs na Palmarum,

in 't

in 't Iaer twee ende dertich, als ten tijde van 't voornoemde overgheven : (gheweest hebbende den twaelfsten Aprilis daer nae) ratificatie ende approbatie van 't selve overgeven ghebeurt den achtsten dagh van Mey daer nae volghende, al in 't voornoemde Iaer van twee ende dertich / eghenen twist van Oorloge tusschen den voornoemden Grave Enno, ende de voornoemde Vrouw van Ieveren en was : Maer worden de voornoemde Stadt / Slot ende Heerlickheydt van Ieveren, alsdoen vredelick bewaert ende geregeert by wylen Boyinck van Oldersum, in den naeme ende van weghen van den selven Grave Enno, aen wyen hy met eedt / als Vrijlaet was verplicht / de welcke vergetende synē eedt / ende verlatende den voornoemden dienst ; ende pretende de rende de voornoemde Vrouw Marie tot syne affectie te trecken / ende de voornoemde goeden selve t'incorporeren / waere oorsaecke gheweest vanden twist / den op den negensten dagh van September daer nae / tusschen hun ende de voornoemde Vrouwen van Ieveren was opgheresen / deur dien de voornoemde Boyinck den voornoemden Grave Enno alsdoen van voornoemde beleeninghe niet wetende / de Poorten van voornoemden Hupse hadde voor d'aenghesicht ghesloten / ende den opgangh daer af gheweygert / Omme welcken twist ter neder te leggen / ende de belegeringe der voornoemde Graven Enno ende Ian vanden voornoemden Hupse ende Slote van Ieveren te doen ceseren / hadde de voornoemde Koninginne van Hongerpen / Gouvernante / ten versoucke ende begeerte vande voornoemde Vrouwe van Ieveren / soo veele ghedaen / by middele van heure Ghedeputeerden aen de voornoemden Parthyen ghesonden / dat de selve naer diversche communicatien / soo veele hadden ghedaen / gehandelt ende ghetracteert / dat Parthyen eyndelicken te vreden

waeren/ dat het voorn̄ belegh soude werden afgedaen/ ende 't selve Huys met de voornoemde Heerlickheyt, Onderseten ende toe-behoorten worden ghesequestreert, in handen van voornoemde Keyserlicke Majesteyt, tot behouf vanden ghenen, die bevonden soude werden, daer toe gherecht te zijne, in 't minnelijcke, ofte by Rechte te beslichten/ binnen drie deen naest-volghende Maenden, al naerder blijckende by de selve submissie, ende den Vonnisse dien aengaende tusschen partyen gegeven. Mits den welcken passerende den sesten ende sevensten, ende komende voorts totten achtsten Articule der selver Antwoorde, seyde den voornoemde Procureur/ dat hy al noch ter contrarien was persisterende/ daer inne dat 't voornoemde Vonnisse arbitraet niet en was ghegaen in krachte van ghewijsde/ maer daer af ghe appelleert zijnde/ de selve Appellatie waere verbolght ghebleeft/ voor die van Kammer-ghericht e/ als naerder blijckende by de stucken daer af ghecerhibeert; Waere oock onwaerachtigh, dat de voornoemde Vrouw Marie van Ieveren, tsedert den voornoemden pretensen Vonnisse/ soude zijn ghebleven in peyselick ghebruyck van voornoemde Stadt/ Slot ende Heerlickhept van Ieveren/ dat dan veertich Jaeren/ sonder dat sy daer in eenigh hinder ofte beleth van pemandt ontfanghen soude ghehadt hebben; Want seyde waerachtigh te zijn, dat hangende de prosecutie van voornoemde Appellatie/ Heere Baltasar/ Heere van Esents/ Witmonde ende Stedesdorp/ met grooten Oorloghe de voorsz Stadt/ Hups ende Heerlickhept hadde ghe turbeert/ behindert ende beschadiget/ sulcx dat de voornoemde Vrouwe Marie daer af soude hebben ghepriveert ghebleeft/ soo verre 't selve by Grave Enno, deur syne ghetrouwe assistentie niet en hadde belet ghebleeft/ in consideratie van welcke goede dienſten/ en

oock

oock notoire ende klare gherechtighepdt den vooznoemden Grave Enno competerende in de vooznoemde goeden / ten minsten ab inteſtato, nae de doodt van vooznoemde Vzouw Marie van Ieveren, hadde hy met de selve Vzouwe Marie ghemaeckt ende aenghegaen de tranſactie hier boven ghe-roert. Behoudelijck, dat de vooznoemde Vzouw Marie ſoude behouden haer leven langh/ het ghebzuyck van vooz-noemde goeden/ ghelijck hy ook ghedaen heeft/ ſonder daer by het effect van vooznoemde tranſactie / ende de gherechtig-hept des Impetrants vermindert of ghenomen te hebben: in præjudicie van welcke tranſactie/eñ de vooznoemde Hou-welicx Voozwaerde (daer by de vooznoemde Grave Enno hadde gerenunchieert van ſyne gerechtighept/ die hy preten-deerde te hebben aengaende Butyagerlandt ende Stadtlandt, tot behoef vã Grave Antheunis van Oldenborgh, in plaetſe van renunchiatie ende overcatinge/ dat hy was doende van Stadt / Slot ende Heerlickhept van Ieveren / tot behouf van vooznoemde Grave Enno, ende anderſints wozde ge-daen/met interventie ende overſtaen van Koningh van Den-nemarcken, om Peys / Vzede ende Vziendtſchap tuſſchen de ſelve Graven/heuren Nakomelingen ende Onderdanen/ ten eeuwigen dagen gehouden te moghen werden/ ende den onweder-voeplicken recht der vooznoemde tranſactie ende mutuelen Contracte van Houwelycke / den vooznoemden Impetrant geacquireert / de vooznoemde Marie niet en ver-mochte by Teſtamente of anderſints te diſponeren/tot ach-terdeele van vooznoemde Impetrant/ende genomen ſy ſulex hadde moghen doen/ als notoir neen / ſoo en ſoude niet be-vonden wozden / dat de vooznoemde Vzouw Marie eenigh ſolemneel Teſtament hadde ghemaeckt / noch ook dat ſy ten tyde van de ſelve pretenſe diſpoſitie waere gheweeſt van

vollenkomen verstande ende sinne / maer ter contrarien soude blijcken / dat sy den twee-en-twintichsten dagh van April vijfthien-hondert twee ende tseventich, date van 't voornoemde prætens Testament, soo onghedisponeert was van sinnen, dat sy niet en custe sien te schrijven noch onderteeckenen, ende dat sy ten selven tijde dickwils, ende aen diversche Persoonen, hadde verklaert ende ghenaeght ghehadt, Dat haer herte goedt was, maer dat sy niet en custe sien, dat haere ooghen alsdoen waeren verbonden met eenen groenen sluyere, ende niet een woordt en sprack, Emmers dat de Ghetuygen hadden cunnen hooren ofte verstaen / jae niet en soude hebben kunnen gesproecken / mits de groote swackte / daer mede sy alsdoen ter doodt toe was bevanghen: Dat oock 't selve prætens Testament by eenige haere Domestijcquen was ghefabriceert gheweest; dat daer-en-boven eenen ghenoemt Eustacius Reinking, ten voornoemden tijde sonder Last ofte Commissie der voornoemde Vrouwe Testatrice totten Ghetuygen verklaerde / dat secker Instrument aldaer op de Tafele opgerolt / ligghende was het Testament van voornoemde Vrouwe Testatrice, sonder nochtans het selve den voornoemden Ghetuyghen voor-ghelesen te zijn, of daer eenigh gheschrifte ghelesen te hebben / noch oock dat de voornoemde Vrouwe Marie het selve prætens Testament soude hebben onderteeckent / of hadde kunnen onderteeckent: Dat daer-boven 't voornoemde prætens Testament, was uyt veele ende menighvuldige respecten Vicieux ende van onwaerden, soo ten respecte van Ghetuygen daer over ghestaen hebbende, als den Notaris, die 't selve soude hebben ghestipuleert ghehadt: Eerst dat eenighe van selve prætense Ghetuyghen / namentlijck Ian van Schagen, ende Wolff Mulaert lesen noch schrijven en konsten / ende dat Ian van Booselager,

die

die als derde Ghetuyghe 't voornoemde pretens Testament soude hebben onderschreven / in 't leven niet en is gheweest / dat oock de pretense geadhibeerde Ghetuygen / by haere onderschrijvingh niet en attesteerden, dat sy den inhoudt van den selven Testamente souden hebben hooren lesen, of dat selve hun by de voornoemde Vrouwe soude zijn verklaert gheweest, ende bysundere niet den ghenen die sy voor Erfghenaem ende Executeur daer inne hadde ghenomineert: Dat oock Iasper van Sparenborgh, wesende Domestijcque van voornoemde Vrouwe (ghelijck waeren eenighe andere van Weerlijcke geadhibeerde Ghetuyghen) in sijn onderschrijvinghe egheenen Dagh, Maendt noch Iaer en hadde gheschelt. Dat d'onderschrijvinghe van voornoemde Ghetuyghen, op eenen tijdt ghesamender handt niet en was ghedaen: Dat voornoemde pretens Testament was gheweest een open ende niet ghesloten Testament, 't welck naer rechte niet en hadde kunnen subsisteren / op het simpel verklaren ende attesteren van de Testatrice: Maer soude soodanigh Testament notoirlijcken behooren klaerlijck allen den Ghetuygen t'samen voor-gheleden te zijn / ende in hunne presentie *eodem actu*, by de Testatrice den naem van gheinstitueerden Erfghenaem gheexprimeert / ende de segelinge oock t'samen behoort hadde ghedaen te worden: Al het welcke niet en was gheschiet / ende daerom 't selve pretens Testament naer Rechte egheenslints en kouste gesubsisteren. Ende genomen de voornoemde Vrouwe Marie van vollenkomen verstande ende sinnen waere gheweest / ende anderslints ghequalificeert om Testament te kunnen maecken / als neen / soo soude 't selve nochtans upt andere redenen ende geomitteerde solemnitepten komen te corrueren / Te weten / Dat de voornoemde Testatrice egheen Octroy ende consent en

hadde

hadde van Sijn Majesteyt als Hertogh van Brabandt en Grave van Hollandt, daer af de voornoemde Heerlickheydt was Leenruerig / sonder 't welck niet was geoorlobet van Leengoeden der voornoemde Landen by Testamente te disponeren; Dat oock Laurentius Michaëlis, die als Notarius over 't voornoemde pretens Testament hadde ghestaen / niet en was ghequalificeert om Testamenten ende andere publijcque Instrumenten ende Contracten te mogen maecken, mits de fallitepten / soo in 't maecken van den selven pretensen Testamente / als in diversche andere daer te voorens / ende oock daer nae by hem ghecommitteert / ende namentlick in seecker Testament van eene Joffrouw / daer in hy Joncker Iasper van Botmaer, als Ghetupghe hadde gestelt / die doen ter tijdt sick / ende kranck te bedde was liggende / wel anderhalf mijle van daer. Welck voornoemde pretens Testament / by den Erfghenamen ab intestato redargueert zijnde van valscheyt voor de Cantselerije alte Gerichte van Esents tegens den geinstitueerden Erfghenaem / was met consente van Parthyen 't selve pretens Testament als valsch ghecasseert ende gheannulleert / ende ghehouden voor nul / krachteloos ende van onwaerden / ende waeren voorts Parthyen onderlinghe t'samen veraccoordeert noopende de successie van goeden / daer af by den selven pretense Testamente anders was ghedisponeert; Ende de voornoemde Notaris ghepretesteert hebbende van injurien / syne actie daer af niet en hadde derven intenteren. Tot allen desen stonde oock te considereren, dat de voornoemde Notaris / nae de attestatien ende onderschrijvingen van leven Getupgen / in d'eynde van voornoemde pretensen Testamente in quæstie / hadde contrarie der waerheydt gheschreven / dat hy by de voornoemde Heer van Leveren was versocht / ende gerequireert

geweest /

geweest/ dat hy haeren voornoemden pretensen lesten willen soude maecken/ schryven ende slupten / daer af metter waerheyt niet blycken en soude/ 't welck eensdeels mochte gheco-colligeert werden / upt dien dat de voornoemde Notaris egheenen Dagh / Maendt noch Jaer en was specificerende/ wanneer 't voornoêde versouck en requisitie der Testatrice/ mitsgaders 't voornoemde pretens Testament waeren ghemaeckt ende gesloten geweest/soo hy oock niet en attesteerde/ dat in syne presentie *uno eodemque actu*, de voornoemde Vrou van Jeveren/ ende de voornoemde seven Getuygen/ 't voornoemde pretens Testament souden hebben onder-ghetee-kent ende ghesegelt ghehadt/ ende dat 't selve pretens Testament in heurlupder allen presentie soude zyn gemaeckt ende ghepasseert ghewest. Alle 't welcke de voornoemde Notaris naer Rechte hadde behoozen in 't epnde van voornoêde pretensen Testamente ghestelt ende gheschreven te hebben/ maer ter contrarien / verstonde de voornoemde Procureur des Impetrants/ dat Theodorus Iben, Rentmeester van voornoemde Vrouwe Marie, 't voornoemde pretens Testament soude hebben gheconcipieert ende ghemaeckt / upt seeckere Commentarien van Doctor Snydewint, *in Institutiones Iuris Civilis*, in Oberlantsche taele overgeset/ *mutatis mutandis*; Waer upt ende meer andere redenen / in de voornoemde schrifture van Replycq verhaelt / klaerlycken was te colligeren/dat 't voornoemde pretens Testament / upt respect vanden Persoon / van voornoemden vallschen en infamen Notaris egheenstns en kuste subsisteren / ende soo verre 't voornoemde pretens Testament waere een gesloten Testament/ soude oock wesen sonder effect / mits dat 't selve nae de doodt van voornoemde Vrouw Marie niet en was gheopent ofte ghepublieeert / met allsulcke solemnitepeen / als naer rechte

ende

ende couſtume van Lande woꝛde gherequireert/als te weten in pꝛeſentie vanden Rechter ende Ghetupghen daer over ghedaen hebbende/de welcke hun Signaturen ende Segelen hadden behoꝛen te bekennen en agnoſceren/noch oock in pꝛeſentie van naeſte Vꝛienden ende Erfghenamen ab inteſtato ende andere Gheintereſſeerde/die daer toe hadden behoꝛen gheroepen te woꝛden/waer mede volkomen ſolutie woꝛde gegeven op den ix. ende x. Articule der booꝛnoemde Antwoꝛde.

En de komende voorts totten xj.xij.xiij. Articulen, inhoudende/dat de booꝛnoẽde wylen Vꝛouw Marie 't booꝛnoemde haer Teſtament ſoude hebben doen booꝛhouden den Hertogh van Alva/ende daer naer den groot Commandeur van Caſtilien/ſucceſſive Gouverneurs Generaels geweeſt hebbende booꝛ Spne Majeſtept/van ſyn Landen van Herwaerts-obere/ten eynde dat hun ghelieven ſoude 't booꝛnoemde Teſtament t'appꝛoberen ende houden van weerden/ende naer haere affhꝛighept/ accoꝛderen de booꝛnoemde Ghedaeghde d'Inveſtiture van booꝛnoemde Heerlickhept van Jeveren/de welcke ſy oock ſouden hebben ghelooft/ende metter daedt ghedaen ghehadt/naer uptwyſen van beſcheede/daer af weſende/ Seyde de booꝛnoemde Impetrant de ſelve allegatie en poſitie t'ontkennen/ende gemerckt 'tſelve byp ſchꝛiftelycken beſcheede ſoude moeten geveriſiceert woꝛden ſoo hadde de Pꝛocureur des Impetrants verſocht/ende niet te min ghecluſtineert/dat de booꝛnoemde Ghedaeghde ſchuldigh ende gehouden waere/alleen 't booꝛnoemde ſchꝛiftelyck beſcheedt t'exhiberen/op pene van daer af verſteecken te zyne/ende de booꝛnoemde allegatien ghehouden te woꝛden onwaerachtigh/welcke booꝛnoemde exhibitie nae der handt gedaen

gedaen zÿnde/hadde hem de voornoemde Procureur tot den selven gherefereert/ende geallegueert/ dat bp den selven sulcx niet en worde ghepresenteert / maer wel dat de voornoemde Hertogh van Alve ansocht wesende tot ratificatie ende approbatie van voornoemde Testament ende Investiture van voornoemde Heerlichepdt van Jeveren / tot behoef van voornoemde Ghedaeghede bp maniere van Donatie ofte Gifte / daer toe niet en hadde willen verstaen / noch eenigh consent te draghen/ maer voor antwoort gegheven/ dat sulcx bp simple Donatie niet en mochte gheschieden/ maer wel bp solemnelen Testamente/soo verre haer goedt dochte/'twelck sp niet en hadde ghedaen: Dat daer nae seecker pretens concept van Testamente der voornoemde Vrouw Marie overghelonden wesende aen den voorñ Hertogh van Alve/ doen ter tijdt tot Niemegen, ende 't selve in deliberatie van Raede gestelt zÿnde / worde bevonden te wesen nul ende van onwaerden/ ende dat selve bp Sÿn Majestept niet en mochte gheconfirmeert worden / mits der insertien van clause onwederroupelijck ofte irrevocable, daer inne tot twee repsen ghestelt / daer bp de vrye dispositie van eene upterste wille worde belet / sulcx dat daer op egheene approbatie en waere ghevolght / noch en custe gevolgen ; Soo oock onwaerachtigh was, ende bp den Impetrant oock expresselijck worde ontkent/ dat 't voornoemde pretens Testament binnen den leven der voornoemde Vrouwen haeren Onderlaten voorghehouden/ ende hun consent daer op begeert soude zÿn gheweest / ende veele min dat de selve Onderlaten den voornoemden Gedaegede soude hebben ghehult ende ontfangen ghehadt voor haeren toekomenden Heere / eendrachtelijck ende met vrpen wille/ eñ dat d'Impetrant 't selve bp eenighe machinatie soude hebben willen beletten;maer soude mogen

gebeurt zijn/dat de voornoemde Vrouw Marie kranck ende siecke te bedde liggende/half doof ende blindt/de voornoemde Ghedaegede sonder heuren weete ende consent hem hadde ghevonden omtrent S. Michiel Misse, in 't Iaer vijfthienhondert vier ende tseventich, op 't Huys van Ieveren, ende aldaer aen hem soude hebben ghedaen sweeren eenige Edellupden ende Krijghs-volck / ende de Borgeren in de Kercke vergadert wesende: Waer aengaende de Landt-lieden ende Hupllupden der voornoemde Heerlichepdt / worde groote swarighept ghemoveert/al eer sy totten voornoemden Eedt hadden willen komen / ende dat naer diverslhe persuasien hun bp ost van weghen des Ghedaeghede voorts ghekeert/ hun te kennen ghevende / dat hy vanden Hove van Bourgoingnen de bewillinghe ende beleeninghe hadde ontfanghen/ende tot dien oock het consent van voornoemde Vrouwe Marie van Ieveren/welcke voornoemde difficultept ende swarighept eenighe upzen gedupzt hebbende / soo soude hem de voornoemde Ghedaegede ten laetsten ghevonden hebben in de Vergaderinghe van voornoemde Landtlieden ende Hupllupden / omme de voornoemde bewillinghe te beter te doen effectueren / ende aenmerckende datter luttel waeren in synen faveur bp d'opteecken van hunne handen / soude ten lesten hebben gheleght / dat die ghene die hem begheerden te sweeren / op d'een zyde souden vertrecken / 't welck de voornoemde Hupllupden ende Landtlupden / considererende dat sy daer deur souden komen in onghenade / hebben ten laetsten deur vreese / sonder weete / wille ende consent van voornoemde Vrouwe Marie, den voornoemde Ghedaegede aenghenomen ende hem ghelwoorn / met limitatie ende restrictie, dat sy wilden blijven daer de Stadt, Huys ende Heerlicheyt van Ieveren soude behooren te komen, sonder

den

den voornoemden Ghedaeghde eenighen besunderen ofte specialen Eedt te hebben ghedaen / ofte hebben willen doen. Van allen 't welck de voornoemde Vrouw Marie gheadverteert wesende/soude haer des grootelijcx hebben beklaecht ghehadt / ende deur mistroostighept haeren doeck van den hoovede treckende / soude klaeghlijcken hebben ghelegt/ dese nae-volghende woorden : O wee mijne arme Onderdanen, waer inne de Pastoor tot Ieveren haer ten besten dos hem moghelijck was, ter begeerte van ettelijcke Officiers aldaer soude hebben ghetroost ende gheconsoleert ghehadt, wesende onwaerachtigh / dat alle 't ghene des by ofte van weghen des voornoemden Ghedaeghde voorts ghekeert is/ soude by den groot Commandeur ghehouden zijn gheweest van weerden/mits dat de voornoemde groot Commandeur noyt eenigh solemneel Testament van voornoemde Vrouwe Marie, noch eenigh beschreet van het pretens consent vanden Onderdanen van Ieveren en hadde ghesien/ noch oock van eenighe confirmatie van 't voornoemde pretens Testament/ 't welck de voornoemde Hertogh daer toe soude hebben ghegeven / maer soude alle 't gene des voornoemdt is / van weghen des voornoemde Ghedaeghde/ abusivelicken/ subreptitielijcken ende obreptitielijck te kennen gegeven hebben ghewesen/ 't welck den voornoemdē groot Commandeur klaerlijck ghemerckt hebbende / en soude den voornoemde Ghedaeghde niet willen hebben accorderen syne verlochte beleeninghe / van voornoemde Stadt/ Slot ende Heerlichepdt van Ieveren / als wesende teghens recht/ende contrarie de pretense alldoen overgegeven procuratie/ ende dat de pretense Cessie van voornoemde goeden gedefereert was / op den dootlicken afganck van voornoemde Vrouwe Marie, doen ter tijdt alsnoch in leven wesende/ sulcx dat 't voor-

noemde beschreet van grooten Commandeur en Hertogh van Alve / gheenſints en waeren dienende tot voordeel des Ghedaeghden / noch achterdeele vanden Impetrant : Te min oock, ghemerckt dat 't voornoemde beschreet / soo van voornoemde Hertogh van Alve / als van grooten Commandeur in desen overghegheven / niet en was authentijcq / maer alleenlick simpele Coppen / die in Rechte egheen gheloove meriteerden / wesende oock frivol / dat de voornoemde Ghedaeghde hem pretendeerde te sonderen op de geïtereerde beloften van in de voornoemde goeden gheïnvesteert te worden soo haest als de voornoemde Testatrice in haren voornoemden wille soude ghestorven zijn / mits dat niet bevonden en werde / dat 't voornoemde beschreedt eenighe alsulcke reitereerde beloften was inhoudende / maer was alleenlijck verhalende / dat hy groot Commandeur den voornoemde Ghedaeghde niet min met vriendtschap en alles goedts was toeghedaen / dan synen Voorsaet den Hertogh van Alve / te weten / dat hy ghenepght was / van weghen Syn Majestept den voornoemden Ghedaeghde / mette beleeninge van voornoemde goeden te verlien / soo verre de voornoemde Testatrice haeren lesten willen niet en veranderde / maer daer by tot haeren sterf-dagh toe waere blijvende / 't welck egheen belofte en was noch en custe ghewesen / daer deur den voornoemde Ghedaeghde eenigh recht tot de selve goeden waere ghecquiteert / noch oock by den pretensen Reliefve ende verhef van selve goeden / al waere het selve volbracht ende ghe-effectueert ghewest / als wesende al notoir, dat Reliefven egheen Recht en gheven, noch en zijn bequaeme middelen om erfdom te verkrijghen;

Op den veerthienſten ende vijfthienſten Articulen, ſeyde de

de voornoemde Procureur des Impetrants wel te bekennē/ dat die voornoemde Vrouwe Marie, op den twintichsten dagh Martij, in 't Iaer vijf en t'seventich deser Wereldt was overleden Inteſtaet, ſonder eenigh Teſtament ghemaeckt te hebben, ende alſoo en hadde deur haere affhȳghept egheene confirmatie van Teſtament konnen gheſchieden / weſende impertinent dat de voornoemde Ghedaeghde totter Inveſtiture van voornoemde goeden by den voornoemden grooten Commandeur gheadmitteert ſoude zȳn ghweeſt / mits dat Reliefven/ſoo ghelept is/egheen Recht en ghéven / Ontkennende wel expreſſelijck, dat het ſelve pretens Relief oft Inveſtiture/met kennisſe van ſaecken/ende naer voorgaende advȳs vande van den ſecreten Raede van ſȳnder Majeſtept ſoude ghegunt ende verleent zȳn ghweeſt / in den name van ſelve Sȳne Majeſtept/ 't welck oock anderſints ſoude weſen impertinent / Mits dat, ſoo volghende de Leen-rechten van Brabandt/als van Hollandt/ die voornoemde groot Commandeur niet en was ghequalificeert de voornoemde beleeninghe ende Inveſtiture te moghen doen/maer hadde die behooren te gheſchieden voor de Stadthouders ende Leenmannen van Brabandt ende van Hollandt / als daer toe van weghen haere Majeſtept ghecommitteert zȳnde : Dat oock by de Brieven van pretenſe beleeninghe des Gedaegde niet en werde bevonden gheobſerveert te zȳne / de ſolemnitepten die in de beleeninghe van Brabandtſche ende Hollandtſche Leen-goeden noodtſaeckelijck werden ghereguireert / ſoo oock de Procureur of ghemachtighde des voornoemde Ghedaeghde Bernart Kiefleben, den voornoemden groot Commandeur niet en hadde ghekuſt/ met ghebouden handen doende het voornoemde pretens verheſ/ghelijck naer de notoire Leen-rechten van Brabandt gereguireert werde:

Dat

Dat oock de voornoemde Brieven niet en waeren ondertreckent bp eenighen gheswoozen Griffier van Leenhove van Bzabandt of van Hollandt / maer bp den Secretaris Bertij, die in Bzabandt ende in Hollandt egheene Signature en was hebbende; Dat oock de selve Brieven niet en zyn ghelegelt met den Segel van Bzabandt ende van Hollandt / ghelyck dat oock volghende de voozgemelde Leenrechten hadde behoozen te gheschieden / maer waeren alleene beseghelt met Syne Majesteps grooten Seghele / 't welck niet ghenoegh en was / ende tot dien voozts gheheert contrarie de belofte bp de voozgemelde Bzouw Marie aen voozgemelde Kepserlicke Majestept als Hertogh van Bzabandt ende Grave van Hollandt ghedaen / maeckende de voozgemelde goeden Leen-goeden als boven: Dat oock ten lesten de voozgemelde Ghedaeghde bp de voozgemelde bzieven wozde bevonden belast te zyne / dat hp binnē ses Maenden naer date van selve Bzieven aen voozgemelde Commandeur soude overlepnden Coppe authentycq van het Testament der voozgemelde Bzouw Marie, 't welck hp niet en hadde ghedaen / noch al noch teghenwoozdelick en was doende / sulck dat hp daer deur van 't effect der selver soude wesen verballen: Te meer, dat soo verre de voozgemelde Ghedaeghde hem hadde betrout ghehadt op 't voozgemelde pretens Testament / des neen / dat hp 't selve in alle syne poincten soude hebben voldaen / ende de Legaten besundere de pieuse tot fondatien ende anderslints ghelaten / behoozlyck gefourneert / 't welck hp tot noch toe niet en hadde ghedaen / want hoe wel bp den voozgemelde pretensen Testamente onder meer andere poincten wozde gherequireert eene Schoole met vijf gheleerde Persoonen, daer af de twee souden wesen *Artium Magistri*, ghefondeert te zyn in de

voor-

voornoemde Stadt van Jeveren / die met eerlijck ende nottruftigh onderhoudt upt de goeden der voornoemde Testatrice Jaerlijcx souden verstien worden / op dat de Kinderen van voornoemde Stadt ende Heerlickhepdt van Jeveren / sonder eenighe kosten ghetrouwelijck ende wel geinstitueert ende geleert mochten werdê / hebbende noch de voornoemde Vrouwe Testatrice de Armen van Ieveren ghelaten ende ghemaeckt een duysent goede gangbare Daelderen, oock op of upt de voornoemde goeden betaelt te worden/ende aen eenighen gewissen Oort aen te leggen/om den selven Armen Jaerlicx uptgerepckt te worden. Soo ist nochtans nu alsoo, dat de voornoemde Ghedaeghde / de voornoemde Legaten hadde versmaet/ ende onbetaelt ghelaten/ daer upt soude behoozen te volghen/ dat hy 't effect van den voornoemden pretensen Testamente niet en soude behoozen te genieten / maer verklaert te worden daer af als onwaerdigh vervallen te zijne. Waermede voorby gaende den sesthienden Articule, ende hem voorts refererende tot syne opene brieven/conclusie ende verificatien tot fondament van selve geexhibeert in den seventhienden ende achthienden Articulen gementioneert/ de welcke mits redenen voornoemdt waeren pertinent ende t'syner intentie dienende.

Ende komende voorts totten negenthienden ende twintichsten Articulen, seyde de voornoemde Procureur / tot synen voordeele t'accepteren/ dat de voornoemde Ghedaeghde niet en was ontkennende des Impetrants gheallegeerde Genealogie ende afkomste/ mitsgaders synen wettigen title/ daer by bewesen worde / dat de voornoemde Stadt / Slot ende Heerlickhepdt van Jeveren / waere part ende deel van voornoemde Graefschap van Oost-Vrieslandt / ende daer onder

onder gecomprehendeert den voornoemden Impetrant toebehoorende / sonder dat eenighsints stonde te letten / dat die eerste infeudatie van 't voornoemdt Graefschap van Oostvriesslandt / ende van Steden / Sloten / ende Heerlicheden daer onder begrepen / ende alsoo consecutivelick de voornoemde Stadt / Slot ende Heerlichepdt van Jeveren soude zyn ghebeurt van Roomsche Keyserlicke Majestept. Want seyde de voornoemde Procureur, Dat daer upt gheene quade affectie en custe ghespeurt werden / die d'Impetrant totten Hertogh van Brabandt ende Grave van Hollandt soude draghen / mits dat de selve allegatien waeren waerachtigh / ende gheheel notoir / egheene prejudicie doende der gherechtighepdt des Hertoghs van Brabandt ende Grave van Hollandt / besunderen ghemerckt dat d'infeudatie van Jeveren aen 't voornoemde Hertoghdom van Brabandt ende Graefschap van Hollandt / by de voornoemde Vrouwen van Jeveren waere ghedaen gheweest / met consent der voornoemde Keyserlicke Majestept / oock wesende Hertogh van Brabandt ende Grave van Hollandt / de welcke oock Leen-ruerigh waeren van den Rijcke / ende alsoo met andere Rijcks Leenen wel hadden moghen vermeerdert ende geaugmenteert werden. Ende aengaende d'objectie van den Vonnisse vanden Iaere vijfthien-hondert drie ende dertich, in den voornoemden negenthienden articule insgelijcx gheruert, was by de allegatien ende bewijsinghen vande appellatien ende transactien hier boven naerder verhaelt / meer dan genoegh gesolveert;

Aengaende den een-en-twintichsten Articule van voornoemde Antwoorde, seyde den voornoemden Procureur / te persisteren daer inne / dat wel mochte t'samen staen / dat d'Impe-

d'Impetrant als Erfghename van voornoemde Grave Enno syns Heeren Vaders / totte questieuse goeden soude gheright zijn / ende dat hy des niet te min tot de selve goeden soude moghen komen by successie / als naeste Erfghenaem ab intestato der voornoemde Vrouwe Marie, aenghesien dat hy de voornoemde transactie / ende d'afsijghept der voornoemde Vrouw Marie, intestat gestorven zijnde als voren / alle questien ende gheschillen / die tusschen den voornomden wijlen Grave Enno ende heur ghemoveert waeren / gesmolten ende geaccopieert: Ende ghenomen neen / des jae / soude 't selve tot voordeel des Gedaegede / wesen impertinent / mits de clause salutaire in de conclusie des Impetrants begrepen / daer by diverschе middelen ende redenen van geintenteerde Actien mochten ghealueert / jae oock ghecumuleerde Actien worden geadmitteert.

Op den xxij. xxiij. ende andere naervolgende Articulen totten xxviij. incluys, seyde de voornoemde Procureur / dat hy tot synen voordeele was accepterende de bekentenisse van Genealogie ende afkomste tusschen de Voorsaten des Impetrants ende wijlen Vrouwe Marie, als te weten / dat wijlen Grave Antheunis van Oldenborgh, des Gedaegde Vader / ende Vrouw Anna van Oldenborgh Vrouw Moeder / des Impetrants / zijn gheweest Broeder ende Suster Kinderen van wijlen Grave Ian van Oldenborgh, ende dat de voornoemde Vrouw Marie van Ieveren was Dochtere van wijlen Vrouw Heylwig van Oldenborgh, Suster was van voornoemde Grave Ian, voor soo veele daer by waere blijckende / dat de voornoemde Vrouw Anna van Oldenborgh was gheweest de naeste Erfghename ab intestato van voornoemde Vrouwe Marie haer Moeyen Dochtere / mits

dat sy den voornoemden Grave Antheunis haeren broeder/ ende der voornoemde Vrouwe Marie van Ieveren hadde overleeft / ende naelte Erfghenaem ghebleven der selver Vrouw Marie, ende alsoo moste succederen in alle haere achterghelaten goeden/ actien ende crediten/ als ghestorven wesende sonder eenigh wettigh Testament oft andere leste disposítie van haere goeden ghemaeckt te hebben / daer deur de voornoemde Impetrant van s'lve successien soude kunnen ofte magen uytghesloten werden. Ende ghenomen de voornoemde successie ab intestato waere cesserende/ des neen/ soo soude de Impetrant al even wel tot die goeden in questie gherícht wesen/ uyt krachte van Donatie in de voornoemde transactie ghemaeckt / daer af hier boven breeder mentie is ghemaeckt / t welck niet en soude contrarieren metter regt van successie ab intestato, soo de Ghedagede pretendeerde/ als begrepen wesende beyde de voornoemde diversche middelen van geintenteerde Actie des Impetrants / onder d'alternative ende clause salutaire van synen conclusie / Sonder dat den Gedaegede hier teghens eenighsints waere suffragerende / dat de voornoemde Grave Antheunis van Oldenborgh soude zyn ghehweest Som des Impetrants / ende dat de selve Impetrant / alsoo de voornoemde Vrouwe Marie van Ieveren niet naerder en soude komen bestaen dan de Ghedaegede ; want seyde de voornoemde Procureur / dat in desen niet en soude behoozen ghecondidereert te worden in wat graet dese partyen van bloets wegen waren bestaende der voornoemde Vrouw Marie, maer wel wie dat ten tyde van haere afflyvighept / haeren naelte levende Erfghenaem was ghehweest/ van bloets weghen bestaende / de welcke niet en soude zyn ghehweest die voornoemde Ghedaegede / noch oock d'Impetrant / maer wel syne Impetrants Vrouw

Moeder/

Moeder/soo voornoemt is/ende over sulcx uytgeslooten hebbende upter voornoemde successie de kinderen vanden voornoemden Grave Antheunis haeren broedere/ mits dat ter plaetse van den Sterfhuyse der voornoemde Vrouw Marie, het recht van Representatie egeen plaetse en hadde in Leengoeden, ende dat de voornoemde Vrouw Anna van Oldenborgh de voornoemde successie geagnosceert hebbende/ de selve voorts naer haere afflyvigheydt hadde getransmitteert totten voornoemden Impetrant haeren oudtsten Soone/ tot confirmatie van welcken/ sepde waerachtigh te zyne/ dat de voornoemde Vrouw Anne, expresse persoonen gheslonden hadde aen den Ghedaegde/ ende van hem te meer repsen doen epschen de Juweelen ende Clenodien der voornoemde Vrouw Marie, om de selve te mogen aenveerden ende profyteren/ maer was haer 't selve belet ghewerst by den voornoemden Ghedaegde teghens recht ende reden (al waer 't oock soo/ dattet pretens Testament in questie waere subsisterende/ des neen) mits dat hy Ghedaeghde tot de selve Juweelen/ Meublen/ Actien ende Crediten egheen recht en was hebbende/ als daer af tot synen behoudve niet ghedisponeert wesende/maer gebleven ab intestato der voornoemde Vrouw Anna van Oldenborgh haeren naesten Erfgenaem: Ende al waer 't saecke/ dat de voornoemde Vrouwe Anna van Oldenborgh de voornoemde Heerlichedt in questie niet en hadde verheven/noch doen verheffen/tot haeren behoudve/ soo waere het selve impertinent/ mits dat sy overleeft hebbende de voornoemde Vrouw Marie, den tijdt omtrent van acht Maenden, den selven tijdt ghedurende seer sieck ende kranck hadde gelegen/ tot haere afflyvigheydt toe/ nae wiens afflyvigheydt de voornoemde Impetrant als naeste Erfghenaem van voornoemde Vrouw Marie, en oock uyt krachte

van voornoemde transactie/ consent ende gifte vanden Jare vyfthien-hondert ende veertich/ hier boven naerder geroert/ de voornoemde Stadt/ Slot en Heerlichept van Jeveren te Leene hadde ontfanghen / hulde ende eedt van trouwe ghedaen/ende de Rechten daer toe staende/betaelt/ soo in 't Leenhof van Brabandt als van Hollandt / mitsgaders oock het Recht van Hergewepde / het welck verscheenen was by de successie ghekomen op syn voornoemde Moeder / al naerder blijckende by den bescheede daer af geexhibeert / ende consecutivelijcken werde bevonden/ dat de pretense acceptatie van wegen des voornoemde Ghedaeghde in den voornoemde n xxviij. Articule ghedaen / was puer fribol / ende sonder eenigh effect.

Aengaende den xxix. xxx. xxxj. ende xxxij. Articulen; sepde de voornoemde Procureur / ter contrarien van dien te persisteren / ende dat met der waerheydt niet en soude bevonden werden / dat de voornoemde wylen Grave Enno, ende nae hem syne Weduwe / noch oock d'Impetrant selve eenighe Acten van hostilitept tegens de voornoemde Vrouwe Marie souden hebben ghedaen ghehadt / naer date van voornoemde Compromisse of Submissie, maer ter contrarien soude blijcken (waer 't noodt) dat de voornoemde Vrouw Marie, hostelick geinvadeert wesende/ in haer Landt van Jeveren by Heeren Baltasar, Heere tot Esents, Witmonde, ende 't selve grootelicken was bedervende/ by brandt ende roovinge/ ende dat de voornoemde Grave Antheunis van Oldenborgh hem wepgerde t'assisteren / des versocht wesende / Soo was ghebeurt / dat de voornoemde Grave Enno, de voornoemde Vrouw Marie in haeren nyterste noodt hadde by-ghestaen / ende den voornoemden Heere

Baltasar

Baltasar niet alleenlijck van daer en hadde verdreven ende verjaeght/ maer hem oock afghenomen syn Huys tot Witmonde, daer voor de voorsz Boyinck van Oldersum, worde geschoten/ naerdien hy by de voornoemde transactie in syne goeden ende dienst wederom was gerestitueert/ deur welcke goede ghetrouwe vriendtschap/ assistentie ende dienst/ soo hadde de voornoemde Vrouwe Marie, met expressen consente Sijnder Keyserlicke Majesteyt/ van seventhienden Octobris vijfthien-hondert sesthendertich soo voorsz is/ by de voornoemde transactie op de voornoemde appellatie gevolght/den voornoemden Grave Enno haeren Erfgenaem ghemaeckt/ ende de successie van haeren goeden gegeven/ soo sy naer Rechte wel vermochte te doene/ naerder blijckende by den beschreede daer af ghexhibeert. Ende al waert sake dattet beschreedt van voornoemden consente eghеen speciael vermaen en was maeckende van voornoemde goeden van Jeveren/ Soo was nochtans waerachtigh/ dat de selve daer toe mosten noodsaeckelicken verstaen ende ghetrocken worden/ mits dat doen ter tijdt/ noch oock daer te voren/ eghеen ander ghеschil/ questie of different tusschen den voornoemden Grave ende de voornoemde Vrouw Marie en was/ noch en hadde ghеweest: Dan noopende de voornoemde Stadt/ Slot ende Heerlichеydt van Jeveren/ soo oock de voornoemde Ghedaeghde ghеen ander ghеschil of different en specificeerde/ noch en soude weten te specificeren; niet arguerende dat de voornoemde Gedaegede/ de voornoemde transactie ende accoordt pretendeerde t'impugneren/ deur dien 't selve soude aenghegaen zijn ghеweest in absentie van Gesanten van Keyserlicke Majesteyt/ daer mede 't voornoemde consent soude schijnen ghelimiteert te wesen/ mits dat den voornoemden Partyen niet en was benomen/ noch oock

eenige

eenige kozme of voet ghepzescribeert/ daer op de boozmoemde translactie tusschen de boozmoemde Partyen toegelaten wozde te mogen ghelchieden/maer was het selve consent expzesselijck luydende/dat indien de selve Partyen met vziendtschap ende sonder bedwang custen overkomen/dat Synne Majest: selve soude houden booz bequaem / ende syne Ghesanten ter daghvaert seynden / alleenlick om te verhueden datter niet en soude ghelchieden/ ghetracteert ende ghesloten wozden tot achterdeele van syn boozmoemde Kepserlicke Majestept ende Hooghepdt / als Hertogh van Vzabandt ende Grave van Hollandt/ ende ghemerckt 't boozmoemde accoozdt naeder handt met vziendtschap ende sonder bedwangh tusschen Partyen was ghelchiedt / sonder eenigh achterdeel van Overhepdt ende Hooghepdt der boozmoemde Kepserl: Majest: in der boozmoemde qualitept/ soo muste het selve overkomen nootsaeckelick wel wozden achtervolgt / ende onderhouden/ ende blijven in syn krachte ende vigeur / wesende onwaerachtich/ dat de boozmoemde Grave Enno bp den boozmoemden consente ghehouden ost verbonden soude zyn gheweest/ eenige poincten te moeten achtervolgen/ gelijck de gedaegede de selve niet en was specificerende / noch en soude weten te specificeren / soo oock 't boozmoemde beschreet daer mede niet en was belast.

Komende voorts totten xxxiij. xxxiiij. ende xxxv. Articulen van voornoemde Antwoorde, sepde de boozmoemde Pzocureur/dat bp den beschreede van boozmoemde translactie ende accoozdt / in Date seven-en-twintichsten Iunij vijfthien hondert veertich, van weghen des Impetrants geexhibeert 't contrarie was blijckende / dat daer inne expzesse mentie was ghemaeckt / roerende de boozmoemde Heerlichepdt van

van Jeveren/ende succesſie der selver/ dat die den voornoemden Grave Enno ende Succesſeuren souden toekomen/ende dat hy ten respecte van dien/ syne gheinterjecteerde appellatie vanden voo noemden Vonnisse vanden Jaere dzie ende dertich soude onvervolght laten / naerder blyckende by den eersten ende vyfften poincte der selver transactie. Tot confirmatie van welcken waere ook te pondereren / dat de voorn. Grave Enno by den selven contracte Transactie ende Accoorde der voornoemde Vrouw Marie, hadde toegevought een Torff-moer / ligghende in de Heerlichepdt van Oost-Vriesslandt / nae ouder ghewoonte ende gherechtighepdt onverhindert te moghen ghebruycken/ soo sy den selven Torfmoer dien volghens alle-tyds hadde ghebruyckt ende ghenooten/ ende die van Jeveren al noch waeren gebruyckende ende ghenietende ( daer toe sy anders niet en ware gheright/ dan upt krachte van voornoemde Accoorde ( de anderssints by ghebreecke van dien / van houde souden hebben moeten vergaen / ghelyck wel ghebleecken was / tzedert Date van voornoemde Vonnisse / totten tyde van voornoemden Accoorde ende Transactie / dat de voornoemde Vrouwe Marie ende d' Ingeseetenen van Jeveren/ t gebruyck van den selven Torf-moer niet en hadden gehadt/ soo ook de voornoemde Boyinck van Oldersum sonder 't voornoemde Accoordt / tot restitutie van syne goeden staet ende officie niet en soude zyn ghekomen geweest/ al in een vast teecken dat de voornoemde Vrouwe Marie by den voornoemden Accoorde in aller manieren begeerde/wilde ende ordineerde/het waere sy Dochteren verkreghe/ ofte egheene / ofte anderen Erfghenamen instituerde/dat die aen den Hupse van Oost-Vriesslandt soude alieren/ende dat des voornoemden Grave Enno soone Impetrant in desen soude blyven haeren onghetwyffelden Erfgenaem

genaem in de voornoemde Heerlichept ende goeden van Jeveren/in der voughen/dat wesende de voornoemde Vrouwe Marie gheslorven sonder wettigh Hoir/ende sonder eenigen anderen Erfghenaem geinstitueert te hebben/die metten Soone van voornoemden Grave Enno in Houwelycke soude hebben moeten allieren/ de voornoemde Impetrant in allen ghevalle waere ghewees/ ende mulle blyven der voornoemde Vrouw Marie Erfghenaem/ upt krachte van voornoemde recipvorquen Accorde/ sonder dat sy in prejudice van dien naemaels hadden kunnen oft moghen van voornoemde goeden disponeren/ Rebus non integris, ende naer dien den voornoemden Torf-moer vermindert/ ende de voornoemde Boyinck in alle syne goeden ende in synen Staet gherestitueert waere ghewees/ niet arguerende dat de voornoemde Impetrant hem niet en soude hebben ghereguleert noopende syn Houwelyck/volgende 't voornoemde Accoordt/ maer elders soude zyn ghealliert/ mits dat hy by den selven Accorde niet en was verobligeert aen voornoemde Vrouw Marie, die egheen Kinderen en hadde/noch gheschapen was egheene te krygen/ mits haeren ouderdom/ al hadde sy gehouwt ghewees/des neen/ soo sy ook egheene Dochtere voor haere Erfghenaeme hadde ghenomineert/ daer mede de voornoemde Impetrant oft Grave Iohan synen Broeder/ doen ter tydt onghehouwt wesende/ in Houwelycke soude hebben moghen allieren/ daer upt soude volghen/ dat cesserende de conditie van voornoemde alliance in 't voornoemde Accoordt begrepen/ soude moeten achtervolght worden *pura mens & intentio disponentis & contrahentis quoad declarationem voluntatis instituendi filium dicti Comitis Ennonis hæredem*, in der voughen dat d'Institutie ende nominatie van Erfghenaeme der voornoemde Vrouwe Marie

by den

by den voornoemden reciproquen contracte ende accoorde ghedaen multe gehouden weroen *pro pura institutione*, ende al oft de voornoemde impossible conditien daer inne niet en waeren gheskelt noch ghevought gheweest/ daer deur soudt moeten celleren alle allegatien van Ghedagede ter contrarien van dien voorts gheskelt / *quia impossibilis Conditio institutioni adjecta non vitiat hæredis institutionem, sed habetur pro non adjecta.* Daer by oock solutie worde gegeven op den tes-endertichsten Artijckel der voornoemde Antwoorde.

Aengaende den xxxvij. xxxviij. xxxix. ende andere naervolgende Articulen tot xlvj toe incluys, sepde de voornoemde Procureur / dat daer op vollenkomene solutie waere ghegheven by 't ghene des hier vooren / ende in de aenspraecke in 't langh ende in 't breedt was verhaeldt ende gededuceert gheweest/ de selve voor solutie repeterende ende emploperende/ ende besundere dat in prejudice van voornoemde reciproquen Contracte/Transactie ende Accoordt/ ende der bewilliginge / ratificatie ende approbatie by den Edellupden ende Onderdanen te weder zijden daer op ghevolght / de voornoemde Vrouw Marie, by Testamente oft anderssints niet en hadde konnen oft moghen disponeren van voornoemde Heerlichepdt ende goeden van Ieveren in questie / al waert oock soo / dat hy ten tijde van heuren pretensen nullen Testamente waere ghequalificeert gheweest om Testament te moghen maecken/ ende dat 't selve pretens Testament / van weghen des Ghedaegede geallegueert ende geexhibeert/ haer Testament waere gheweest/ des al neen/ daer toe dougende/ dat egheen schijnsele van waerhepdt was hebbende / dat de voornoemde Vrouwe Marie van Ieveren, soo seer soude zijn beroovet gheweest van redelijck verstande ende sinnen / dat

sy den Impetrant met soo groote genade / prohibitive clausulen als 't voornoemde pretens Testament was inhoudende / soude hebben willen remunereren voor alle de voornoemde goede ghetrouwe dienſten ende assistentien van Oorloghe / by synen voornoemden Heere Vader in de restitutie van haeren Lande / teghens den voornoemden Heere van Esents ghedaen / ende andere weldaden hier boven breeder verhaelt / ende dat ock d'Impetrant teghens haer nopt questie noch ghelschil en hadde ghehadt / noch occasie daer toe gegeven / maer ter contrarien haer alle vriendtschap / dienst / ende faveur hem mogheliick wesende / ghetoont / gheliick een goedt Bloedtverwant ende Ghebuer toestonde te doen ; Ontkennen alsoo wel expresselijck eenighe practijcken ofte machinatien tot achterdeel van voornoemde Vrouwe Marie ghedaen te hebben aen die van 't Rijcke oft anderssints / noch ock belet oft willen beletten / dat de Ghedaegde op 't Slot van Jeveren vrpelijck niet en soude hebben konnen komen / hoe wel die Ghedaegde den Impetrant daer mede pretendeerde te belasten / sonder nochtans de selve te hebben ghespecificeert / noch en soude konnen noch weten te specificeren / ende veele min toonen : Ende dat ter contrarien wel soude blijcken / waer 't noodt / dat de voornoemde Ghedaeghde by de voornoemde Vrouwe van Jeveren op 't Huys van Jeveren / met heuren wille ende consente altijdt niet en was ghekomen ghesweest / ende besundere niet eenigen tijdt voor haere affbighepdt / om haeren vyanden wille beter te doen effectueren ende t'ondergaen de voornoemde pretense practijcquen ende machinatien des Impetrants / ende 't voornoemde Slot van Jeveren met Mannen van Wapen te beletten / maer dat ter contrarien allen 't selve waere gheschiedt / sonder haeren weete / expressen wille ende danck / ende

't selve

't selve tot meer repsen teghens anderen hade ghekiaeghe/ ende tepckenen van mistroostighept gethoont gehadt.

Komende voorts totten xlvij. xlviij. ende xlix. wesende den lesten Articule van voornoemde Antwoorde, Seyde de voornoemde Procureur / te persisteren by de Reliefven van wegen des Impetrants soo in Brabandt/als Hollandt ghedaen / de welcke niet en waeren tot achterdeel van den selven Impetrantsoo de Ghedaeghede pretendeerde / maer grootelijcx tot synen voordeelen/om hem daer deur in Rechte te fonderen/ totte voornoemde goeden in questie / daer toe hy nopt anderen Leenheere hadde ghekent/ noch willen bekennen/dan Syne Majesteyt als Hertogh van Brabandt ende Grave van Hollandt/ wesende onwaerachtigh / dat d'Impetrant in 't Rijck eenigh verbolgh soude hebben ghedaen/ omme tot de voornoemde goeden te komen / ende dat hem syn verbolgh aldaer soude wesen ghefailleert / ghelijck de Ghedaegede oock niet en hadde gespecificeert/ noch en soude weten te specificeren / wat verbolgh de voornoemde Impetrant in 't voornoemde Rijck hadde ghedaen/oft doen doen/ hoe wel dat 't selve oock anderssints soude wesen impertinent / mits dat niemandt verboden en is den competenten Richtere van syne saecken te soucken/ daer hy den selven soude mepnen te vinden / noch oock den selven te verlaten/ naer hy bevonden worde totter saecken incompetent te wesen.

By alle welcke voorgaende allegatien ende deductien klaerlick werde bevonden/ dat het voorstel des Ghedaegede was een pdel fondament consisterende/ ende dat hy daerom in desen moste succumberen / emmers ende ten aller minsten in respecte van meuble goeden by de voorn Vrouwe Marie

achter-ghelaten/daer inne de voornoemde Ghedaeghde als Erfghenaem *ex prætenso testamento*, noch *ab intestato* hem en soude konnen met behoorlick bewijs fonderen / ghelijck 't voornoemde pretens Testament van voornoemde meuble goeden ofte mobiliair Erfgenaem egheen vermaen en was mackende / In sulcker voughen / dat in allen ghevalle de voornoemde Vrouw Marie, noopende de voornoemde meubleen goeden was ghestorven intestaet / ende de welcke moste komen op de voornoemde Vrouwe Anna van Oldenborgh, Moedere des Impetrants / ende nu ter tydt mits haere afstighheyt/op den selven Impetrant/ mits allen den welcken ende 't ghene van officie weghen daer toe soude worden ghevought ende ghesupplieert / soo verbleerde de voornoemde Procureur des Impetrants in syne voorgenomen conclusie/ met imploratie onder de ghewoonlijcke presentatie en protestatie: Waer tegens de Procureur des voornoemde Ghedaegde hadde ghedient van eene schrifture van duplyck/ ende daer op ghepersisteert by d'Inhouden van syne voorgaende antwoorde/ende besondere by de protestatien aldaer ghedaen / segghende / dat de pretense appellatie in den sesten Articule der voornoemde Replycque gheruert / niet en was vervolght ghewees/soo oock d'Impetrant niet en dede blycken by eenighe judiciele Acten / die in de selve materp van appellatie ghehouden souden zyn ghewees/ jae oock niet dat die Brieven van pretense appellatie (daer af alleenlick simpele Coppe werde geexhibeert) oock soude te wercke gelevdt zyn ghewees/ wesende onwaerachtigh / dat 't voornoemde Domille deur de voornoemde pretense transactie soude zyn ghesmolten/mits dat in de selve transactie daer af gheen vermaen en worde ghemaeckt / voorder noch anderssins dan dat de Grave Enno des Impetrants Heer Vader soude

hebben

hebben verklaert ghehadt / sijne voornoemde appellatie te willen laten onverbolghi / ende dat de voornoemde Vrouwe Marie, aengaende haer voornoemde Vonnisse ofte arbitrale uytspraecke anders gheene veranderinghe en hadde gedaen / dan noopende de kosten / schaden ende interesten die haer bp den selven Vonnisse waeren aenghewesen / ende daer af de voornoemde Grave Enno bp middelen van selve transactie worde ontlast / blijvende anderssints 't selve Vonnisse geheel ende onverandert / voor soo veele als mochte aengaen de proprietept / recht ende possessie van voornoemde Heerlichepdt / Stadt ende Slot van Jeveren / ende hupre toebehoirten / daer af de voornoemde Vrouwe hadde behouden / huere vrpe dispositie / om eenen Erfghenaem ende Successeur te moghen maecken nae heure ghelieste ende goedt-duncken / soo 't selve al naerder was blijckende bp der voornoemde transactie / ende alsoo de voornoemde Impetrant was pretenderende Erfghenaem te wesen der voornoemde Vrouwe ab intestato tot de voornoemde goeden ende Heerlijchede van Jeveren / Soo waere te verwonderen / dat hp noopende den voornoemden Vonnisse ende arbitrale uytspraecke eenighe swarighepdt wilde maecken / mits dat 't selve niet en kuste gheschieden sonder van weerden te houden 't selve Vonnis ende de ghere chtighepdt daer bp der selver Vrouwen Marie verkreghen. Waer mede passerende de seven eerste Articulen der voornoemde Replijcq, ende komende voorts totten achtsten, negensten, thiensten ende elfsten Articulen der selver / mentie maeckende dat de voornoemde Stadt ende goeden van Jeveren / eertijden gheene vrpe oft allodiale goeden en souden zijn gheweest / maer een Rijcks Leen / gerigeert bp wijlen Loflicker Memorie Keyser Frederick in 't jaer veerthien-hondert vier ende vijstich, Sepde de voor-

voornoemde Procureur 't contrary van dien wel opentlijck te blijcken by seecker oudt ghetuygenisse/ verhoort by wijlen Heere Iohan Mulaert, ende syne Assessoors/ in 't Iaer vijfthienhondert een ende dertich, in wiens handen als Sequester 't voornoemde Slot van Jeveren alsdoen worde ghestelt/ om de Wapen ende Fepten van hostilitept alsdoen aenghenomen te wederraen ende doen cesseren; by welcke ghetuyghenisse worde bevonden/ dat 't voornoemde Huys en Slot van Jeveren/ was eertijdts/ ende over meenige Jaeren/ als vry ende eyghen goedt beseten ende ghepossedeert gheweest/ eerst by Hayo Harles, daer nae by Dammo Harles syn soon/ ende nae hem by Edo Wijncken, ghetrout hebbende gehadt Vrouw Heylwigh van Oldenborgh, Moeder der voornoemde Vrouw Marie, ende Suster van wijlen Grave Iohan van Oldenborgh, hebbende gheweest Groot-vader des Ghedaegede/ ende dat voor ende al eer Vlrick Ionckheer tot Gretzijl en Norden, opt Grave van Embden waere gemaeckt gheweest/ ghelijck 't selve ghetuycheniſſe breeder was inhoudende/ 't welck om kortheyt willen alhier werdt gehouden voor gherepeteert/ dat daer mede oock accordeerde de originele Investiture der voornoemde Vrouw Marie en Anna van Ieveren, op den twaelfsten Aprilis vijfthien-hondert twee ende dertich ghedaen/ ende besundere by haere Procuratie in de selve haere Investiture gheinsereert/ inhoudende dat het Huys/ Slot ende goeden van Jeveren/ met alle syne toebehoorten/ Landen/ Lupden/ Dorpen ende andere Gherechtigheyt waere tot dien daghe toe vry goedt gheweest/ ende Vaderlijck Erfgoedt der voornoemde ghesusteren/ die 't selve by de voornoemde Investiture hadden laten komen onder de subjectie ende ghehoorsaemheyt van voornoemde Keyserlicke Majesteyt Kaerle/ als Hertogh

van

van Brabandt ende Grave van Hollandt / 't welck sy niet en souden hebben konnen ghedoen / soo verre sy daer inne egheene volle Dominie ende Heerschappije hadden gehadt / noch oock de voornoemde Keyserlicke Majestept tot een Erfleen van Hollandt ende van Brabandt en soude hebben willen aennemen / soo verre 't selve den Rijcke hadde subject gheweest / als neen / sulcx dat egheen aenschouwen was te nemen / op de voornoemde pretense Brieven van Keyser Frederick / noch op de beleeninge / die de Impetrant pretendeerde by syne Voorsaten vanden selven Keyser verworven te zijne in den Jaere veerthien-hondert vijf ende vijftich, ghemerckt upt de voorgaende deductien ghenough was blijckende / dat de selve Brieven subrepticelick waeren verworven / ende dat daer by het Recht der voornoemde Vrouwen Marien ende haeren Voorsaten niet en koude vermindert worden / mits dat alle Reliefven ende Investituren mosten werden verstaen / gegunt ende gedaen te wesen sonder verkorringe van pemandts anders gerechtighepdt.

Op den xiiij. xv. xvj. xvij. xviij. xix. ende xx. Articulen der voornoemde Replijcq, Sepde de voornoemde Procureur t'contraire van dien te blijcken / niet alleen by het ghetuychenisse voor den voornoemde Mulaert belept / maer oock by Coppe van seecker Mandaet der voornoemde Keyserlicke Majestept van den achten-twintichsten Septembris vijfthien-hondert-een-en-dertich, daer af het origineel onder den Impetrant waere berustende / inhoudende onder andere / dat niet alleene des Impetrants Vader ende Oom / maer oock wijlen Graef Edtsart sijn Groot-Vader hadden ghelocht / ende oock met der daet ghearbepdet inde pretense Voorborpe van voornoemden Vrouw Marie ende Anne

haere

haere Suster te komen/ende deselve metter daet aenghestaeghen/ stootende daer nyt wylen Grave Ian van Oldenborch des Ghedaeghde Groot-Vader/ die haer van bloets weghen naerder was bestaende als wesende hun Moederlicke Oom/ hebben hun onder 't deckstel van voornoemden pretense Womborpe ghestelt in het bewint ende administratie van het voornoemde Slot/ ende andere goeden der voorsz Ghesusteren toe behoorende daer af den voornoemden Vader ende Oom des Impetrans by den voornoemden Vandaet belast was/ Reeckening/ Bewys ende Reliqua te doen/ hoe wel sy 't selve nopt en hadden achtervolght/maer by alle weghen ende manieren ghesocht/ de voornoemde Ghesusteren van haere voornoemde gherechtighept te priveren / ende hun selven daer af Meister te maecken / 'T welck aenmerckende de voornoemde Boyinck van Oldersum, Drossart van Ieveren, den welcken sy daer toe hadden willen ghebruycken, ende hadde 't selve in sijne conscientie niet konnen verdraghen, maer sijne ghetrouwigheyt bethoonende ende bewijsende aende voornoemde Ghesusteren , waerachtighe Vrouwen ende Erfgenamen van voornoemde goeden, hadde het voornoemde Huys, Slot ende Heerlicheyt inne ghehouden,tot heurlieder behouf, ende hem ghescheyden vanden voornoemden onbehoorlijcken aenslagh , die de voornoemde Vader ende Oom des Impetrants deur sijn middel meynden te wercke te leggen,ende de selve goeden hen laten volghen peysclick ende vredelick / conforme der voornoemde Investiture/Vonnisse ofte arbitrale uytspraecke.

Voorby-gaende den xxj. ende xxij. Articulen, als by 't ghene des voorsz / is genough gheresolveert / ende komende totten xxiij. Seyde de voorn Procureur/ dat d'Impetrant hem

hem niet en kuste gefonderen op de pretense Renunciatie, de wylen Grave Antheunis van Oldenborgh soude hebben ghedaen op den ses ende twintichsten Octobris vijfthienhondert negen ende twintich, van goeden in quelle / tot behoef van Impetrants Vader aldaer gheroert / soo mits redenen voorsz/ als ook dat by den beschreede van de selve pretense renonciatie niet en bleecke/dat de selve absolutelick/ oft upt saecke van naeckte gifte soude zijn gheschiedt / maer ter contemplatie/ende upt oorsaecke van verschepden reciproque belokten / die van weghen des Impetrants Vader alsdoen worden ghedaen/ende nochtans niet volbracht/soo wel aengaende het toeghelegt Houwelijck mette Suster van Grave Enno, als d'overleveringhe van 't pretens beschreedt van Investiture ende infeudatie / 't welck de selve Grav- Enno was hebbende aengaende Stadtlandt ende Butjadingerlandt, de welcke de voornoemde Grave Antheunis ende syne Voorsaten upt wettighen titule over menige Jaeren hadden ghebruyckt ende beseten ghehadt / welcke voornoemde pretense Renonciatie ook anderssints soude wesen nul ende van onwaerden/soo upt dien dat de voornoemde Grave Antheunis egheen Momber en was gheweest van voornoemde Ghesuiteren/ de welcke ook anderssints in dier qualitept egheen renonciatie en souden hebben konnen ghedoen / mits dat al notoir is / dat een Momboir niet en vermagh t'alieneren ofte verhandelen by verkoope oft anderssints het onroerlijck goedt van sijne Weesen, sonder wettigen noodt, (die daer niet en was) ende behoorlijck Decreet van den Richter, ende dat ook anderssints de selve Grave Antheunis upt synen eygen naem / eñ als Erfgenaem van voornoemde goeden / egheen renonciatie bequamelick hadde konnen gedoen / mits dat hy doen ter tijdt geen Erfghenaem van selve

goeden en was, noch en kuſte gheweſen, ende dat de voornoemde Gheſuſteren, die noch waeren in leven, jongh van Iaeren ende onghehouwt, ende dat de Ouders deſſelves Graefs Antheunis noyt recht en hadden ghehadt in de ſelve goeden; Ende dat oock anderſſints naer Rechte van toekomende ſucceſſie, egheene Conventien, Contracten oft Pacten en koſten oft mochten met effect gemaeckt worden. **Ten anderen / dat de voornoemde Ghedaegede totte voornoemde goeden in queſtie egheen recht en pretendeerde als Erfghenaem van ſijn voornoemde Vader** / maer uyt ſijnen eyghen perſoon, als daer toe gherecht zijnde, uyt de diſpoſitie teſtamentaire der voornoemde Vrouw Marie van Ieveren, tot ſijnen ende niet ſijns Vaders behoef ghemaeckt: **Welcke gherechtighepdt de voornoemde Grave** Antheunis **niet en hadde gerenoncieert / noch oock en kuſte gerenoncieren / mits dat hy der ſelver Vrouw** Marie **niet en hadde kunnen beletten de vrye diſpoſitie van haere voornoemde goeden / 't welcke by Teſtamente of anderſſints naer haer ghelieſte ende goedt-dunckē / de welcke eerſt haer effect hadde gheſorteert naer haere affhyghepdt** in den Iaere vijf ende tſeventich, **ende alſoo** ſes ende veertich Iaeren nae de voornoemde pretenſe Renunciatie, **ende dat de voornoemde Gedaegede noch niet en was in** *rerum natura*, **ende alſoo niet en was ſchuldigh t'appvoberen ende te volghen de voornoemde Renonciatie / ende andere ghelosten by den voornoemde Grave** Antheunis anno neghen ende twintich ghedaen, **al waer't ſaecke dat de ſelve eenighſints waere obligatoir / desneen** / Voughende al notoir te zijn, dat de gherechtigheydt van onruerlijcke goeden niet en kuſte verteert, oft eenen anderen overgheſet worden by naeckte conventie van Renonciatie, maer moſte daer af gheſchieden reele opdracht

voor

voor de Wet daer onder de goeden ghelegen waeren, ende soo verre men de selve goeden soude willen houden voor Leen-goeden vanden Rijcke / ghelijck d'Impetrant pretendeerde, soo soude de Grave Enno, tot verkrijgh van selve goeden / behoeft ghehadt hebben / niet alleene reele opdracht / maer oock consent van 't Rijcke als Over-Leen-Heere, sulck dat niet alleen dien klaerlick bleecke / dat de voornoemde pretense Renonciatie waere gheheel nul, ondeughdelick ende van onwaerden, ende dat d'Impetrant daer op eghеen fondament en kuste gemaecken om synen ondeughdelicken epsch daer mede te houden staende / Voorby-gaende mits desen, als hier voren ghenough gheseolveert / den vier-en-twintichsten Articule, ende nemende voorts den xxv. xxvj. ende xxvij. Articule der selver Replijcq, Daer tegen seyde de voornoemde Procureur des Ghedaegede / te perßisteren daer inne / dat de voornoemde Vrouw Marie, seedert de voornoemde arbitrale uytspraecke tot haere alleenbighepdt toe gebleven was in peyselijck besit ende gebruyck der voornoemde goeden: want al ist saecke dat de voornoemde Grave Enno ende Iohan syn Broeder / vande selve uytspraecke mochten gheappelleert hebben / soo en waere sy nochtans daer deur in haere voornoemde possessie ende ghebruyck niet belet gheweest, al waer 't ock dat de selve Appellatie waere achtervolght gheweest / des neen / mits dat by het Compromis onderspraecken was, dat het Vonnis oft arbitrale uytspraecke soude ter executie gheselt worden ende effect sorteren, niet teghenstaende eenighe Appellatie oft Reductie, soo sy ock niet gheturbeert en was gheweest in de selve haere possessie / deur d'Oirloghe / die de voornoemde Heere Baltasar van Esents heur was aendoende / mits dat niet bevonden en soude worden / dat hy selve hadde gedaen /

deur oorlaecke van eenighe gherechtigheydt / die hy mochte pretenderen totte voornoemde goeden / 't welck oock anderslints ten respecte vanden Impetrant soude wesen impertinent / wesende onwaerachtigh / dat de selve Grave Enno haer in de voornoemde Oorloge bystandigheyt soude hebben gedaen / maer wel die van Bremen liggende voor Esents, ende by consequent gheen oorsaecke en was gheweest van voornoemde Transactie / mits dat de selve Oorloghe ende twist waeren begonst ende ghemoveert gheweest / naer dien de pretense Transactie was aenghegaen / blyckende 't selve onder andere uyt dien de voornoemde Boyingh in de selve Oorloghe / ligghende voor Witmondt, was ghebleven / de welcke nochtans al noch in 't leven was ten tyde van voornoemde pretense transactie / Soo oock anderslints de pretense transactie daer af geen mentie ter Wereldt en maeckte / ende aengaende de belegeringhe des voornoemde Grave Enno voor Witmondt, was wel thien Jaeren daer te voorens gheschiedt / sulcx dat de selve Transactie waerschynlick by den voornoemden Grave Enno aenghegaen waere gheweest / om te schouwen de restitutie ende betalinghe van kosten / schaden ende interesten daer in hy by den voornoemden Vonnis arbitrael was ghecondemneert / de welcke seer hoogh ende veel souden hebben bedraghen / mits de langhduyrighe ende lastighe onkosten / die sy ter saecke van Oorloghe ende Processen hadden moeten lyden / om haer voornoemde gherechtigheydt tegens den voornoemden Grave Enno te beschutten.

Aengaende den xxviij. ende xxix. Articulen, Seyde de voornoemde Procureur / dat hoe wel de voornoemde Grave Enno sedert de voornoemde arbitrale uytspraecke / gheene open-

openbare turbatie der voornoemde Vrouw Marie meer en hadde aenghedaen soo en hadde hy nochtans niet ghelaten/ onder de handt ende secretelijck tegen haer te machineren, als hebbende onder andere opgheroyt ende verweckt, den voornoemden Heere Baltasar totten voornoemden Oorloghe, ende dat daer-en-boven d'Impetrant oft syn Broeder/ onlangst voor d'aflyvighepdt der voornoemde Vrouw Marie, ghesocht 't voornoemde Slot ende Huys van Ieveren in handen te moghen krijgen, deur middel van eenen Dodo Sybelen, de welcke daer van achterhaelt ende verwonnen zynde/waere metter Justitie te Ieveren doodtlijck gheweest/ sulcx dat de voornoemde Vrouw Marie 't selve aenmerckende / met ook de voorgaende turbatien ende quellinghen voor dato van voornoemde arbitrale uytspraecke geschiedt/ meer dan wettige redenen hadde gehadt om den Impetrant uyt de successie van haere goeden te sluyten, ende daer te roepen den Ghedaeghde, die haer effen nae was bestaende, ende daer af sy niet anders dan deught, vriendtschap ende alle goede affectie hadde ghehadt, Soo sy wel vermochte te doen by den voornoemden haeren Testamente/ende daer inne niet en belet was gheweest by den voornoemden pretensen recipyoquen Testamente contracte Antenuptiael van den voornoemden Iare vijfthien-hondert negen en twintich, noch ook by de voornoemde transactie van den Iaere veertich, mits de reeden hier voren in 't lange gededuceert.

Komende voorts totten xxx. xxxj. xxxij. xxxiij. xxxiiij. xxxv. ende xxxvj. Articulen, Seyde de voornoemden Procureur/ dat daer op eens deels by 't gheene des voornoemde waere/ solutie was gheghéven/ persisterende/ niet te min dat 't voornoemde Testament in questie (daer af het vidimus was

was gheexhibeert / met presentatie van d'originael daer af t'exhibeeren in tyden ende wylen ) was ghemaeckt met goeden verstande ende vollen gebruyck van sinnen by de voornoemde Vrouwe Testatrice / soo de Ghetuyghen 't selve ondertyckent hebbende/souden moeten verklaeren/te weten dat de voornoemde Vrouw Testatrite ten tyde van heurlieder ondertyckeninghe van seer goeden verstande was/ ende dat hy in huerlieder presentie wel opentlijcken verklaerde/ dattet gheschrifte/ 't welck sy in handen hadde/ ende by de selve Ghetuyghen begeerden beseghelt te hebben/ was haer Testament ende uyterste-wille/ ende dat sy 't selve voor sulcke begeerden achtervolcht ende volbracht te worden/ ghelyck oock wel te presumeren was/ dat de voornoemde Ghetuyghen ( die boven den Notaris waeren seven in ghetaele ) hem niet souden ghevordert hebben/ 't voornoemde Testament te teyckenen / ende te seghelen / soo verre sy metter daet niet en hadden bevonden dat de voornoemde Testatrice haer verstant ende sinnen machtigh was/ ende bequaem om een behoorlyck ende solemneel Testament te moghen maecken/ soo sy ghedaen hadde/ ende om naerder te bewysen dat de voornoemde Testatrice niet alleene in 't maecken van 't voornoemde Testament / maer oock langhen tijdt daer nae van goeden ende perfecten verstande ware ghebleeft/ ende dat sy 't selve haer voornoemde Testament met vollen wille ende langhe voorgaende bedencken hadde ghemaeckt/ Soo stonde te weten/ dat de voornoemde Vrouw Marie, synde in meeninghe den voornoemde Ghedaegede haeren Erfghenaem te maecken / hadde op den vijf ende twintichsten Martij vijfthien-hondert drie ende tseventich, 't selve veradverteert aen den Hertogh van Alve, wesende doen ter tydt Gouverneur van dese Nederlanden,

ten

ten eynde hy / als representerende de persoone van Sijne Majesteyt / als Hertogh van Brabandt / ende Grave van Hollandt / den voornoemden Ghedaeghede van alsdoen soude willen gunnen Investiture van voornoemde Stadt / Slot ende Heerlichepdt van Ieveren / verklarende den selve daer af te houden voor haeren Erfghenaem / naer vermogen haerer originele Investiture / naerder blijckende by seeckere haere Missive / daer af te Hove wesende / in date vanden voornoemden vijf ende twintichsten Martij drie ende tseventich, Welcke Missive by den voornoemden Hertogh van Alve ontfanghen synde / heeft daer op den lesten der selver Maendt Martij voor Antwoordt geschreven / dat hy om daer op ghevoughlijck te moghen resolveren / hadde de selve Missive ghesonden tot Brussel, om aldaer by den Raedt van Sijne Majesteyt ghevisiteert, ende daer op voorts naerder Antwoorde gegeven te worden, ghelijck de selve Hertogh op den seventsten Aprilis daer naer, naer dien hy de voornoemde resolutie ontfanghen hadde / der voornoemde Testatrice gheantwoort heeft / dat men gheen Erfghenaem by naeckte Missive en vermochte te maecken, dan alleenlick by een geordineert Testament, ende dat men oock de voornoemde Investiture den Erfghenaeme niet en was ghewoon te gunnen voor d'afhijghepdt van den Testateur / maer dat sy soude wesen verseeckert / dat synde de voornoemde Ghedaeghede by ghecordineerde Testamentt Erfghenaem ghemaeckt / ende sy Testatrice in dien wille afhijgh ghewordeu synde / men niet en soude laten den voornoemde Ghedaegede de versochte Investiture te gunnen: welcken achter-volghende / de voornoemde Testatrice / hebbende haer Testament in ghewoonlijcker manieren doen stellen / ende daer by den Ghedaegede haeren Erfghenaem

genoemt /

genoemt / hadde 't selve gheschrifte ghelevert in handen van Laurents Michaëlis, openbaer ende legael Notaris by de Keyserlicke Majesteyt in 't Kamer-ghericht gheapprobeert, ende aldaer behoorlijdk geimmatriculeert, om 't selve Testament in 't net te stellen, met alle behoorlicke clausen, die men in't maecken van Testamenten was ghewoonlijck te gebruycken, de welcke Notaris hebbende/ dien achtervolgende/ 't voornoemde Testament in 't net ende behoorlicke forme ghestelt/ hadde 't selve wederom ghelevert in handen van voornoemde Testatrice / de welcke hebbende op den twee ende twintichsten Aprilis, daer naer doen vergaderen ende by een roepen den voornoemden Notaris, ende met hem Seven andere Ghetuygen, daer af de dry Geestelicke persoonen waeren, hadde in presentie van de selve Notaris ende Ghetuyghen verklaert / dattet voornoemde Gheschrifte 't welcke sy doen ter tijdt in haer handen hadde/ was haren uyterlicken Wille ende Testament / ende dat sy hun hadde by een doen roepen om 't voornoemde Testament te passeren/ begeerende 't selve tot dien eynde by hunlieden onderteeckent ende besegelt te worden / ghelijck oock de voornoemde Notaris ende Ghetuyghen dien-volghende/ 't selve Testament alsdoen ende sonder interruptie van tijde hadden ghedaen / naer uytwijsen van haerlupder onderteeckeningen en segelingen onder 't voornoemde originele Testament respective staende eñ daer aen hangende / hebbende sy Testatrice alsdoen oock in presentie van voorñ Getupgen eñ Notaris/ met haer eyghen handt den naem des Ghedaeghede, als haeren toe-komende Erfghenaem daer inne gheschreven, ende niet te min 't selve Testament oock onderteyckent, ende haeren Seghel daer aen doen hanghen, tot meerdere vastichеydt desselves, hebbende voorts tot meerdere verseecker-

seeckerheydt van haeren uyterſten-wille, ende op dat 't ſelve met conſent ende wel behaeghen van haere Onderdaenen volbracht ſoude worden opten voornoemden twee-ende-twintichſten Aprilis den ſelven Onderdaenen in behoorlijcken ghetaele vergadert weſende, verklaerdt, hoe dat ſy in meeninghe was voor Erfghenaem van haer voornoemde Slot, Stadt ende Heerlicheydt te laeten, eenen die alſo was gheſtelt ende begoeyt, dat ſy in alle vreede ende eenicheydt ſouden beſchut ende beſchermt worden, daer af ſy ſeyde den naem en gheheel jaer, daer te vooren an eenighe ghetrouwe Perſoonen verklaerdt te hebben, begeerende daerom dat de voornoemde Onderdaenen den ſelven voor een ghetrouw Heere ende haeren Erfghenaem ſouden willen aennemen ende aenweerden, 't welck ſy by handt-taſtinghe in plaetſe van Eede, der voornoemde Teſtatrice oock alſoo beloofdt hadden te achtervolghen, ende ſijnde 't voornoemde Teſtament alſoo ende in dier manieren voorſz ghepaſſeert, hadde daer af met oock van bewillinghe van voornoemde Onderdaenen copye overgheſonden aen den voornoemden Hertoghen van Alve, op den vijften dagh der maendt Mey, met ſeeckere haere Gheſanten alſdoen afgheſchickt, om de confirmatie ende approbatie van 't ſelve Teſtament, met oock de voornoemde Inveſtiture voor Ghedaeghede aen den ſelven Hertogh te vorderen, de welcke Geſanten zijnde mette voornoemde Copye ghekomen binnen de Stadt van Niemeghen, aldaer den voornoemden Hertogh doen ter tijdt was / waere ghebeurt dat de voornoemde Hertogh verſtaen hebbende / deur aengheven van eenighe andere perſoonen tot de voornoemde Heerlicheydt recht pretenderende / dat 't voornoemde Teſtament ſoude zijn gepractiſeert deur den Ghedaeghede / ſonder wil ende volkomen verſtandt van

voornoemde Testatrice / om de waerheydt van der saecken te weten, hadde ghecommitteert eenighe treffelijcke Persoonen uyt sijnen oft sijner Majesteyts Raede, om in alle vlijtigheydt ende diligence, aen den eyghen Persoon van voornoemde Testatrice, op 't Slot van Ieveren te trecken, ende hun aldaer behoorlijck t'informeren op de ghesteltenisse van voornoemde Testatrice/ende oft het voornoemde Testament met haeren goeden wyen wille was ghemaeckt oft niet / de welcke Ghecommitteerde zijnde op 't voornoemde Slot van Ieveren ghekomen / ende hebbende metten voornoemde Vrouw Testatrice diverschen propoosten/ende communicatien in 't langhe ende breede ghehadt / soo op de gesteltenisse van haeren Persoon/ als op de dispositie van 't voornoemde Testament ende anderssints / volghende d'informatie daer op ghehouden/ hadde bevonden dat de voornoemde Vrouw Testatrice was ende hadde gheweest van goeden verstande ende vollen ghebruycke van haere sinnen; verhalende daer en boven met goede vaste memorie, alle de overdaden, quade practijcquen ende machinatien die sy van des Impetrants zijde gheleden hadde, om den selven Impetrant uyt haere successie te sluyten, ende de selve te gunnen den voornoemde Ghedaegede, waer van de voornoemde Gecommitteerde korts daer nae rapport ghedaen hebbende aen den voornoemden Hertogh / ende daer by bevonden hebbende / dat het aengheven van de voornoemde indispositie der voornoemde Testatrice / ende quade practijcquen van haeren voornoemden Testamente ghedaen / onwaerachtigh was/ ende de saecke van den selven Testamente met vollen verstande / ende sonder eenighe quade suspicie toegegaen was/ hadde op den een ende twintichsten der voornoemder Maendt Martij naerder Antwoordt gheschreven/ op de brieven

den dan voornoemden vijfsten Mey, aen hem bp de voornoemden Vrouw Testatrice gheslonden / Waer by de selve Hertogh, van weghen sijne Majesteyt, hadde verklaert hem gantsch aenghenaem ende behaeghlijck te wesen, dat de voornoemde Testatrice haer voornoemde Testament met wettelijcke Ordonnantien, tijdtlijcke deliberatie, ende eendrachtich consent ende bewillinghe van haere voornoemde Onderdaenen, tot afkeeringhe van allen twist ende andere ghebreecken alsoo solemneelijck opghericht hadde, ende den voornoemde Ghedaeghde daer by haeren Erfghenaem gheinstitueert; Verklarende daer-en-boven, dat hy van weghen Sijne Majesteyt, metten Persoon des voornoemde Ghedaeghede wel te vreden was, ende dat soo verre de voornoemde Testatrice bp haere upterste wille quame te persevereren / ende den selven met haeren doodt te confirmeren / dat alsdan den voornoemde Ghedaegede / op syn verstouck / naer vermoghen van den selven laetsten willen geene wepgeringe en soude ghedaen te worden / van hem te verleenen de voornoemde Investiture, welck oock de voornoemde Hertogh alsoo hadde verklaert / bp andere syne Brieven / ghenough van ghelycken teneur ende substantien ten selven daghe ghescheeven ende ghesonden aen den voornoemde Ghedaeghede: Nae den welcken hebbende de voornoemde Vrouw Marie upt beweeghlycke oorsaecken gheraeden ghevonden, den voornoemden Ghedaeghede binnen haeren leven in de possessie van voornoemde Heerlicheden te stellen, hadde inde Maendt van Decembri, in 't Iaer vijf ende tseventich oft daer omtrent, hem by haere voornoemde Onderdaenen doen hulden, ende daer af advertentie ghedaen aen wijlen Don Louys de Requesens, Groot Commandeur van Castille, doen ter tijt Gouverneur

Generael van de voornoemde Erf-Nederlanden, aen den selven begeerende / dat hy den voornoemde Ghedaeghede soude willen gunnen de voorñ Investiture te meer repsen verlocht / behoudelijck haer Testatrice alleenlijck de naeckte administratie ende tocht in de voornoemde goeden van Ieveren: Welcke voornoemde huldinge ende verlouck, zijnde by de voornoemde groot Commandeur gheestelt in deliberatie van Raede, hadde de selve hulding bevonden gantsch wel ende voorsichtelijck ghedaen te wesen, hebbende niet te min de selve Investiture doen ter tijdt noch verhouden totter aflijvighepdt van voornoemde Testatrice / soo verre hy gheene veranderinghe en quame te doene van haeren voornoemden Testamente / Dat d'Impetrant vernomen hebbende de voornoemde dispositie Testamentaire, hadde ten tijde van voornoemde huldinghe, binnen de Stadt van Ieveren doen stroyen seeckere sijne Brieven, daer mede hy de voornoemde Onderdanen arbeyde af te keeren van voornoemede Ghedaegede, ende te trecken tot sijner zijde, onder 't dexsel dat de voornoemde Heerlicheyt soude wesen een Rijcx-leen, Soo hadde de voornoemde Don Louys groot Commandeur / daer af adverteert zijnde / der voornoemde Vrouw Testatrice / ende oock den Ghedaeghede beloeft / dat hy niet en soude laten alsulcke voornemen ende pretensien des Impetrants aen de Keyserlicke Majestept / ter gheleghener tijdt te kennen te gheven / ende aldaer te beletten / dat de voornoemde Vrouwe Testatrice / ende de Ghedaegede haeren ghedesigneerden Erfghenaem / noch oock Sijne Koninghl: Majestept in heure behoorlijcke gherechtighepdt egheene verkortinge en soude geschieden / soo 't selve al naerder waere blijckende / by twee distincte Billiven / d'een aende voornoemde Vrouw Testatrice / ende d'andere

aen

aen den Ghedaeghde ghelonden / beyde in date den dry-en-twintichsten Decembris vijfthien-hondert vier ende tseventich, ende de voornoemde Testatrice korts daer naer deser Werelt overleden wesende / ende de Ghedaegede gekomen zijnde in de voornoemde Stadt van Zeveren / om 't selve te beschutten teghen des Impetrants voornemen / die alreede daer af eene openbaring hadde ghedaen / hadde daer af terstondt de wete ghedaen by seeckere syne Missiven aen den Secretaris Scharenbergh / ende met eenen oock overgheschickt Coppe van der Antwoorde / die by Ghedaegede den Impetrant op syne vermetinghe ghescheven hadde. Al 't welck ter kennisse van voornoemde Scharenberge ghekomen zijnde / hadde niet alleene ghe-approbeert / ende seer goedt ende aenghenaem ghevonden d'aenbeerdinghe van 't voornoemde Slot / metter Antwoorde aen den Impetrant gegeven / maer daer-en-boven de Ghedaegede belast / goede toesicht te nemen / dat de voornoemde syne possessie by den Impetrant niet en soude ondergaen / ock afhendich gemaeckt worden / beloovende hem daer in alle goede hulpe ende by-standt te doen / den selven niet te min raedende, d'Investiture van stonden aen te versoecken, ende hem daer-en-boven tot meerder verseeckertheydt van sijne gherechtigheyt, Copye van Brieven aen de Keyserlicke Majesteyt, volgende sijne voornoemde voorgaende beloften, ghesonden, om het onbehoorlijck voornemen des Impetrants aldaer te beletten, hebbende by de selve Brieven wel openlijck te kennen ghegheven / dat de voornoemde Vrouwe Testatrice by een oprecht ende wel gheordineert Testament / den voornoemden Ghedaeghde hadde ghemaeckt haeren Erfghenaem ende Successeur in de voornoemde Stadt / Slot ende Heerlichept van Zeveren / ende dat de voornoemde Hertogh van Alve /

als

als Stadtholder Generael van Sijn Majesteyt / met voorgaende raedt ende kennisse van saecken daer op ghenomen / van weghen der selver Kon: Majesteyt / als waerachtigh Leenheer van voornoemde Heerlichepdt / het voornoemde Testament hadde bevestight ende gheconfirmeert / ende dat alsoo Don Louys, groot Commandeur / insghelijcx Stadtholder Generael van Sijn Majesteyt / niet en kuste ghelaten den voornoemde Ghedaeghde in de possessie van de selve goeden te beschutten ende te verantwoorden teghens den Impetr. die men daer inne egeen recht en bekennē / al naerder blijckende bp de selve Hellive / daer af zijnde / ende de voornoemde Ghedaeghde niet willende in eenigh ghebreck wesen van de voornoemde Investiture te komen verloucken volghens het schrijven vanden voornoemden groot Commandeur / hadde korts daer nae afgeschickt syn volmachtigh oft Procureur / om de selve Investiture te komen verloecken ende ontfanghen / de welcke hem by den voornoemden groot Commandeur, sonder eenighe swarigheyt oock was ghegunt ende gheaccordeert gheweest, den behoorlijcken Eedt daer toe staende, ende alle andere behoorlijcke solemniteyten daer toe gherequireert, ghedaen in presentie van vier diversche Leenmannen, te weten, de twee van Brabant, ende de twee andere van Hollandt, nae breeder uytwijsen van opene Brieven onder den segele van sijne Majesteyt daer van uytgegeven, ende ghedateert den sevenden Decembris vijfthien-hondert vijf ende tseventich: Welcke voornoemde Brieven van beleeninghe / den Procureur oft Agent des Gedaegede gelevert zijnde / hadde de voornoemde groot Commandeur de selve vergheselschapt met syne Hillive van den negensten der selver Maendt Decembris, inhoudende onder andere / dat hp den voornoemden Procureur bevonden hebbende

bende met ghenoughsame Procuratie versien / die verssochte Beleeninghe in eyghene Persoone hadde gheconfereert/ende dat hy niet en soude laten den voornoemde Gedaegde alle dilligentie te doen / om hem in 't ghebruyck van Beleende goeden te houden ende maintineren/ soo wanneer de noodtruft 't selve soude vereyschen. Ut allen den welcken klaerlijck waere blijckende / dattet voornoemde Testament was ghemaeckt / niet alleen met eenen goeden wyen verstandighen ende langh voor-bedachten wille der voornoemde Vrouw Marie van Ieveren, maer oock met alle behoorlicke solemnitepten / die soo nae de ghemeyne geschrevenen Rechten/ ende de Coustumen vanden Lande in dusdanighe Leen-goeden eenighsins soude moghen van noode wesen / als hebbende de voornoemde Vrouwe Marie, daer toe ghehadt niet alleenlijck het voorgaende consent van voornoemde Hertogh van Alve / maer oock desselves / ende van voornoemde groot Commandeur / naevolghende confirmatie by diversche Acten bewesen / soo binnen den leven der voornoemde Testatrice/als naer haere afflyvighept/sulcx dat men niet en soude konnen geseggen/dat het voornoemde Testament soude zyn ghemaeckt sunder behoorlicke solemnitepten/ ende veele min sonder bequaem ende ghenoughsaem verstandt der selver Testatrice; Niet argueerende ter contrarien / dat d'Impetrant in den xxxvij. ende xxxviij. ende nae-volghende Articulen verhaelde / dat de voornoemde Testatrice eyghen Octroy en soude hebben ghehadt van Syne Majesteyt als Hertogh van Brabandt / ende Grave van Hollandt / ghemerckt dat 't voornoemde voorgaende consent vanden voornoemden Hertogh van Alve/ ende confirmatie des voornoemden Groot Commandeur daer op ghevolght/hebbende beyde gheweest successive Gouverneurs

Gene-

Generaels van dese Landen van Herwaerts-over / ende in dier qualitept Stadthouders van Sijne Majestept/al starcker waeren dan naeckte Brieven van Octrop / die men sonder eenighe swarighept mochte verwerven van eenige van Secretarisen vande Raeden van Brabandt ende Hollandt/ mits hun alleenlijck ghevende de namen van die ghenen die de voornoemde Brieven van Octrop waeren begheerende/ ende betalende de klepne Rechten daer toe staende / 't welck min waere / dan 't voornoemde consent ende confirmatie van voornoemde Gouverneurs/ ghemerckt dat het Octrop van te moghen testeren/ niet en waere gelegen in de Brieven ende Seghelen vanden Hove / maer in den willen ende consent vanden Prince synen Stadthouder / oft andere macht hebbende alsulcke Octropen te verleenen / wesende abusijf, dat tot het maecken vanden voornoemden Testamente van noode soude zijn gheweest twee besondere Octroyen, respectivelick van Brabandt ende van Hollandt, onder 't deckscl dat de goeden in questie souden Leenruerigh zijn van Brabandt ende van Hollandt, mits dat beyde de selve qualiteyten concurreren, soo in de Persoon van Sijn Majesteyt, als sijne Gouverneurs ende Stadthouders Generaels, Sulcx dat om van het Leen-goedt in questie te mogen testeren, maer en worde gherequireert/ een consent oft Octrop van Sijn Majestept in de voornoemde qualitept / oft van sijn Stadthouder oft Gouverneur / Tot versterckinghe van welcke oock waere grootelijck dienende, dat de voornoemde Vrou Marie aenveerdende de voornoemde goeden voor Leen, als vooren alleenlijck waere gheschiedt by eene Investiture onder den Segele van Sijne Keyserlicke Majesteyt, als Hertogh van Brabandt ende Grave van Hollandr gedepescheert, mits dat in dusdanighe saecke moste ghevolgt worden d'originele

ende

ende eerste Investiture, daer by ghenoeugh worde bewesen d'Intentie van voornoemde Vrouw Marie, de voornoemde goederen in questie te maecken twee besundere Leenen, d'een van Btabandt, ende d'ander van Hollandt, maer alleenlijck een Leen-goedt, 't welek eenen Heer als Hertogh van Brabandt, ende Grave van Hollandt soude subject wesen, **voughende dat nopt ghesien ofte ghehoort en was gheweest/ dat men eenigh Octrop om te testeren soude versocht hebben / soo wanneer het Testament bp den Leenhove was ghesien ende ghearppzobeert ghetweest / maer wozden d'Octropen alleenlijck ghebzupckt in absentie van Leenheeren ende Leen-mannen.**

Voor by gaende mits desen den xxxix, ende xl. Articulen als hier over ghenouch gheresolveert, ende nemende voorts den xlj. Articule seyde de Procureur ter contrarien van dien te persisteren, dat de voornoemde Vrouw Testatrice in het maecken van voornoemde haeren Testamente hadde ghehadt volkomem verstandt ende ghebruyck van sinnen, soo dat hier vooren in 't lanck was ghededuceert ende bewesen, ende voor soo veele als mochte aengaen 't ghebreck, 'twelcke de voornoemde Vrouw Testatrice soude hebben ghehadt in haer ghesichte, wel soude moghen waer zijn, dat sy ten tijde van haer voornoemde Testament eenighen loop van humeuren in een van haere ooghen muchte ghehadt hebben, **ende daer booz sp soude ghedzaeghen hebben eenen groonen Slupber / het twelck was een ghemeen ghebzeck booz haer en andere van haeren ghellechte/ maer en soude niet bevonden wozden/ dat sp daer deur berooft waere ghetweest van haeren ghesichte ofte belet te schzpben den naem van haeren boornoemde Erfghenaem/ ende soude ter con-**

travie wel blijcken/ waert noot/ dat de voornoemde Testatrice ten tijde van haeren voornoemde Testamente daer te voren ende oock daer naer was gheweest van goede dispositie van sinnen ende van lichaem/ hebbende openbaerlijcken in Bruplosten ende Maeltijden gheweest/ met diverschen treffelicke Persoonen conversatie gehadt/ ende verschepdene ghewichtighe saecken ghehandelt/ ende onder andere mette Ghesanten van Syne Majestept die korts naet passeren van 't voornoemde Testament bp haere waeren gekomen/ ende op de ghesteltenisse van haeren Persoon informatie te nemen/ ghelick dat hier voren naerder waere verhaelt/ waer bp oock ghenoughsaeme solutie was blijckende ghegheven te zijn op den xliij. naest volghende Articulen.

Ende komende voorts totten xliij. xlv. ende andere naervolghende Articulen totten lxxxv. toe incluys, aldaer diverschе uyt-ghesochte allegatien waren verhaeldt, soo teghen de forme van 't voornoemde Testament als teghen de Persoon van voornoemde Vrouwe Testatrice / Ghetupghen en Notaris / om 't selve met ondeught ende nullitept te belasten/daer tegens sepde de voornoemde Procureur/ dat alle de selve argumenten waeren ondeughdelick / ende den Ghedaegede in syne ghevechtighept niet en kusten geletten/ ghelijck dat upt de voorgaende deductie eensdeels waere blijckende / ende hier onder naerder gededuceert soude worden: want voor soo vele als mochte raecken 't pretens ghebruyck van het Protocol/daer op en kosse gheen consideratie ghenomen worden / mits dat het Testament in questie was een specie van een besloten Testament/ daer af de Notarisen niet en waren ghewoont/noch oock en behoorden te houden eenigh Protocol / mits dat de Testateurs alsulcke Testamenten

menten begeeren te houden secreet/ dat oock Testamenten de besloten zyn / oft de by forme van beslooten Testamente gemaeckt worden / niet en wordt gherequireert / dat de selve *uno eodemque Contextu* souden moeten ghemaeckt zyn / ofte den Ghetupgen voor-ghelesen worden / maer is ghenough dat den naem van den gheinstitueerde Erfghenaem wordt bevonden / in 't voornoemde Testament ghestelt ende ghe-schreven te wesen met de eyghen handt van voornoemde Testatrice / ende dat sy verklaert hadde in presentie van voornoemde Ghetupghen / dat 't voornoemde Gheschrifte / 't welck sy in handen hadde / ende voor haer Testamente begeerden te passeren / was haeren uyterlsten wille / ende dat haeren gheinstitueerden Erfghenaem daer inne stondt ghe-schreven ende ghenomt. Hebbende de voornoemde Vrouw Testatrice voor het passeren vanden voornoemden Testamente / de voornoemde Ghetupgen wel opentlyck verklaert ghehadt de redenen waerom dat sy ontboden waeren / als te weten / dat sy in meyninghe was haer Testament voor hunlieden te passeren : Verklarende dattet Gheschrifte / 't welck sy in handen hadde / ende in eenen witten linnen doeck op-gecollet ende ghewonden / sulcx dat men d'inhouden van dien niet en kuste ghelesen / was haeren uyterlsten wille / ende den Erfghenaem daer in ghe-schreven / was de selve / die sy een Jaer ter voozen an eenighe ghetrouwe Per-soonen / soo hier voozen is verhaelt / hadde ghenomt / begeerende den selven gehouden te worden voor haeren Erfghe-naem / hebbende oock ten selven tyde / ende in presentie van voornoemde Ghetupghen 't voornoemde Testament on-dertepeckent / ende met haeren ghewoonlycken Seghel doen seghelen / soo oock hadden ghedaen de voornoemde seven Ghetupghen / ende dat al op eenen tyt / ende sonder eenige

interruptie / ghelijck dat by de voornoemde Ghetuygen / die noch meestendeel in 't leven waeren / soude konnen gethoont worden ; Dat oock dusdanighe formen van Testamente tot Jeveren ende daer omtrent worden ghehouden ende ghebruyckt voor eene wettige forme van Testamente / ghelijck oock hier ende in meer andere Landen diversche beslotene Testamenten worden toeghelaten / daer inne soo groote solemnitepten niet en zijn ghebruyckt gheweest / ghelijck waere gheschiedt aengaende het Testament in questie / maer alleenlijck de naeckte presentie van een Pastoor ofte een Notaris / ende twee Ghetuyghen / wesende impertinent / dat Ian van Schagen, ende Wolff Mulaert, wesende de twee eerste Ghetuygen in 't voornoemde Testament gheseit / niet en hebben souden konnen lesen noch schrijven / soo d'Impetrant pretendeerde / ende dat Ian van Booslager in 't selve testament insghelijcx als Ghetuyghe gheseidt / niet en was *in rerum naturâ*, ghemerckt dat gheen van voornoemde Ghetuyghen en worde bevonden die ghenoemt soude wesen Ian van Booslager, maer wel Ioachim van Booslager, die noch teghenwoordigh in leven waere / ende seer goede ghetuyghenisse soude weten te gheven / soo oock souden doen alle d'andere Ghetuyghen van allen 't ghene dat in 't passeren van 't voornoemde testament was ghehandelt / ghesproocken ende getracteert geweest / ende dat de voornoemde Ian van Schagen, ende Wolf Mulaert seer goede kennisse hadden ghehadt van lesen ende schrijven / ende met hun eyghen handen 't voornoemde testament onderteeckent / ende hoe wel de voornoemde Mulart niet schrijven en custe / hadde nochtans wel konnen lesen / hebbende de voornoemde Notaris d'onderschrijvinghe van spnent weghen ghedaen / tot spn verstoucke / ende in presentie van hem / ende d'andere mede

Ghetuy-

Ghetuyghen / 't welck al eenen veele is / oft hy d'onderteeckeninghe met syn eyghen handt aldaer ghestelt hadde; Soo oock kuste 't voornoemde testament niet impugneert worden / dat 't selve soude zyn ghemaeckt ende gheschreven in Overlandtsche Taele / met insertie van eenighe Latynsche woorden / ende dat de Vrouwe Testatrice der selver Taele niet kondigh en was / mits dateet contrarie was waer / ende soude blycken waer 't noodt / dat de voornoemde Vrouw Testatrice seer goede kennisse ende verstandt was hebbende van Duytsche spraecke / als in haere jonghe dagen ghewont ende opgheboet gheweest hebbende in 't Huys van Oldenborgh by de Hertoginne van Anholt, Moeder van voornoemde Grave Antheunis van Oldenborgh, welende upt den Lande van Saxen, ende eghеen andere spraecke hebbende dan de Hooghduytsche Saxensche spraecke / ghelyck oock allen de Vrieven / die sy Testatrice noopende haer voornoemde testament / ende anderstints hier te Hove ghesonden hadde / met oock d'Antwoorde van den selven Hove / daer op ghevolght / al zyn ghescheven in de Hooghduytsche spraecke / blyckende by de selve Vrieven : Ende aengaende de Latynsche woorden / zynde ghestelt ghewees by den Notaris / naer ghewoonlicke maniere ende stijl van de Notarisen / waer af de substance alsooen by den Notaris haer genough was te kennen ghegheven ghewees / ende noopende de salutept die teghen den voornoemden Notaris worde gheobjicieert / als dat hy in de Maendt van Maert in't Jaer drieende tsevenrich soude ghemaeckt hebben / seecker testament / ende daer inne ghestelt als Ghetuyge / eenen Joncker Iasper van Botmaer, die over het passeren van 't selve testament niet en soude zyn ghewees / ende dat de selve Notaris daer van belast wesende / hem daer af niet en soude hebben

gepur-

gepurgeert / konde te considereren / dattet voornoemde pretens kept van kallitept niet en waere van alsulcker nature / dat hy daer deur voor Fallaris soude behoozen gehouden te worden / al waer 't dat daer af ghebleecken waere / des neen / mits dat in diverlsche Plaetsen ende Landen soude worden ghebruyckt / dat eenige Personen als Getuygen in Brieven ofte Instrumentē worden gestelt / die nochtans over't passeren van de selve niet present en zijn gheweest / maer de selve onderteeckenen ende segelen op 't rapport ende aenghéven van den anderen / over het passeren van dien ghewest hebbende / 't welck ten respect van voornoemde Botmaer te min swarighepdt behoorde te hebben / mits dat hy by de Testatrice daer toe waere verlocht ghewest / soo hem worde verklaert / by den selven Notaris / ende d'andere Ghetuyghen / ende dien-volghende hadde hy 't voornoemde Testament sonder swarighepdt beseghelt / met synen ghewoonlicken Seghel / Ontkennen wel expresselick / dat de voornoemde Notaris ter saecke van dien / opt in Rechte soude geaccuseert / ende bele min gheondemneert zijn ghewest / 't welck eerst soude moeten zijn gheschiet / al eer hy voor Fallaris soude konnen ghehouden worden / ende inhabil weken om Testamenten ende andere publijcque Instrumenten te moghen maecken / vueghende dat de voornoemde Notaris hem 't selve verweeten zijnde / hadde daer af ghepretesteert van injurien / ende waere sedert alle tydt ghebleven in pesselijcke ende vredelijcke exercitie van syn voornoemde Officie van Notaris / ende voor suler gheacht ende ghehouden gewest / soo binnen ende buyten den Lande van Zeveren / by diverlsche Persoonen die hem ghebruyckt ghehadt. Ontkennende wel expresselijck / dat de voornoemde Notaris met meer andere kepten soude bekaemt ende berucht zijn ghewest / daer af oock gheene

specificatie en worde ghedaen; soo oock was onwaerachtigh dat de Minute van 't voornoemde Testament gheschreven soude zijn ghebweest by Theodorus Yben, ende de selve Minute metten originael Testamente ghelevert in handen des Ghedaeghede voor d'afhandighepdt van voornoemde Testatrice/ende ter contrarien vandien soude ghetoont worden/ dat soo wel 't voornoemde Concept / als d'originael Testament/ waeren by de Testatrice ghebleven/ ende in haer Sterff-huys onder andere haere Papieren bevonden ghebweest: Welck voornoemde Testament oock aldaer den twee-en-twintichsten Martij in 't Iaer vijf ende tseventich, als de voornoemde Vrouw Testatrice den twintichsten der selver Maendt overleden was, ten versoucke des Gedaegede seer solemneelijck open ghedaen, ende gheleesen waere ghebweest in presentie van voornoemde Notaris ende eenighe Getuygen, ende andere treflijcke ende eerlijcke Persoonen, de welcke heurluyder signatuyren ende seghelen daer aen hanghende, alsdoen hadden bekent ghehadt, ende 't selve Testament gehouden voor een waerachtich Testament.

Aengaende den lxxxvj. lxxxvij. lxxxviij. lxxxix. ende xc. Articulen van voornoemde Replijcque, Segde de voornoemde Procureur wel expresselijck t'ontkennen / dat de voornoemde Hertogh van Alve 't voornoemde Testament soude hebben ghehouden voor nul ende van onwaerden / onder 't decksel daer inne was staende 't woordt/ Onwederrooplijck Erfghenaem, waer af 't contrarie was blijckende by synen Brief van den een en twintichsten Mey drye ende tseventich hier voozen gheroert / welcke voornoemde clause oock anderssints niet en soude breecken oft beletten de dispositie van den selven Testamente/maer mosten verstaen wozden

den nae den epsch ende subjecte materie der selver / te weten/ dat den gheinstitueerden Erfghenaem woyde ghehouden Onwederroopelijck, soo langhe als het Testament niet en woyde wederroopen oft verandert.

Aengaende den xcj. xcij. ende andere naer-volghende Articulen, tot den hondert sesten toe incluys, roerende dat de huldinghen des Ghedaegede binnen den leven der vooynoemde Testatrice soude zijn ghedaen gheweest deur vreese/ ende sonder wil / weten ende consent der vooynoemde Vrou Testatrice / ende dat de vooynoemde Groot Commandeur daer deur soude hebben gewepgert ghehadt den Gedaegede d'Investiture by hem versocht / Seyde de Procureur/ dat 't Contract daer af by de Vrienden van den selven Grooten Commandeur / ende van vooynoemde Vrouw Testatrice hier boven ghealleguceert / waere blijckende / soo oock ghetoont soude woyden / dat de huldingh des Ghedaeghede by den Hupslieden ende Onderdanen van Zeveren ghedaen/ waere gheschiedt sonder eenigh bedwanck oft sunderlinghe swarighepdt met voirgaende deliberatie / Dan alleenlijck begeerden, dat syluyden in haere oude Rechten ende Privilegen souden moghen blijven, ende de voornoemde Vrouwe Testatrice ghewaerschouwt zijnde, dat de vooynoemden Eedt aen den Ghedaeghede was ghedaen by den Onderdaenen / ende dat sy hun nae haeren wille hadden gevougt/ hadde daer mede blije ende wel te vreden ghewees / ende in tepcken van dien / doen af-schieten op 't vooynoemde Slot van Zeveren het Gheschut soo groot als klepn.

Voorby-gaende mits desen den hondert sevensten Articule, ende nemen voorts den hondert achtsten, ende andere

naer-

naer-volgende Articulen, totten hondert ende sesthienden toe incluys, roerende dat den voornoemden Groot Commandeur niet en soude ghequalificeert zijn gheweest/ om den Ghedaeghede d'Investiture van Leen-goeden in questie te verleenen / ende dat de selve Ghedaegede hem niet en soude hebben gereguleert in 't overseynden van den Testamente/ binnen den tyde in de selve Investiture begrepen; Sepde de voornoemde Procureur dese Allegatie wel expresselijck t'ontkennen/dat in't relevieren van Leen-goederen in questie souden moeten gevolght worden de Coustumen van Brabandt ende van Hollandt / mits dat de selve Leen-goeden daer af niet Leen-ruerigh en waeren / maer hadden eene besondere ende verschepdene natuyre van andere Brabandtsche ende Hollandtsche Leen-goeden / ende dat 't selve by d'eerste Investiture / die in Leen-goeden worde gevolgt/ waere blijckende / soo 't selve hier voozen naerder ende breeder was verhaelt / ende soo verre eenigh ghebreck worde bevonden in een Vassal/noopende de Leen-goeden/ 't selve soude staen ter correctie ende arbitrage vanden Overheer / ende niet van eenige particuliere Persoonen. Vougende dat des voornoemde Ghedaegedes Persoon Investiture niet en waere verleent op den naem vanden voornoemden grooten Commandeur/ maer van Syn Majesteyts wegen/nae uytwijsen der Brieven daer af gheexpedieert / ende hier voozen breeder gheroert / suler dat de voornoemde Investiture moste ghehouden worden / al oft die by de epghene Persoon van Syne Majesteyt waere ghegunt ende verleent geweest/ ende ghelijck d'eerste ende naer-volgende Belee-ningen oft vernieuwingh der selver waeren ghedaen ghesweest / Soo datter gheen consideratie en stonde te nemen op de particuliere beleeningen by den Impetrant pretenselick verworven

in den voornoemden Leenhove van Brabandt ende van Hollandt / naer uptwijsen van het pretens beschect / daer af mette voornoemde Replijcque gheexhibeert / Maer mosten alsulcke pretense Beleeninghen ghehouden worden voor nul ende van onwaerden, ende voor sulcx cassable, als gedaen contrarie van voornoemde eerste Investiture, ende in kleynachtinghe van macht ende authoriteyt vanden voornoemden Gouverneur Generael, Nopende het pretens ghebreck in den voornoemden een hondert sesthienden Article geroert, mentie maeckende van het oversenden van Copye authentijcq vanden Testamente binnen den tijdt van ses Maenden, daer op was hier vooren solutie gegeven, te weten, dat 't selve binnen den gheprefigeerden tijt was volbracht geweest, de welcke noch tegenwoordigh muste beruften in handen van den Hove, soo verre de selve deur troublen niet en ware verdonckert noch misslecht. Ende ghenomen daer inne eenigh ghebreck oft obmissie waere gheweest, des neen, soo en soude daer uyt niet volghen eenighe ondeught oft nulliteyt van voorsz Investiture, ghemerckt dat Sijne Majesteyt, oft sijnen Gouverneur Generael hun daer af noyt en hadden beklaegt ghehadt, den welcken alleen en met den Impetrant 't voorsz oversenden was raeckende: Jae ghenomen dat de voornoemde Ghedaeghde gheene Investiture met allen waere hebbende / soo en soude nochtans daer upt niet volgen / dat d'Impetrant in synen pretensen epsch / soude wesen ghefondeert / Mits dat alle eyschen moeten gheconsidereert worden nae de gherechtigheydt van den Aenlegger, ende niet vanden Verweerder, dat oock anderssints volgende de notoire Leen-rechten van Brabandt, den Verweerder egheene Investiture en behoeft, tot defensie van sijne gerechtigheyt, noch en konnen eenige Leen-goeden vallen in Commissum

by

by gebreecke van Relief, maer wordt den Leenheere alleenlijck te gelaten te procederen op sijn Leen-goedt, ende daer deur den Vasal te brenghen tot Relief, die anders vryelick mach blijven sitten in 't gheniet van selve Leen-goeden.

Voorby-gaende als hier naer ghenough ghesolveert den hondert seventhienden ende hondert achthienden, ende nemende voorts den hondert negenthienden Articule, daer teghens sepde de voornoemde Procureur te persisteren daer inne / dat niet t'samen en kuste ghestaen / dat d'Impetrant soude wesen gericht tot de Leen-goeden in questie upt krachte van Keyserlicke Beleeninghe / ende oock als Erfghenaem van voornoemde Vrouw Marie, mits de reden so hier vooren / als in sijne schrifture van Antwoorde verhaeldt / welcke contrarietept niet en worde gedilueert by den beschreede van den seventhiensten Octobris vijfthien-hondert sessendertich, hier voozen inghelijck gheroert / mits dat daer by niet anders en worde gheleght / dan dat wijlen Grave Enno ende Iohan sijn Broeder / met de voornoemde Vrouw Marie van Ieveren souden in vriendtschap ende sonder bedwanck moghen vereenighen / daer upt de Impetrant gheene gherechtighepdt totte questieuse Leen-goeden en soude konnen gepretenderen. Temin / dat de selve Impetrant van synen twerghen niet en soude hebben volbracht / het ghene hy naer den eysch van 't ghemeen Verbondt daer in geroert schuldigh was te doen / ghelijck dat den Hove ghenough kennelijck was / ende met menighvuldighe ghetuyghen soude ghetoont worden / soo verre des noodt waere.

Passerende den hondert twintichsten ende andere naervolghende Articulen, totten hondert dertichsten toe incluys,

als by 't ghene des voornoemde ghenough ghesolveert, ende komende totten hondert xxxj. xxxij. xxxiij, xxxiiij. en xxxv. daer teghen seyde de vootnoemde Procureur, dat genomen des Impetrants Vrouw Moeder, den voornoemden wijlen Grave Antheunis hadde overleeft, soo en soude nochtans d'Impetrant den Ghedaegede niet cunnen uytsluyten uyt de successie van Leen-goeden in questie, maer souden ten minsten in dien ghevalle ghelijcklick moeten succederen, cesserende 't voornoemde Testament, mits dar des Impetrants Vrouw Moeder noyt eenighe apprehensie oft aenveerdinge van successie der selver goeden en hadde ghedaen ghehadt, noch oock eenigh Relief, 't welck sy by procuratie, soo verre sy deur kranckheydt oft anderssints daer toe niet en hadde konnen verstaen, hadde moghen doen, sulex dat d'Impetrant uyt den hoofde van sijn voornoemde Vrouw Moeder egeen rechten kuste gehebben totte Leen-goeden in questie, deur dien sy niet en hadde kunnen transmitteren totten Impetrant haeren Soon, 't ghene sy niet en hadde: Niet arguerende dat sy den Gedaeghde soude hebben doen aensoecken ende molesteren om te mogen hebben de Juweelen eñ klepnodien by de voornoemde Vrouwe Testatrice achtergelaten / want en soude sulex niet ghedaen hebben om haer te draghen als Erfghenaem van voornoemde Vrouw Testatrice / maer upt oorsaecke dat in den Lande van Neder-Saxen ende daer omtrent / de Vrouwen pretenderen in alsulcke goeden ghercht te wesen / niet teghenstaende dat sy gheene Erfghenamen en zijn / oft alsdan als naeste Erfghenamen bestaende / maer alleenlijck de naeste Verwanten van bloedts weghen / 't welck meer soude dienen tot achterdeel des Impetrants / upt dien spne Vrouw Moeder opstehende alleenlijck de voornoemde Juweelen ende klepnodpen / soude in

effect

effect bekent ghehadt hebben / dat sy totten anderen goeden egheen recht en hadde/alsoo sy anderlints niet en soude hebben ghelaten de selve goeden te eyschen/mits dat sy volgende d allegatie des Impetrants / nae de afstyghepdt van voornoemde Vrouwe Testatrice soude gheleeft hebben omtrent acht ofte negen Maenden.

Aengaende den hondert sessendertichste ende andere naevolghende Articulen totten hondert vier-en-tsestichste toe incluys, aldaer d'Impetrant met groote repetitie wederom vermaende van pretense transactie vanden Iaere vijfthienhondert veertich, ende dat hy ende sijne Ouders sedert date der selver egeen hostiliteyt tegens de voornoemde Vrouwe Testatrice en soude hebben ghebruyckt, maer ter contrarien her alle ghetrouwe vriendtschap bewesen ghehadt, Seyde d voornoemde Procureur / dat hy daer teghen hielde voorgerepeteert het ghene hier voor ter contrarien was gealleghert ende gededuceert / soo van hostiliteyt als van de conspiralen van voornoemde Dodo Sybelen, ende dat sy anderssins haer daer naer niet en souden hebben gereguleert/ waer t'ga niet en argueerde dat volgende de voornoemde transactiuhet pretens gheniet van den Oost-moer / 't welck den Ondrdanen van Jeveren wederom gegunt soude zijn ghewest ende dat den voornoemden Boyinck van Oldersum wederom was ghekomen tot syne goeden / ende peyselick ende bdelick soude mogen conversieren in den Lande van Oost-vriesslandt / mits dat den selven Onderdanen langhe te voor hadde ghecompeteert 't ghebruyck van den selven Turf-moer/ sulcx dat sy by de voornoemde transactie dienaengaende ghen benefitie en hadden ghekregen/dan alleenlyck naere restitutie van 't ghene des Impetrants Vader hun

hun t'onrecht hadde belet ende ghelocht af te nemen / sonder eenighe gherechtighept daer toe te hebben / d'welck de voorden van de selve transactie oock ghenough mede brochten / spreeckende dat men den voornoemden Onderdanen soude laten onverhindert in 't ghebruyck van voornoemde Tolmoer / naer ouder ghewoonten ende gherechtighept / sonder te vermanen van eenighe gifte ofte gunst des voornoemden Grave Enno, ende aengaende de voornoemde restitutie van voornoemde Boyinck, ende waere hem dien aengaende by de transactie eghеen profyt of voordeel ghedaen / mits dat hem de selve daer te voren was gegundt by de voornoemde arbitrale uytspraecke van den Jaere vijfthien-hondert dry ende dertich, dan alleenlyck naeckte ontlastinge van voornoemde onghefondeerde appellatie / ende onbekommert ghe niet van 't ghene hem by de voornoemde arbitrale uytspraeke ende executie der selver was ghegundt / ende soo verre d'Impetrant dien niet tegenstaende / eenigh recht ofte actie meynde te hebben / moehte syn verhael nemen tegen de voornoemde Onderdaenen ende Boyinck ofte syn Erfghenamen / die hun daer teghen wel souden weten te defenderen ende verantwoorden.

Passerende hier mede den hondert ende lxv. end'hondert lxvj. ende andere naer-volghende Articulen totten hondert lxxviij. ende lxxix. daer teghen seyde de voorloemde Procureur onghefondeert te zijn, dat een gheinstitueerde Erfghenaem het Sterfhuys niet en soude moghen aenveerden, sonder daer toe eerst te roepen de naeste vrienden, die ab intestato souden pretenderen daer toe recht hebben, maer vermochte de gheinstitueerde Erfghenaem aenveerdinghe doen nae zijn ghelieste, als gheleghen esende in

sijnen

sijnen wil ende niet van den geenen die soude willen pretendeeren ab intestato te mogen succederen, hoe wel oock anderssins den voornoemden Ghedaeghede niet en was gheraeden den voornoemde Impetrant daer toe te roepen, **mits dat bevonden was / dat hy metter afsijdighe Vrouw Testatrice in om-minne/ ende oneenichept hadde ghestaen/ ende dat sijne presentie nerghens toe en kulle ghedienen dan om het Sterfhuys in twist ende tweedracht te brenghen/ ghelijck hy dat binnen den leven van derselver Vrouw Testatrice metter daet ghenough hadde bewesen/ ghelick hier voornaerder was verhaelt.**

Waer mede ghenouch ghesolveert werde d'inhouden vanden hondert ende lxxx. ende andere naer-volghende Articulen totten hondert lxxxviij. toe incluys, ende nemende voorts den hondert lxxxix. ende tneghentich aldaer de Impetrant tacite verlaten d'onreurlijcke goeden schijnt zijn uyterste hoope te wille stellen in de haefelijcke goeden by de voornoemde Vrouwe Testatrice achter ghelaeten, onder 't deckscl dat in 't voornoemde Testament daer af geen speeciael vermaen en soude zijn ghemaeckt gheweest, **Seyde daer teghen de voornoemde Procureur dat 't selve met soo klepnen fondamente/ als den principaelen eysch totten onroerlicken Leen-goeden worde ghedaen/ mits dat d'Impetrant inde voornoemde Meublen niet meer rechts en hadde/ dan inde voornoemde Leen-goeden/ want al waert datter eghеen speciael oft besunder vermaen en waere ghemaeckt in 't voornoemde Testament van Meuble goeden / Soo bleecke nochtans dat de voornoemde Ghedaeghede was Generael Erfghenaem gheinstitueert in alle de goeden der voornoemde Vrouw Testatrice/ die boven de Legaten soudeu**

den rueren/ daer onder de voornoemde Meublen neceſſaris
moſten verſtaen begrepen te weſen/ als bevanghenne de ghe-
heele ſucceſſie/ mits dat nae rechte niemandt en magh afli-
vigh worden *partim Teſtatus & partim Inteſtatus*, beſondere
ghemerckt dat de voornoemden Vrouwe Teſtatrice den Im-
petrant gheen plaetſe en hadde ghelaeten totte deſelve ſuc-
ceſſie, om haer ab inteſtato te moghen ſuccedeeren, Jae
hadde hem daer af gantſch uptgheſlooten ende ghepriveert/
ſulcx dat hy van haere ſucceſſien ende goeden gheen ghenict
en ſoude moghen hebben/ noch oock by eenighe tranſactie
oft accoort/ 't welcke hy metten gheinſtetueerden Erfghe-
naem ſoude komen te maecken/ ghelijck dat by den ſelven
Teſtamente klaerlicken waere ghecaveert ende verſien/ ende
was grootelijckx te verwonderen/ dat d'Impetrant niet
laetende ongheruert op hoope van eenigh trooſt te vinden/
was inde vijf leſte Articulen van ſijne voornoemde Replije-
que by komende met het pretens ghebreck/ d'welck de Ghe-
daeghede ſoude hebben ghecommitteert in 't volbrenghen
van Legaten by den voornoemden Teſtamente ghemaeckt/
mits dat de ghene die uptter ſucceſſie is ghellooten / daer toe
gheen recht en kan pretenderen / onder deckſel van alſulck
pretens gebreck/al waer't saecke/dat dien-aengaende eenigh
ghebreck waere ghelchiedt des neen / deur dien dat de voor-
noemde Ghedaegede over langhe begonſt hadde / de voor-
noemde Legaten te voldoen / ende dat al noch de ſelve in 't
gheheel niet en zijn volbracht/ waere toeghekomen;eenſdeels
deur dit teghenwoordigh Proces/ ende oock eens deels deur
het groot ongheluck van inbreck van Dycken van Jeveren/
dewelcke niet en hebben konnen gherepareert worden dan
met veele duplenden boven den grooten arbeyt ende hoofd-
ſweer daer inne by den Ghedaeghede gheemplopeert/ ſulcx
dat

dat d'Impetrant de selve allegatien wel hadde mogen achterlaten / te meer dat hy daer by gheen Interest en kosten pretenderen / ende dat oock de selve zyn contrarierende eñ vechtende met syne voorgaende allegatien / dat mede hy 't voornoemde Testament hadde willen belasten met nullitept / mits allen den welcken ende andere reeden daer toe van rechts ende officie weghen te suppleeren / Soo persisteerde de voornoemde Procureur des Heeren Ghedaeghde by sijne conclusie antwoordende genomen, met behooorlijcke imploratie;

Waer naer Partyen met consent elcx andere ghekomen zijnde ten thoon, ende ghedient wesende te weder-zijden van Responsiven, hadden sy soo voor twee van voornoemde Commissarisen, daer toe by speciale Commissie ghecommitteert, als uyt krachte van Brieven van Requisitorien by den voornoemden Ghedaeghde verworven verscheyden Ghetuygen gheproduceert ende doen verhooren, ende diverse Titulen ende Munimenten, in forme van thoon overgegevē, designatien vander ghestelteniſſen, soo van 't voornoemde Testament, als van voornoemde Transactie ende Reversael der selver ten weder zijden ghedaen, mette attestatien van voornoemde Commissarisen daer op ghevolght, naerder in de Verbalen van selve Commissarisen verhaelt, ende van vorderen thoon gerenuncieert hebbende, soo hadde d'Impetrant ghedient van schriftelijcke Repprochen / ende de Ghedaegede gelecht in plaetse van repprochen *generalia juris contra*, ende d'Impetrant *loco salvationum generalia juris, pro*, eñ naer seeckere altercatie tusschen de voornoemde partyen in de voornoemde Verbalen ghemoveert / ende by schriftelijcke reeden geinstrueert / soo op 't naerder advoueren ofte desadvoueren

voueren bã sekere injurieuse allegatien inde voorñ schrifture van reprochen gedaen/als het dienen van salvatien/ So ware dien-aengaende by de voornoemde Commissarisen op den achtienden Septembris vijfthien-hondert sessentachtentich gheseght ende gheappoincteert, dat daer af soude werden ghemaeckt Acte / ende de selve mette voornoemde redenen ghevucht totter saecke principale/om in 't derideren der selver daer op alsulcken regardt ghenomen te worden / als behooren soude / ende dat de voornoemde Ghedaeghde noopende het dienen van Salvatien hem soude reguleren volghende den Appointemente van voornoemde Commissarisen / den derden dagh der selver Maendt Septembris/ daer te voren ghegheven: welcken achter-volghende soo hadde de Procureur des Ghedaeghde ghedient van syne Schriftuyren van Salvatien / Hebbende voorts Partyen *hinc inde* in saecke ghesloten ende recht versocht, naer uytwijsen vanden Verbale daer af voor de Commissarisen tusschen partyen ghehouden den derden Ianuarij vijfthien-hondert seven en tachtentich: Ende van 't voornoemde Proces voorts te weder zijden by Inventarisen behoorlijcken gefourneert zijnde; Soo hadde de voornoemde Impetrant by seeckere sijne Requeste aen SijneMajesteyt gepresenteert den vijfden Meerte vijfthien-hondert acht ende tachtentich, te kennen gegeven onder andere, dat hy tot verificatie van voornoemde Leenrechten van Brabandt ende van Hollant, hadde geallegueert ende geemployeert de klaere notorieteyt der selver, ende tot dien by elf Leenmannen van Brabant, ende negen Leenmannen van Hollandt, tubs gewijse geproduceert, klaerlijck ghethoont ende bewesen, dat niemandt van Leengoeden en soude moghen disponeren by Testamente of anderssints, dan met voorgaende oorlof ende consent van Prince als Overheer,

heer, ende daer toe t'obtineren behoorlijcke Brieven van Octroye, onder de Signature ende Segel ven Brabandt ende van Hollandt, op de pene van nulliteyt. **Maer alsoo hy Suppliant verstaen hadde / dat totter bisitatie vanden voornoemden Proceſſe/by Sijne Majeſteyt was gedelegeert de Heeren van synen secreten Raede / ende tot dien eenighe Heeren uyt den Grooten Raede van Mechelen/den welcken mogheliick de voornoemde notorietept vande Leen-rechten van Brabandt ende van Hollandt niet soo volkomentlijck en souden moghen bekent wesen / als den Leenmannen van Brabandt/ ende van Hollandt / inſgheliick tot der selver bisitatie gedelegueert/ ende dat 't voornoemde Leen-recht van Brabandt ende van Hollandt / boven de voornoemde turben klaerlick worde gheverificeert by seeckere Ordonnantie van wegben Hoogh-loffelicker Memorie Hertogh Philips van Bourgoingnen / ende van Brabandt.** Soo soude nochtans tot meerdere inſtructie vanden Rechte, ende bewijſinghe van voornoemde Notorieteyt, geerne voughen Copye authentijcque van seeckere Exemplen, daer inne de voornoemde Leen-rechten waeren ghevolgt ende gheobſerveert gheweeſt, ende tot dien extract authentijcq van voornoemde Ordonnantien vanden Hertogh Philips, ende van confirmatie van sijne Succeſſeurs, by de blijde Inkompſte van Brabandt daer naer ghevolght, als oock seeckere Copye authentijcq van een Exempel ende Vonnis arbitrael, op den tweeden Iunij vijfthien-hondert twee ende vijftich, by Arbiters gheweſen tuſſchen Heere Louys de Facuwen ende Ioncker Fiacre de Reveler, 't welck op den acht en twintichſten May vijfthien-hondert vier ende tſeſtich, in den Raede van Brabandt waere gheconfirmeert, noopende d'invaliditeyt van seeckere teſtamentaire diſpoſitie, ghemaeckt

uyt krachte van Sijne Majesteyts Octroy, in Brabandt niet gesegelt noch gheteeckent wesende: Als een ander exempel, noopende d'Octroy van Legitimtatie van wijlen den Prothonotaris Heere François de Vrsijn, 't welck ter instantie vanden Proeureur Generael in Brabandt, by accoorde vande Heeren van Financien van Sijne Majesteyt, waere op den sessentwintichsten dagh van Meerte, vijfthien-hondert twee ende tsestich voor Paesschen, gheheuden gheweest voor nul ende van onwaerden, uyt dien 't selve Octroy in Brabandt niet en war gesegelt noch gheteeckent, naer uytwijsen der stucken mette selve Requeste overgegeven, Versouckende by den dispositijf der selver, dat de selve Requeste mette voornoemde stucken soude worden gevought totten voornoemden Processe, **Om in 't decideren van dien daer op sulcken regardt ghenomen te worden/ ghelijck bevonden soude werden te behoozen. Welcke voornoemde Requeste ende stucken ghecommunicecrt zijnde/ den Agent van voornoemde Ghedaegede / volghende den Appointemente op de marge der selver ghestelt / in dato den een-en-twintichsten Meert voornoemdt / de welcke voor sijne Antwoorde daer op ghedient was /** Verhalende diversche reeden ende middelen van niet ontsanckbaerheyt des Suppliants, immers niet sonder middel van Reliefvemente, ende mits betalende de kosten van Retardatie, die de Suppliant niet en ptesenteerde, nochtans om te bewijsen, dat hy de saecke niet begeerde te verachteren, **Verklaerde te vreden te zijn / dat mits by den Suppliant betalende de kosten van Retardatie/ dat de voornoemde Requeste mette stucken soude werden ghevought totten Proceste / behoudelijck daer teghens sijne reeden van impertinentie ende solutien / om oock totten voornoemden Proceste ghevought te worden/ ghelijck dat nae gewoonlicke**

Stijl

Stijl behoorde / die hy te vreden was binnen korte daghen over te gheven / sonder dat hy nochtans verstonde / dat by gebreecke van dien d'expeditie der saecken soude worden verachtert / maer eeken-wel tot decisie der selver worden ghprocedeert / Justinerende metten selven verkleren te ghestaen / ende 't selve alsoo te behooren *cum expensis*, ingevalle waer op hy den Hove waere gheappointeert geweest / den achtsten der voornoemde Maendt Maert / dat de voornoemde Requeste ende stucken totten voornoemden Proceste souden werden ghevought / behoudelick den Grave van Oldenborgh daer teghen te moghen dienen van syne contradictie oft wederseggghen binnen Maendagh doen naestkomende / ende sonder retardement van den selven Proceste / welcken achter-volgende / soo hadde de voornoemde Ghedaeghde ende Verweerdere ghedient / ende overghegheven sijne redenen van impertinentie in gheschrifte, ende daer by ghesecht, dat uyt de voorgaende stucken van den Proceste ghenough ghebleecken waere, dat den voornoemden Impetrant egheenssins raeckte noch aen en ginck, weder den voornoemden Vrouw Marie van Ieveren, van Stadt, Slot ende Heerlicheyt van den Lande van Ieveren, in prejuditie van haeren naesten Erfghenaem ende Leenvolgher, by oft sonder Octroy hadde moghen disponeren oft niet, ghemerckt dat de voornoemde Impetrant, in 't begin vande Genealogie der voornoemde Vrouwe Marie, by hem in forme van thoon overgegeven, onder de lettre E, ende 't ghetal xlij-selve bekende / dat wijlen Heere Edo Wijncken, Vader der voornoemde Vrouwe Marie was ghetweelt Heere van Ieveren, soo hy oock daer te voorn / by den thienden ende andere naer-volghende Artijckelen syner Replijcke waere bekennende / dat wijlen Hayo Harles ende Tanno Duyren, respectivelick

tivelick Vader ende Groot-Vader van voornoemde Edo beſitters waeren gheweest van voornoemde Heerlichept/dan alleenlick pretenderende nochtans teghens de waerheydt/ dat sy violente Pollelleurs waeren ghewest / daer mede sy hem niet en soude kunnen behelpen / willende in 't recht ende titel der voornoemde Vrouw Marie succederen / dat boven dien anderlints van weghen des Ghedaeghde/by verscheyden stucken by forme van thoon over-ghegheven / bewesen waere ghewest/ dat de voornoemde Heerlichepdt van Jeveren/van Vaderlicke Ouders der voornoemde Vrouw Marie waere ghekomen / ende op haer verstorven / daer nochtans d'Impetrant der voornoemde Vrouw Marie alleenlyck waere bestaende van Moederlycke zyde deur Vrouw Hillegonde van Oldenborgh, ghetrouwt ghehadt hebbende/ den voornoemden Edo Wencken, Vader en Moeder der voornoemde Vrouw Marie, soo de selve Impetrant ghenough waere bekennende by den xiij. xiiij. xv. xvj. ende xvij. Articulen sijner voornoemde aensprake/ seggende voorts al notoir te wesen dat of de Stock-goeden/ ende besondere de Leen-goeden ab intestato moeten keeren nae den tronck ende volghende den Stock en sepde van daer sy ghekomen zyn/soo en waere den voornoemden Impetrant ab intestato tot de voornoemde Heerlichept van Jeveren egheen recht competeerende/ ende veele min soude konnen pretendeeren dien aengaende te sijne naeste Leen-volgher der voornoemde Vrouw Marie, ende by consequent soo en soude hy deur haere dispositie/ 't zy de selve ghemaeckt waere met ofte sonder Octroy/ niet geinteresseert wesen/ En hoe wel soude moghen pretendeert worden dat dese exceptie in de Schrifture van Antwoorde ofte Duplijcq den Impetrant niet en soude zyn ghesproponeert ghewest / soo soude nochtans daer op

soo

soo wel als op d'andere exceptien aldaer gheobjicieert/ behoozen recht ghedaen te wozden/ conſideererende de qualitept van 't voozsnoemde oudt Patrimonie goedt/ ende dat d'Impetrant van de selve zyde der voozsnoemde Vzouw Marie niet en waere beſtaende/ soo voozsnoemde is/ ende dat sulcke oude Stock ende Leen-goeden ab inteſtato moeten keeren to: den tronck ende stock van daer die ghekoomen zyn / niet te min naer dien van weghen des Impetrants de saecke wederom waere geopent by de voozsnoemde Requeſte Civile / ende dat daer teghens den Ghedaeghde ghenoozloft was syne ſolutien oft contradictien ober te gheben/soo soude in allen ghevalle 't selve in desen al noch geallegeert mogen wozden / al waere de voozsnoemde allegatie oock in kepte ende koſtuyme gelegen / aengaende de ſucceſſie van Stock ende Leen-goeden. Daer op soo verre de saecke alleene quame te beruſten / des hy hoopte neen / mits de menighvuldige andere syne defenſien / soo soude in allen ghevalle van officie weghen / desen aengaende / behoozen infozmatie ghenomen te wozden / regardt nemende op de impoztantie van de selve saecke / ende dat de voozsnoemde allegatie oock waere peremptoir/ mits dat daer upt soude volghen / dat oock in allen gevalle ceſſerende 't voozsnoemde Teſtament der voozsnoemde Vzouw Marie, des niet en doet / d'Impetrant soude ageeren sonder actie / jae soo verre men daer op soude willen onderſoecken / soude bevonden wozden / dat de voozsnoemde Vzouw Marie in den Lande van Jeveren al noch Vzienden was hebbende / haer van Vaderlycke zyde beſtaende / de welcke sy voor suler oock soude hebben bekent/ ghetracteert/ ende in haer leven met schoone goeden begift ghehadt/ maer de selve Vaderlicke Vzienden / wel wetende van 't voozsnoemde Teſtament / en hadden hun daer teghens nopt beklaeght/

klaeght / maer ter contrarie den Ghedaeghede ghekent ende ghehouden voor Heere der voornoemde Stadt / Slot / ende Heerlichepdt ende Lande van Jeveren / sonder dat d' Impetrant eenighe koskupme aengaende de voornoemde successie van Leen-goeden hadde ghegallegueert ende veele min ghepvobeert / jae ock niet dat tot Jeveren Repvesentatie egheen plaetse en soude hebben / soo hy dat by den veiij. Articule synen voornoemde aensvaecke hadde gheposeert / ende hem daer op ghefondeert. Niet te min / mits de voornoemde menighvuldighe andere defensien den Ghedaegede niet van noode en was alleene daer op te rusten. Want ghenomen de voornoemde Testatrice egheen Octrop oft consent van Synne Majestept / oft van synen Gouverneur verwoven en hadde / om te testeren / des jae / soo waere al effen wel in den voornoemden Procesle / ende besondere Schrifturen soo van Duplijcq als Salvatien des Ghedaegede klaerlijck ghededuceert / ende bewesen dat de Heerlichepdt van Jeveren te Leene bekent zynde van wijlen Hooghloflicker Memorien de Keyserlicke Majestept / als Hertogh van Brabandt ende Grave van Hollandt / daer by haere oude natuyre niet en hadde verlooren / als wesende t'eenemael *feudum improprium*, niet ghemeyns hebbende mette natuyre van andere Leengoeden : Besundere ghemerckt dat Sijne Majesteyt daer vooren egheene goeden uyt sijne Domeynen oft andere in Brabandt oft Hollandt, oft oock elders gelegen hem toebehoorende, en hadde ghederft, daer af hy verstaen soude mogen *directum dominium* behouden, oft *utile dominium* der voornoemde Vrouw Marie over-gegeven te hebben, ende by consequent waere cesserende de Redene daerom het consent van den Leen-heere nae de ghemeyne Leen-rechten ende nature van oprechte Leen-goeden in de dispositie testamen-

testamentaire der selver soude zijn gherequireert, 't welck oock waere gheweest de oorsaecke, dat der voornoemde Vrouw Marie by d'eerste Investiture gereserveert alle Rechten, Hoogheyden, Regalien ende preëminentien, ghelijck sy en haere Ouders die tot hier toe beseten ende ghebruyckt hadden, naer inhoudt van klare woorden der selver Investiture. In welcken cas en besondere *respectu feudi impropri* ende waer naer het recht egheen Consent oft Octrop van Overheer gherequireert / ghelijck dat van wegen des Ghedaegede by andere sijne Schrijftuyre naerder was gededuceert / hebbende niet te min de voornoemde Vrouw Testatrice, uyt abondante cautele van Sijn Majesteyt, oft sijnen Gouverneur expres consent verworven, om van voorsz Heerlicheyt te moghen testeren, lae die institutie des Ghedaegede daerby ghedaen, opentlijcken by den Gouverneur van den Lande gheapprobeert, gelijck dat in den voornoemden proceste / ende besondere in de voornoemde duplijcque by diversche Articulen was ghededuceert / waer teghens d'Impetrant anders niet en hadde weten t'allegueren / dan dat in 't selve consent oft Octrop soude ghebreken de naeckte formalitept van Octrop / die in Brabandtsche ende Hollandtsche Leenen soude zijn gherequireert / soo by dat by Ghetuyghen turbschewijse belepdt / hadde willen bewijsen maer was d'impertinentie van dien / van wegen des Ghedaegede klaerlick bewesen / mits dat de Heerlichept van Ieveren niet en was eenigh particulier Leen van Hollandt oft van Brabandt, maer eene besondere derde ende verscheyde specie van Leene, in Brabandt noch in Hollandt gheleghen, noch in de Leenhoven aldaer, maer alleenlijck voor den persoone van Prince oft sijnen Gouverneur bekent zijnde, die oock alleene over de questien daerom gheresen kennisse

hadde ghenomen/ende alnoch was nemende / ende by consequent totte costuymen oft formaliteyt van den eenen oft anderen Lande niet en waeren gheastringeert noch onderworpen, ghelijck dat al klaerlicken in de voornoemde schrifture van Salvatien waere verhaeldt ende gededuceert/ende daerom cesserende oock de exprese reservatie van alle Hooghheyden ende Regalien ghedaen by de voornoemde Investiture / derogerende alle contrary costuymen van Leen-rechten / waere in alle ghevalle ghenough ghebleeft het naeckte consent van Prince / in wat manieren het selve oock waere gegeven ghebleeft/verbalisckten oft by ghelschrifte/soo dat inghelijcx in de voornoemde Salvatien was ghededuceert/ waer upt klaerlick bleecke /d'impertinentie van 't geheel inhouden der voornoemde Requeste/ alleenlick over-ghegeven zijnde upt eene naeckte diffidentie / die de voornoemde Impetrant was hebbende van synen pretensen Rechte / als wel wetende/dat men naer Rechte/ noch oock naer die ghemeene Leen-rechten/op sulcke superstitieuse formaliteyt (daer mede hy hem pretendeerde te behelpen) niet en behoorde ghelet te worden / ende besundere niet in saecken hangende voor souveraine gherichten van Princen/ende veele min als die worden belepdt voor den Prince selve / als dese saecke / die by Sijne Majestept/ oft synen Gouverneur selve stonde te decideren: Anderstints soude onder reverentie schijnen / dat de voornoemde Vrouw Marie mette Vrieden van Sijne Majestept / oft van synen Gouverneur (daer op sy haer hadde ghetroost) soude zijn bedroghen / 't welck niet en soude behooren toe-ghelaten te worden / te meer naer dien bleecke/ dat haere Testament waere ghemaeckt *Consilio & consensu Principis, qui idipsum deinde vidit & laudavit*, al 't welck sy met sulcker sorghvuldighepdt hadde ghedaen / om te beneficeeren

den

den Ghedaegede haer naeste Bloedt-bewant van Mannelijck Hoir/ende tot exclusie des Impetrants / totten welcken en spne Voorsaten/ om de Vpandtschap / atroce injurien ende ghewelt haer aenghedaen ( daer af ghebleecken waere) sp sulcke quade affectie hadde ghedraghen / dat sp liever ghesien hadde / het Huys van Zeveren in eenen grondeloosen Colck oft diepte verstoopen ende verdroncken te zijn/dan dat hp Impetrant oft pemandt van den spnen daer toe ghekomen sonde hebben / ghelijck dat by meenighvuldige Getuygen waere gethoont/ soo oock de meeninghe van Sijn Majesteyt/in conformiteyt ende wille van voornoemde Vrouwe Testatrice altoos ware ghebleeft / dat d' Impetrant upt het dominie van Zeveren sonde ghestooten zijn / ghelijck dat waere blijckende upt verschepden Brieven aen den Ghedaeghede / ende de Keyserlicke Majesteyt respective / by den Gouverneurs van desen Landen gheschreven / ende daerom waere te meer vreemdt / dat d Impetrant hem niet en hadde vermijdt / dese proceduyren te verbolghen / om teghens den naeckten wille van voornoemde Vrouw Marie Testatrice ende haeren Prince totte voornoemde goeden van Zeveren te willen komen / ende hoe wel upt de voornoemde redenen volkomen solutie bleecke / op de voornoemde requeste ende stucken daer mede overgegeven/ nochtans sonder prejudice van dien/ *ex abundanti*, de selve impernentie naerder bewijsende / ende eerst aldaer de Suppliant waere pretenderende / dat het Leen-recht van Brabandt ende van Hollandt/boven de turben van verschepden Leenmannen sonde alnoch worden geverificeert by de Ordonnantien van wijlen hooger memorien den Hertog Philips/ sepd de voornoemde Ghedaegede / dat de voornoemde Impetrant willende bewijsen eenighe costuymen van Leen-

goeden / 't selve hadde moeten doen ten respecte ende in sulcken cas/als daer af in desen questie is/te weten / *in feudo improprio & constituente tertiam speciem feudi*, ghelijck es 't voornoemde Leen in questie, 't welck hy niet en hadde gedaen, ende daerom zijn de pretense Leen-rechten van elcken Lande, als van Brabandt ende Hollandt in 't particulier al impertinent, uyt dien dat d'Investiture, Reserverende alle oude Rechten, Hoogheyden ende preëminentien, die de voornoemde Vrouwe Marie ende haere Ouders gebruyckt, hadden derogeert, niet alleenlijck *generali feudorum consuetudini verum etiam juri feudali & omni feudi naturæ*, ghelijck dat naer recht al notoir waere ; Dat daer-en-boven alle costuymen moeten gheprobeert worden in sulcken cas, als daer toe de selve worden gheappliceert, ende besundere moste sulcke particuliere costumen *in terminis* gheprobeert worden/ alsser questie is van Leen-goeden/ sulex dat d'Ordinantie van den Hertogh Philips in desen waere impertinent/ als spreeckende alleenlick in simpel Leenen van Brabandt/ ende niet die verheven werden van Hertogh van Brabandt ende Grave van Hollandt / noch oock van onnatuyrlijcke Leenen / te meer dat 't Leen in questie ten tijde van voornoemde Ordonnantie niet en was gheboren / jae nopt onder 't ghebot oft subjectie van voornoemde Hertogh Philipsen was gheweest / het waere als allodiael goedt oft anderlints / ende daerom en soude egheenlints verstaen kunnen werden plaetse te hebben / ten respecte van sulcke nieuwe Leenen/ ende namaels eerst goedtwillighlicken aenghenoden / ende Leen ghemaeckt upt vreemde Landen / aldaer hy egheene gehoorsaemheyt oft authoriteyt en hadde, 't welck in desen oock was dienende tegens 't Extract van blijde Inkomste by den Suppliant geexhibeert/ als sprekende van Brabantsche

sche ende Over-Maelsche laecken/ daet onder de voornoemde Heerlichepdt van Zeveren niet en waere begrepen / ende by consequent en hadde ock 't voornoemde Octrop metten Seegel van Brabandt niet mogen beseghelt worden / gheliick ock Sijne Majesteyt egheenen ghemengelden Segel van Brabandt ende van Hollandt / noch eene andere derde specie / oft maniere van seghelinghe dien aengaende waere ghebruyckende / Soo dat van nooden soude zijn / als men sulcke formaliteyt soude willen plaetse gheven/gelijck d'Impetrant requireerde / maer alsoo de selve Leen-goeden van Zeveren zijn gecreert onder den Segel vanden Prince / niet ghemeyns hebbende metten Seghel van Brabandt / noch van Hollandt in 't particulier/ ende dat ock de voornoemde Investiture onder de Leen-goeden van Brabandt of Hollandt, noch op de Registeren van de selve niet en waeren bekent, noch aldaer gheincorporeert, soo waeren die van den Raede des Impetrants hun abuserende/ dat sy hen in desen soo sterckelijcken metten particulieren segel ende signature van Brabandt soghten te behelpen/ de welcke soo verre in 't verleenen van 't voornoemde Octrop van noode waere geweest/ des neen / ende soude 't pretens ghebreck van dien niet staen t'imputeren der voornoemde Vrouw Marie, maer den Prince selver/ syne Stadthoudere ende Secretaris / ende dat de voornoemde Vrouw Marie ghenough soude hebben gedaen/ by het versoecken van voornoemde Consent ende Octrop/ 't welck men niemandt en weygert / ende daerom soude in sulcken cas het refuys gehouden worden voor consent/ 't welck te min swarighept behoorde te hebben / naerdien van 't voornoemde expres consent / jae ock vanden Raedt/ wille ende aggreatie vanden Prince / waere blijckende in 't particulier / aengaende hte Testament ende Institutie / des

Ghe-

Ghedaeghede in queſtien / Bp den welcken oock al ſolutie worde ghegheven op de Tranſactie met die van Finantien ghemaeckt / ende Sententie arbitraei / ende andere ſtucken bp den Impetrant mette voornoemde Requeſte overghegheven / als niet ſpreeckende van ſulcke Leen-goeden / als is t voornoemdt Leen van Jeveren / noch van Teſtamenten ghemaeckt in de preſentie vanden Prince als voorzen / zynde niet te min de ſelve Tranſactien ende uptſpraecke als *res inter alios acta* egeen recht maeckende tuſchen andere Partyen / ende anderſints gheen ghemeynſchap hebbende metten cas ſubject / ende daerom en ſouden die naeſte Vrienden van wylen den Protonotaris Heere François Vrſin, bp de voornoemde hunne Tranſactie mette van Finantien ghemaeckt andere perſoonen ( ghelyck den cas occurrerende ) egheen prejudicie en kunnen ghedoen / ghelyck ſy oock hun recht mochten remitteren / indien hun dat believen / ſoo ſy oock ſchynen ghedaen te hebben / ghemerckt de legeimatie des voornoemde Prothonotaris in den ſecreten Raede van Majeſteyt ghecaccordeert / niet en was reel noch *Fori contentioſi*, maer alleen was raeckende den Perſoon van ghelegitimeerden / den welcken die goeden moeten volgen / waer ende in wat plaetſen die gelegen oft bevonden worden / waer deur allen die argumenten uptter blyder inkomſte van Brabandt ende andere ſtucken bp-ghebracht / mette voornoemde Requeſte ghecxhibeert / komen te ceſſeren / 't welck in deſen naerder beweſen ſoude moghen worden / indien de ſaecke daer op waere beruſtende / des ſy niet en is / maer op de beſundere nature van voornoemde Inveſtiture ende qualiteyt / conſtituerende eene derde ſpecie oft nature van Leen-goeden / niet ghemeyns hebbende met ſimpele Brabandtſche oft Hollandtſche Leenen / mits allen den welcken

ſoo

soo perfilleerde de Ghedaegede in de voornoemde ghealleegeerde impertinentie vande voorn Requeste ende stucken.

# Doen te weten / Dat

Naerdien 't voornoemde Proces-, voor de voornoemde Commissarisen, in der voughen voornoemt, beleydt ende gheinstrueert, mette Verbalen van de selve Commissarisen, eensamentlijck de voornoemde Requeste des Impetrants ende stucken daer by ghevought, mitsgaders de redenen van impertinentie van wegen des voornoemde Ghedaeghede, daer teghens ghedient, ende overghegheven, wel ernstelijck ende in 't langhe gheviſiteert ende gheexamineert waere gheweest by de Hooft - President, ende Luyden van den Secreten Rade van Sijne Majesteyt, de voornoemde Heere van Veen, ende Heere Steven van Crasbeke, beyde Raden

den ordinariſen van Sijne Majeſteyt in Brabandt, als Leenmannen van den ſelven Lande ende Hertoghdomme van Brabandt, Heeren Iohan Charles ende Willem van Crijſpere, beyde Raeden ende Meeſters van Requeſten ordinaris van Sijne Majeſteyt grooten Raede, als gheauthoriſeerde Leen-mannen van Hollandt, al daer toe ſpecialijcken by Sijne Majeſteyts opene Brieven van date den tweeden dagh van Septembri, vijfthienhondert ſeven ende tachtentich, gecommitteert, ende Ons daer af behoorlijck rapport gedaen zijnde.

SOO hebben Wy, als Gouverneur ende Stadthouder Generael van Sijne Majeſteyts Erf-Nederlanden voorſz, oock ſpecialijcken daer toe ghecommitteert, ende ghedelegeert Richtere in der voor-

voornoemde ſaken by de voornoemde Commiſſie, voor ende al eer de ſelve met uyterlijcken Vonniſſe te beſlichten van officie weghen goedt ende gheraetſaem ghevonden, de voornoemde Partyen by onſe reſpective beſlotene Brieven te vermanen eñ t'exhorteren, dat ſyvan hunne voornoemde differente onderlinge ſoudē willen metter minnen vereenighen ende overkomen binnen ſeeckeren tijdt, daer toe ghepræfigeert, 't welck alſoo niet en waere gheſchiedt, ſoo hadden aen Ons de voornoemde Partyen verſocht, dat hun in der voornoemde ſaecke Recht ende Iuſtitie ſoude wordē geadmiſtreert; Welcken achter-volghende gheconſidereert, ende overwoghen alle 't ghene des behoort gheconſidereert ende overwegen te zijn ende dat ter materien dienende was; HEBBEN Wy in der qua-

liteyt als boven, met voorgaende goede ende rijpe deliberatie van Raede ghewesen ende verklaert; Wijsen ende verklaren by desen onsen Vonnisse diffinitijf voor Recht, dat de voornoemde Impetrant ende Aenleggere, om teghens den voornoemde Gedaegede ende Verweerdere gheconcludeert, ende ghecontendeert te hebben, ten fijne by hem gedaen, niet en is ontfanghbaer, den selven Ghedaegede absolverende van den Eysch des voornoemde Impetrant te hemwaerts gedaen; De Kosten vanden voornoemden Processe omme redenen compenserende.

Des t'oirkonden hebben Wy onsen Naem hier onder ghestelt, ende Sijn Majesteyts grooten Zeghel hier aen doen hanghen. Ghegheven binnen de Stadt van

van Brugghe, den derden dagh van Auguſto, in 't Iaer ons Heeren duyſent vijf hondert acht ende tachtentich.

( ende was onderteyckent )

*Pamele vt.*

*Alexandre.*

*Locus Sigilli majoris in cera rubra.*

By Ordonnantie van Sijne Hoogheydt

*D'Enghien.*

OP HEEDEN DEN twelfsten dagh van Augusto vijfthien-hondert acht ende tachtentich, Soo is dese voornoemde Sententie oft Vonnisse uyt-ghesproken, ende ghepronunceert in den Secreten Raede van Sijne Majesteyt, by expresse last ende belast van Sijn Hoogheydt, ter presentien ende in tegenwoordigheyt van Agenten, Ghecommitteerden ende Ghedeputeerden der voornoemde Partyen, Als te weten, Meester Thomas en Licentiaet in den Rechten, ende Peeter Vijgh van weghen des voornoemden Heere Impetrant, gheassisteert van Meesters Willem ende Pieter van der Hagen haeren Advocaet ende Procureur, ende Burchard Boërius oock der Rechten Licentiaet, in den naem ende van wegen

des

des voornoemden Heere Ghedaeghede, gheassisteert van Meesters Heyndrick van Kinschot, ende Otto Hartius, Advocaten, ende Niclaes van Avort Procureur van voornoemde Heere Ghedaegede, de selve Gecommitteerde daer toe behoorlijck geroepen by Ieronimo Mas, Deurwaerder Ordinaris van voornoemden Secreten Raede, uyt krachte van seeckere Ordonnance van den Hove, in Date den neghensten der voornoemde Maendt van Augusto. ghedaen binnen der Stadt Brussele, ten daghe ende Iaere voornoemt.

( Onder stondt gheteyckent: )

*My daer by zijnde*

D'Enghien.